

İçindekiler

- Demokrasi Komedişi.....	2
- Toplumsal ve Siyasal Gündem'den.....	5
- Pasifikte Gövde Gösterisi- Çeviri.....	20
- Burzuvazi ve Proletarya - Mahir Sönmez.....	22
- Haziran Ayaklanması Yolunu Arıyor; - Mürsel Yılmaz.....	29
- Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları - Numan Kara.....	32
- Osmanlıda Kapitalizmin Gelişmesi - N. Fırat.....	35
- Müslüman Kardeşler Hakkında Özet Bilgi - Osman Tiftikçi.....	46
- İşçi Sınıfı Kazanımlarını Koruyacaktır - Ali gök.....	52
- Doksan Kuşağına Sesleniş - Yusuf Erdem.....	54
- Kadınlar Her Yerde Eziliyor - Fatma Tufaner.....	57
- “Urum Gızı” Tamama - Mustafa Özkan.....	59
- “Mücadelye Devam” - A.Kızıltoprak.....	63
- Çanlar Kimin İçin Çalışıyor?- Hasan Poyraz.....	66
- Tam Otomatik Yalan Makinesi; R.T. Erdoğan - M.Utku Şentürk..	68
- Dost ve Düşmanı Ayırmak - Erdem Eren.....	70
- Şiir - Hasan Hüseyin Korkmazgil.....	72

Anadolu Yayıncılık adına İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tahir Ozon
Aylık, Siyasi, Yaygın Türkçe Yayın
Adres: 847 Sk. No:32 Kat:2 Daire:7
Kemeraltı/konak/İzmir
Baskı tarihi:Ekim 2013
Basım yeri: Özdemir Matbaacılık,
Dvutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi
Blok No: 145 Topkapı-İstanbul
Tlf. 0212 577 54 92

İletişim:

Web. www.sözveeylem.org

İstanbul-Bağlarbaşı mah. ortameydan sok.
6/1 Maltepe

Manisa-Turgutlu: Turan Mah. Kurultay Sk.
No:21 Kat:1 Turgutlu

Söz ve Eylemde Gündem

Demokrasi komedisi

AKP hükümeti, haftalardır propagandasını yaptığı, allayıp pulladığı demokrasi paketini kamuoyuna açıkladı. Beklentilerin aksine hükümet, Ülkenin demokratikleşmesi ve Kürt meselesinin çözümüne ilişkin “demokratikleşme sürecini” geliştirecek adımlar atmak yerine, “yasak” kavramı içerisinde yer almasına karşın, artık hiç bir etkisi kalmamış, yani fiilen yasak olmaktan çoktan çıkmış olan ve kitlelerin gündelik yaşamında etkisini hiç bir biçimde hissetmediği, bundan sonra da hissetmeyeceği adımları atmış oldu.

Hegel’in Hukuk felsefesine girişte yazmış olduğu gibi, “ ‘Minerva’nın baykuşu akşam karanlığı çökünce kanatlarını çırpıyor.” benzeri bir durum tekrarlanmış oldu. ‘Demokratikleşme Paketi’ ortaya çıkmadan önce zaten devrimci eylem ve Kürt özgürlük mücadelesi, yasakları delik deşik etmişti; şimdi hükümet güya bu artık anlamsızlaşmış ve hiç bir özelliği kalmamış kimi yasakları kaldırmış oldu. AKP hükümeti, fiilen ortadan kalkmış bu sözde ‘yasaklar’ı ortadan kaldırma kararını “Demokratikleşme Paketi” olarak topluma yutturma-ya çalışsa da, dağın bir fare bile doğurmadığı gerçeğini “Bu bir başlangıç, demokratikleşme süreci ve paketleri devam edecek.” yalancı çoban yaveleriyle hafifletmeye çalışsa da, kimi

solcu ve liberaller, paketten ‘sürprizler’ beledikleri için düş kırıklığına uğrayan ve bunu “Yetmez ama, bu bir başlangıç.” diyerek hafifletmeye çalışsalar da bu paket, göz boyamaya yönelik ve içi boş bir AKP seçim paketidir.

AKP hükümeti, bu sözde demokrasi paketiyle, Kürt meselesinin çözümüne yönelik ya da toplumun şiddetle ihtiyaç duyduğu temel hak ve özgürlüklerin genişletilmesi bağlamında attığı dişe dokunur hiçbir adım yoktur. Ülkede on bine yakın Kürt politikacının, binlerce öğrencinin, onlarca gazetecinin hapisaneleri doldurduğu; haksız tutuklamaların halen devam ettiği, hasta tutuklu ve mahkûmların ölümüne terk edildiği, basın özgürlüğünün iktidar borazanlığı olarak anlaşıldığı, örgütlenme ve propaganda özgürlüğünü genişletmek bir yana her demokratik kurumun şer odağı sayıldığı, devlet şiddetinin olağanlaştığı ve şu günlerde mahkeme kararı olmadan polise göz altına alma yetkisinin verilmek istendiği bir süreçte açıklanan pakete “demokratikleşme paketi” adını vermek herhalde bizim ülkeye has bir garabet olsa gerek.

Kapitalist sistemde ekonomi ya da üretim ilişkileri her zaman belirleyicidir. Alt yapının bu belirleyiciliği, toplumsal yapının yeniden üretilmesinde belirleyici önemdedir. Kapitalist sistem kendini ekonomik, politik ve ideolojik

düzeylerde yeniden üretirken burjuva sınıfını demokrasi çerçevesinde bir araya getirmiş ya da bir sınıf duyarlılığı ile harekete geçirmiş olmaktadır. Kapitalist demokrasi ya da Lenin deyimiyle Burjuva diktatörlüğü, kapitalist üretim biçiminin bir dolayımından başka bir şey değildir.

Bun dolayı egemen sınıf açısından demokrasi, kendi iktidarının en az sorunla sürmesi için gerekli kurumların varlığının devamı için yenilenmesi sürecidir. Hukuk denilen olgu ise en başta burjuva diktatörlüğünün kabulünü var sayar. Demokrasi kavramının toplumsal yapıda insan hak ve özgürlüklerini güvenceye alıyormuş gibi görünmesi, sınıf mücadelesinin bir sonucudur ve ancak sınıf mücadelesinin bir an'ı olarak demokrasinin varlığını ortaya koyabilir.

Demokrasi kavramı, sınıflardan bağımsız, evrensel bir kavram değildir. Herkes için geçerli bir demokrasi kavramı yoktur. Demokratik mücadele ya da demokratik hak ve özgürlükler için mücadele, sınıf mücadelesi ekseninde ele alınmadıkça bu mücadelenin talepleri, hükümetlerden bir beklentiye dönüşür ve süreç hayal kırıklıklarına gebe bir süreci başlatır.

Emekçi sınıfların mücadelesinin yükselmesi ile beraber demokratik adımların gerçekleşeceği düşüncesi, sosyalistlerin, komünistlerin ve özgürlük hareketinin bir düsturu haline gelirse hayal kırıklıklarından azade gerçek bir mücadele düzeyine yükselir.

Şu çok iyi bilinir ki burjuvazinin demokratlığı, iktidarı ele gelinceye kadardır ve bu da en az 200 yıl gerilerde kalmıştır. Hele Burjuvazi, 19. Yüzyılın sonunda tekeli bir niteliğe yükselince burjuva devleti de en kanlı, en saldırgan, en gerici bir güç olmuştur. Çünkü tekelleşen kapitalizm ve tekeli burjuvazi, siyasi planda en aşırı siyasi gericiliğe tekabül eder. Özellikle bu evreden sonra insanlığın özlemini çektiği tüm temel hak ve özgürlüklerin taşıyıcı-

şı, bu değerler uğruna savaşan tüm demokrasi güçlerinin öncüsü işçi sınıfı olmuştur. Sınıf körlüğü çekmeyen, sınıf pusulasını elinden düşürmeyen hiçbir güç gerici burjuva iktidardan temel hak ve özgürlüklerini bir kısıntısını bile beklemez ve o nedenle de burjuvazinin bir meta reklamını yapar gibi pazarladığı hiçbir 'demokrasi paketi' onları ne heyecanlandırır, ne oyalar, ne de düş kırıklığına uğratar. Bu tuzaga düşenler, yalnızca 'sol' etiketini pek seven burjuva liberalleri ile Kürt özgürlük hareketinin devrimci çizgisini baskılamaya çalışan işbirlikçi Kürt burjuvazisidir.

O nedenle de komünist hareket ve devrimci demokrasi şunu çok iyi bilir ki; bütün temel haklar ve özgürlükleri elde etmek, kan can pahasına kazanılmış hakları elde tutmak, onları genişletmek ve bu mücadeleyi devrim mücadelesine bağlamak için dişe diş ve kesintisiz, gittikçe kitleselleşerek bir örgütlü bir halk hareketi niteliği kazanan bir mücadele vermek gerekmektedir ve gerekecektir. Hiçbir burjuva iktidarlarından temel hak ve özgürlüklerin en küçük bir kısıntısını bile kendi gönlüyle vermek istemez; o yalnızca tanımak, kabullenmek zorunda bırakılır, buna mecbur edilir.

Söz konusu "Demokrasi Paketi"ne yakından bakmaya çalışalım:

Hükümet; bu adımı atmış ve bu günkü noktaya gelmiştir; çünkü Kürt özgürlük hareketinin yürüttüğü mücadelenin ulaştığı boyutu dikkate almak zorunda kalmış, adımlar atmak zorunda kalmıştır. Ne var ki bu mücadelenin kalıcı demokratik hedeflere ulaşabilmesi, sınıf mücadelesinin performansına bağlıdır. İşte bu nedenledir ki, düşman sınıfın gerici iktidardan yeni 'demokrasi' paketler beklemek yerine, mücadeleyi yükseltmek hedefini önümüze koymamız gerekir.

KCK Yürütme Konseyi Eş Başkanı Cemil Bayık, paketin kendilerini ilgilendirmedığını belirterek paketin süreci sabote etmeye yönelik

olarak gündeme getirilmesini eleştirdi. Ayrıca “Kürtçenin kamu yaşamında kullanım değeri olmadığından daha baştan yaşamsal ve işlevsel olmayan bir özel okul eğitimi olarak kalacak” şeklindeki belirlemesi önemli bir saptama olmakla beraber bir eksikliği de içermektedir.

Hükümet, özel okullarda Kürtçe’nin okutulmasının önünü açmakla demokratik bir adım attığını iddia etse de Kürt dilini parasallaştırarak, ticari bir meta haline getirmeye çalışmaktadır. Ayrıca burjuvazinin Kuzey Irak ile ilgili ekonomik ilhak politikasının devamı olarak düşünmek pek de yanlış değildir. Diğer yandan ise egemen sınıf olarak Kürtçe öğrenimini sadece burjuvazinin hizmetine açarak, demokrasinin, burjuvazi için demokrasi olduğunu bir kez daha belgelemiş olmaktadır. Ayrıca dilin bu şekilde kullanımı, kitlelerin asimilasyonuna hizmet etmeye devam eden politikaların daha da derlenmiş toplanmış bir halini oluşturmaktadır. Çünkü yapılmak istenen uygulama, eğitim kurumları aracılığıyla bu güne değin gelen asimilasyonun etkilerini modernleşme ve akla uydurma gibi yöntemlerle devam ettirilmesi sürecidir.

Oysa olması gereken; Kürt çocuklarına kendi anadillerini onlara sanki bir yabancı dili öğretir gibi özel okullar da üstelik paralı olarak öğretmeye yeltenmek değil; Türkler Türkçeyle ne yapıyorlarsa, bir ulus olarak, Anadolu’nun kadim bir halkı olarak Kürtlerin de Kürtçeyle aynı şeyleri yapabilmeleridir: Kürtçenin parasız eğitim, öğretim ve yazı dili, bilim, edebiyat ve şiir dili, günlük yaşamda ve kamu kurumlarında iletişim dili, grameri, sözlüğü yazılan, bilimsel olarak incelenen bir kültür dili olmasıdır. Çünkü dilbilimin temel bir yasasıdır: İnsan en iyi kendi anadiliyle düşünür, öğrenir ve anlar. En başta kendi anadilini ne denli iyi öğrenirse, bir başka dili –örneğin bir yabancı dil olarak Türkçeyi- veya dilleri o denli iyi öğrenir.

Üstelik bir ulusa, bir halka kendi anadilini

bir eğitim, öğretim, bilim ve yönetim dili olarak tanımak veya tanımamak –Tıpkı Alevilerin ibadethanesinin neresi olduğunu belirlemeye kalkmak gibi- hiç kimsenin hakkı değildir, haddine düşmez. Bu haddini bilmeyenlere karşı verilen mücadele ise son derece haklı bir var oluş mücadelesidir.

Hükümet, yerleşim yerleri isimlerinin geri verileceği iddiası ile de gülünç olmaktadır. Zaten bölgede kimse yasal mevzuata ait uyduruk isimleri kullanmamaktadır.

Yine nefret suçları meselesi, çağdaşlık, modernlik adı altında sunulmuş olsa da bu silah sola karşı sosyalistlere karşı kullanılmaya çalışılacak ve bir tür kriminalize etme vakası gibi işleyebilecektir.

Demokrasi şampiyonu hükümet toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa ek olarak en büyük mülki-amire yasaklama hakkı vermesiyle aslında demokratik bir hakkı geri çekmektedir. Bu kısmın gözden kaçırılarak gündeme getirilmemiş olması ayrıca düşündürücüdür.

Seçim sistemi meselesi ise hükümetin elinde bir şantaj aracı olmaya devam ederek dar bölge seçim sistemi gibi önerilerle allanıp pulanmaya çalışılmaktadır. Burjuva basına göre bu sistemde BDP yine 30-35 milletvekili çıkartabilir, denirken insanın aklına şu sorular hemen geliveriyor: BDP zaten bu sayıda milletvekilini bir biçimde çıkartıyor; yenilik nerede, demokrasi nerede?

Ülkede burjuva anlamda bir demokratikleşme bile, TMY ve TCK nin değişmesi ile mümkünken bu yasalara dokunmadan atılan adımlar, ülke halklarının ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Sonuç olarak “demokratikleşme paketi” olarak adlandırılan bu bilmem kaçınıcı paket, hükümetin seçim yatırımıdır. Bundan başka da bir işe yarayacak gibi gözükmemektedir. İşçi sınıfı ile Kürt halkının birliği, bu oyunu bozacak yegâne güçtür.

Toplumsal ve Siyasal Gündem'den

— Düzenleyeler: Yusuf Erdem - Mustafa Kalyoncu – Ferda Kar

Bir Fidanı Yıldızlara Uğurlarken

Pablo Neruda; “Bu gece en hüzünlü şiiri yazabilirim.” diyor bir şiirinde. Yunus Emre ise bir dörtlüğünde;

“Şu dünyada bir nesneye

Yanar içim, göynür özüm

Yiğit iken ölenlere

Gök ekini biçmiş gibi.” demektedir.

Peki ya yitirdiğiniz bu genç insan; kendini

daha güzel, daha âdil bir yaşam için halkına, devrime, sosyalizme adanmış bir devrimciye buna yürek nasıl dayansın!

Çok genç bir devrimciyi, yirmi yaşına henüz basmış bir fidanı, Gülsuyu halkının paramiliter çetelere karşı verdiği mücadeleyi desteklemek için Gazi'den koşup gelen ve bu kavgada polis destekli çetelerce pusuya düşürülüp katledilen bir canımızı, bir cihan parçasını ölümünün tam dördüncü gününde- Hasan Ferit Gedik'i bu-

gün yıldızlara uğurladık. Yönetimin ve polisin tüm engellemelerine karşın Gazi halkı ve ailesi “Gülsuyu bekle, Hasan Ferit geliyor!” diyerek direndi. Bizler de Gülsuyu’nda gece gündüz onun genç bedeninin toprağa düştüğü yere karanfiller döşeyerek inatla, sabırla bekledik. Sonunda direncimiz, dördüncü gününde gerici yönetimin inadını kırdı. Bugün öğleden sonra Gülsuyu halkı kadın erkek, genç yaşlı, özellik-

le de devrim mücadelesinde evlatlarını yitirmiş olan analar genç devrim şehidini bağırlarına bas-tılar ve uzun süre Hasan Ferit evlatlarını omuzlarında taşıdılar. Vurulduğu yerde tabutunu kızıl karanfiller arasına indirip binlerce insan öfkemizi ve mücadele kararlılığımızı haykırdık ve akşam üzeri büyük bir konvoy, toprağa vermek üzere Küçük Armutlu mezarlığına götürdü Hasan Ferit’i

Yusuf Erdem

“Elbet Bir Bildiği Var Bu Çocukların, Kolay Değil Öyle Genç Ölmek”

Medeni Yıldırım 18 - Abdullah Cömert 22 - Mehmet Ayvalıtaş 20 - Ethem Sarısülük 26 - Ali İsmail Korkmaz 19 - Ahmet Atakan 22

Onlar özgürlüğü ve yaşamı öylesine çok sevdiler ki;

- Daha güzel bir yaşam için,
- Böyle bir yaşamın yolunu açacak bir devrim için,
- Gerçek barışı, gerçek özgürlüğü ve halklar arasında kardeşliği bir düş olmaktan çıkarıp yaşatacak olan sosyalist bir dünya içi gözlerini bile kırpmadan gencecik yaşamlarını feda ettiler.

* Tıpkı Karadeniz’in karanlık sularında kurban verdiğimiz ONBEŞLER gibi,

* Tıpkı darağacına korkusuzca ve sosyalist belgileri haykırarak yürüyen DENİZLER gibi,

* Tıpkı DENİZLER’i darağacından çekip almak için Kızıldere’de can veren MAHİRLER gibi,

* Tıpkı bedeni parça parça doğrandığı halde ser verip sır vermeyen İBRAHİM gibi,

* Tıpkı faşistlerce katledilen işçi sınıfının yiğit önderi KEMAL TÜRKLER başta olmak üzere örgütlenme, demokrasi ve devrim mücadelesinde toprağa düşen onca devrimci proleter gibi,

* Tıpkı özgür bir yaşam için Diyarbakır Cezaevi’nde bedenini bir çıra gibi tutuşturan MAHSUN(Agit)KORKMAZ ve yoldaşları gibi,

* Tıpkı daha dün AKP beslemesi EL NÜSRA canilerine karşı Rojava halklarının yanında savaşırken şehit düşen Türkiyeli enternasyonalist devrimci SERDAR TOSUN gibi,

* Ve tıpkı Armutlu’dan gelerek Gülsuyu halkının yanında paramiliter çetelere karşı savaşırken tuzağa düşürülerek katledilen ve on binlerin omuzlarında 3 Ekim günü vasiyet ettiği üzere GAZİ mahallesinde toprağa verdiğimiz devrimci HASAN FERİT GEDİK gibi...

**Andolsun ki yoldaşlar, sizleri
UNUTMAYACAĞIZ,
UNUTTURYACAĞIZ!**

Vietnam'ın Devrimci Kahramanı

Vo Nguyen Giap 102 Yaşında Öldü

Vo Nguyen Giap, Vietnam Halk Ordusu'nun kurucusu ve ilk lideriydi. O, kurucusu olduğu bu halk ordusunu, emperyalist işgalcilere ve işbirlikçi sınıfların gerici iktidarlarına karşı verdikleri sıcak savaşların ateşleri içinde büyüttü, geliştirip çelikleştirerek yenilmez bir güç haline getirdi. Onun önderliğinde Halk Ordusu; Japon emperyalist işgalcileri ve Fransız sömürgecilerini Vietnam topraklarından söküp attı. Ve nihayet, Halk ordusu karşısında Amerika'nın muazzam mali, askeri ve silah gücü de para etmedi; 1975 yılında ABD emperyalizmi ve kuklalarını Güney Vietnam'dan sürüp çıkardılar.

Bütün bu başarılarda “halk savaşı” teorisini geliştirip yetkinleştiren, Halk Ordusu'nu kuran ve bu ordunun savaşlarına komuta edip onları zaferden zafere koşturan inançlı komünist general Giap'ın büyük payı vardır. O, Vietnam halkının en değerli evlatlarından ve Vietnam Devrim'in bilge lideri Ho Chi Minh'in yeri doldurulamaz yoldaşlarından biriydi.

Vo Nguyen Giap 1912'de, Quang-binh ken-tinin An Xa köyünde doğdu. Henüz 14 yaşındayken çalışmaya başlayan Giap, bir devrimci gençlik grubuna katıldı. Daha sonra girdiği lisede öğrencilerin eylemlerine önderlik ettiği için okuldan atıldı. 1930'da Lao Bao hapishanesine 13 ay hapis yattı.

Vietnam Komünist Partisi'ne 1931 yılında katılan Giap, Çinhindi'ndeki Fransız egemenliğine karşı sayısız eylemde yer aldı. Meslekten asker olmamasına karşın, Askeri tarih ve felsefeye çok meraklıydı.

1933 yılında, Hanoi Üniversitesi'ne gire-

rek, burada hem siyasal ekonomi ve hem hukuk eğitimi aldı. Mezun olduktan sonra öğretmenlik ve gazetecilik yaptı. Ve elbette bu süre içinde çok sayıda değişik devrimci çalışma ve eylemlere katıldı. Örneğin yasadışı bir sosyalist gazete olan Hon Tre Tap Moş'u ve Le Travail adlı Fransızca dergiyi de o çıkardı. 1939'da kendisi gibi komünist olan Nguyen Thi Quang Thi ile evlendi.. Komünist faaliyetlerin Fransız yönetimi tarafından yasaklanması üzerine Giap, Çin'e kaçıp burada bulunan Vietnam Bağımsızlık Birliği - Viet Minh lideri Ho Chi Minh'e katıldı. Kendisi sürgündeyken eşi, kardeşi, babası ve baldızı Fransız koloni yönetimince tutuklanacak ve işkenceyle öldürülecekti.

1942-1945 yılları arasında Vo Nguyen Giap Vietnam'a dönerek işgalci Japon Ordusuna karşı direnişin örgütlenmesine katıldı. Japonya, Ağustos 1945'te Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombaları atılmasından sonra Müttefiklere teslim olduğunda, ülkenin kontrolünü ele geçirecek konumda olan Vietminh geçici bir hükümet kurarak iktidarı aldı. Ho Chi Minh Eylül 1945'de Demokratik Vietnam Cumhuriyetini ilan etti. Giap geçici hükümette İçişleri Bakanlığı görevini üstlendi.

Potsdam konferansında ABD, İngiltere ve Sovyetler Birliği, Vietnam'ın, kuzey kısmının Çin'in ve güneyin de İngiltere'nin kontrolünde ikiye bölünmesine karar vermişlerdi.

Savaştan sonra Fransa, Vietnam üzerindeki kontrolünü yeniden kurmaya çalıştı. Ocak 1946'da, İngiltere askerlerini çekmeye karar verdi ve aynı yılın sonlarında Çin de,

Fransa'nın Çin toprakları üzerindeki taleplerinden vazgeçmeye söz vermesi karşılığında Vietnam'ı bıraktı.

Fransa'nın Demokratik Vietnam Cumhuriyeti'ni tanımayı reddedince, kısa bir süre sonra Vietminh ve Fransız askerleri arasında çatışmalar başladı. İlk başta, General Giap'ın komutası altındaki gerilla gruplarından oluşan Vietminh, daha iyi eğitilmiş ve donanımlı Fransız kuvvetleri ile başa çıkmada büyük zorluklar yaşamış olsa da, zaman içinde değişen koşullardan ve Çin ve Sovyetlerin desteğinden yararlanarak küçük gerilla gruplarını muzaffer Vietnam Halk Ordusu'na dönüştürdü ve bu orduyla Lang Son ve Cao Bang muharebelerinde Fransızları yendi.

Ancak Fransızlar, Dien Bien Phu'da bir savunma kompleksi oluşturarak Güneyde tutunmaya devam ediyorlardı. Giap, Vietnam'ın her yanından birlikler kaydırarak 70,000 kişilik bir kuvvetle, Fransızları kuşattı ve ikmal olanaklarını da ortadan kaldırdı. Vietnam saldırısı 13 Mart 1954 günü başladı. Küçük bir alana sıkışıp kalan Fransızlar 56 gün sonra 7 Mayıs'ta teslim oldular. 7,000 asker kaybettiler, 11,000 askerleri de esir düşmüştü. Bu, büyük bir zaferdi. Dien Bien Phu yenilgisi üzerine ertesi gün Fransız hükümeti, Vietnam'dan çekileceğini açıkladı.

Ülke, yapılan anlaşmalarla bağımsız kuzey ve Amerikan yanlısı güney olmak üzere ikiye bölündü. Kalıcı bir çözüm için ülke çapında seçim sözü verildi ama bu asla gerçekleşmedi. Beş yıl içinde komünistler, güneyde gerilla savaşı başlattılar. 1960 yılında Viet Minh dağıtıldı ve yerini 1954 yılında kurulmuş olan Vietkong (Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi) aldı.

1965 yılında sözde bir bahaneyle Amerika Kuzey Vietnam'ı bombalayarak savaşı başlattı. Bölgeye yüz binlerce Amerikan askeri gönderildi. Amerikan ordusu, en alçakça yöntemlerini kullanmaktan çekinmiyor; ya-

kaladıkları Vietkonglar'ı diri diri helikopterle alçaktan (ölümleri geç ve can çekişerek olsun diye) atıyorlardı. Halka, toplu halde yapılan işkenceler, insanları canlı canlı yakmalar, biyolojik saldırılar, napalm bombaları, köy baskınları, toplu cinayetler ve yağmalar sıradan hale gelmişti.

1960'lardan itibaren Amerika'da Vietnam Savaşı yaygın halk muhalefetini ortaya çıkartmış ve Amerikalı gençler arasında haksız savaşa karşı tepkiler kitlesel eylemlere dönüşmüştü. 1970'lere gelindiğinde ise nüfusun % 60'ı savaş karşıtı olmuştur. Bütün dünya halkları arasında da Amerika'nın Vietnam'daki varlığı ve yaptıkları nefretle karşılanmaktaydı.

1972'ye gelindiğinde ABD'de Nixon hükümeti Vietnam'da zafer kazanamayacaklarını kabullenmiş durumdaydı. Ancak Başkan Nixon, Kuzey Vietnam birliklerini çekilmeye zorlamak üzere Hanoi ve Haifong üzerine hava akınları yapılmasını emretti. Bu, dünya tarihindeki en yoğun bombardımandır. 11 gün içinde bu iki şehre 100,000 bomba atıldı. Bunların tahrip gücü, Hiroşima'ya atılan atom bombasının beş katı idi. Vietnam direndi.

Ocak 1973'de Nixon, barış planını imzalamayı kabul etti. Son Amerikan birlikleri 1973 Martında Vietnam'dan ayrıldılar. 1975 ilkbaharında Ulusal Kurtuluş Cephesi bir dizi önemli zaferler elde ederek, Güney Vietnam ordusunun gücünü büyük ölçüde kırdı. 30 Nisan 1975'de Ulusal Kurtuluş Cephesi kuvvetleri Saygon'a girdiler. Kısa bir süre sonra Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti kuruldu ve Vo Nguyen Giap, yeni hükümette savunma bakanı ve başbakan yardımcısı oldu.

1980 yılında görevlerinden ayrıldı. Ve bütün bu savaşların efsanevi komutanı, dahi asker, inançlı komünist, büyük devrimci Vo Nguyen Giap 4 Ekim 2013'te, 102 yaşında öldü.

Metal İşçileri Eylemde

Manisa Turgutlu'da bulunan FCMP TR Otomotiv'de 28 Haziran günü aralarında BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası üyesi işçilerin de bulunduğu 34 işçi ile 3 sendika temsilcisinin 'performans eksikliği' gerekçesiyle hiç bir tazminat ödemediği işlerine son verildi. İşten atılan sendikalı işçiler, haklarına sahip çıkmak amacıyla fabrika önünde direniş çadırı kurarak direnişe başladılar. 05.07.2013 tarihinde BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası Geönel Başkanı Adnan Serdaroglu ve genel örgütlenme sekreteri Özkan Atar da di-

CHP, Eğitimcilerin sendikaları vb. kuruluşlardan destek geldi. Sanayinin giderek geliştiği Turgutlu'da, yalnızca FCMP TR'de örgütlü olan BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası resmen yok edilmek isteniyor. Oysa Turgutlu emekçi halkı, bu sınıf ve kitle sendikasının sendikanın yok olmasını kesinlikle istemiyor ve emekçiler, gençler her gün saat 08.00-17.00 arası direniş çadırını ziyarete geliyorlar ve hep bir ağızdan coşkulu sloganlar atıyorlar.

Turgutlu Toplumsal Dayanışma Kültür

reniş çadırını ziyaret ederek FCMP TR Otomotiv işçilerine direniş çadırında destek verdiler. Anayasal haklarının savunmak ve gasbedilen emeklerinin karşılığını koparıp almaları almak üzere verdikleri haklı mücadeleyi bütün güçleriyle destekleyeceklerini de getirdiler.

Direnişteki FCMP TR Otomotiv işçilerine TDKM, TURÇEP, SÖZ VE EYLEM,

Merkezi (TDKM) Başkanı Hayri Bökü'nün işçilerle konuşması ve ardından basın açıklaması yapıldı. SÖZ VE EYLEM de emek örgütlerini ve basını arayarak Turgutlu halkının işçi direnişinden haberdar olmasını sağladı. Ayrıca SÖZ VE EYLEM, işçilerin ve sendikanın bu kararlı direnişini en başından itibaren en aktif şekilde desteklemeye çalışıyor.

FCMP TR işçileri, 2012 yılında DISK'E bağlı metal-ış sendikasında örgütlendiler. BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası ile FCMP TR Otomotiv işvereni arasında 2 yıl geçerli olmak üzere toplu sözleşme imzalandı. FCMP TR işvereni, sözleşmenin ikinci yılı tamamlanmak üzereyken, yani sözleşme öncesi sendikayı fabrikada yetkisiz kılmak için 34 sendikalı işçiyi ve sendika temsilcilerinin fabrikadaki işlerine son verdi.

Kendisiyle görüştüğümüz Turgutlu Toplumsal Dayanışma Kültür Merkezi (TDKM) Başkanı Hayri BÖKÜ, Turgutlu'da yaklaşık 40. bin işçinin sendikasız olduğunu, ayrıca 20 bine yakın işçinin de sigortasız olduğunu ve bu işçilerin iş güvencesi dahil hiçbir toplumsal güvencelerinin olmadığını söyledi. Turgutlu'da tek sendikalı işyeri, FCMP TR Otomotiv. Diğer fabrikalardaki işverenler, sendikalaşmanın başlaması korkusuyla FCMP TR Otomotiv iş yerindeki sendikalı işçiler üzerinde yoğun baskı yapılmaktadır. Ben de bu işçilerle aynı mesleği yapmaktayım ve şöyle bir şey var. Turgutlu'da "çok iş, az para" kuralı geçerli. Turgutlu'da sanayi işçileri resmen köle gibi çalışmak isteniyor. Sendikalı işçilerden korkmaktadırlar. Bakın aynı zamanda bu bir işçi ayaklanmasıdır. FCMP TR işçileri yalnızca kendi hakları için direnişte veya mücadele içinde değiller; bu işçiler sigortasız, sendikasız, köle gibi, ve hiç bir güvenceleri olmayan tüm işçiler için bir hak mücadelesi veriyorlar. Turgutlu'da çok kısa bir süre içinde - belki de Turgutlu da bugüne kadar görülmemiş- büyük bir işçi kitlesinin Turgutlu'da miting yapacağını söylemek isterim... Artık hiç kimse aynı değil, herkes değişti; bu ülkenin işçisi, emeklisi, köylüsü, avukatı, memuru, öğrencisi ve hatta polisi ve askeri... değişti; herkes korkularını yenerek, her şeyi sorgulayarak, çaresizlik duygusunu alt ederek kendi kaderine el koyma-

ya çalışıyor. Bir tek değişmeyen; burjuvazinin gözü dönmüş kâr hırsı ve onu korumak için başvurduğu her türlü zorbalık ve oyun.

Kazanmak Mücadeleden Geçiyor

FCMP İşçilerinin açıklaması:

Manisa Turgutlu'da kurulu bulunan ve işçilerin fedakarca çalışmaları sayesinde her geçen gün büyüyen FCMP TR METAL işyerinde, 21 üyemiz, 1 Ağustos 2012 tarihinde keyfi gerekçelerle işten atılmıştı. İşten atılan üyelerimiz, fabrika önünde direnişe başlamışlardı.

Yöneticilerimizin işveren vekilleriyle yaptıkları görüşmeler sonucunda;

9 Ağustos'ta bir kısım üyemizin işbaşı yapması sağlanmıştır. Diğer üyelerimizin işbaşı yaptırılmaları için görüşmeler devam etmektedir.

Bu nedenle fabrika önüne başlatılan eylemimiz, direnişe katılan üyelerimizin ortak kararıyla 9 Ağustos'ta kaldırılmıştır.

İşten atılan üyelerimizle dayanışma gösteren sendikalara, demokratik kitle örgütlerine ve emekten yana güçlere katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Emekliler Dayanışma Sendikası Kuruluş Duyurusu Basına ve Kamuoyuna

Bizler Türkiye'nin dört bir yanında, çeşitli alanlarda çalıştık. Devlet güvencesindeki kamu emekliliği koşullarını yerine getirdik, emekli olduk. Bu güne kadar üretilen tüm değerler biriken sermaye bizim emeğimizin ürünü. Ve ailemizle birlikte yaşamımızı sürdürecektir kadar emekli aylığı, ihtiyacımız kadar güvenli ücretsiz sağlık hizmeti almaya hak kazandık.

Bu gün yürürlükte olan küresel kapitalist politikaların kurumları hükümetlerin onayı ile; 90'lı yılların başında yaşlıları ve yaşlılığın güvencesi olan emekliliği ekonomiye yük olarak gördü. Kamu alanları özelleştirdiği gibi kamusal hakları ticarileştirilerek sermayenin kullanımına açtı. Bu konuda gelen hükümetler gideni aratmadı. Devletin yeniden yapılandırılması değişim, dönüşüm adı altında demokrasi katılcılık maskesi ile yapılan bu değişikliklerle artan sömürü ve yoksullaştırma, değersizleştirme toplumun diğer kesimleri gibi emeklileri yaşlıları da çok olumsuz etkiledi.

Dünyada da küresel kapitalizm değiştire dönüşüre eziyor, yoksullaştırıyor. Çalışanların, emeklilerin kazanımlarına el koyuyor. Ama demokrasinin gelişmiş olduğu ülkelerde öznesi emeklilerin olduğu, kendi denetim ve yönetiminde karar sahibi olduğu sendikalar emekli ve emeklilik hakları için mücadele ediyor. Bizdeki gibi sınırsız hak gasplarına izin vermiyorlar, direniyorlar bizden daha iyi durumdalar.

Bizde 1994'de başlayan Sosyal Güvenlik Reformu adı ile yapılan değişikliklerin 1 Ekim 2008'de yasalaşması ile emeklilik güvencesiz ve esnek hale geldi. Emekli aylıklarının hesaplama ve güncelleme yöntemleri değiştirildi.

Sonuçta aylıklar yüzde elli oranında reel kayba uğradı. Kamu emekliliği yerine bireysel emeklilik uygulamaları geçerli kılındı. SGK'ne devlet desteği çekilirken, bireysel emekliliğe yüzde 25 destek veriliyor.

Sağlıkta Dönüşüm Programının sağlık hizmetlerinin kamu özelliğini yok ederek piyasa koşullarına uygun hale getirmesi, emeklileri yaşlıları bu süreçte oluşan yaşlılık ekonomisinin bir parçası yaptı. Devlet desteği ile sağlık sektörünü dünya yaşlılarına hizmet edecek hale getirirken, bizlerin güvenli ve ücretsiz sağlık hakkımızı kullanamaz hale getirdi. Sağlık hizmetlerinin her aşaması ücretli oldu. Toplumun sağlığından sorumlu Sağlık Bakanlığı sağlık sektörünün komisyonculuğunu yapar hale getirildi.

10 milyon 430 bin olan emekli ve emeklilik hakkı sahibinin yüzde 75'i 1075 lira olan aylık sınırının altında aylık alıyor. Sadece yüzde biri zinde ve maddi açıdan rahat bir hayat sürüyor. Yani emekçi emekliler yoksulluk şiddeti altında yaşıyor. Sayıları 7,5 milyon olan yaşlıların 3 milyonu hasta ve bakıma muhtaç, sekiz yüz bini demans hastası. Sadece 30 bini profesyonel bakım hizmeti alabiliyor. Büyük çoğunluğu fiziksel ve psikolojik şiddet, ihmal ve suiistimale maruz kalıyor. Huzurevlerinde şiddet, işkence taciz, gasp olaylarının yüzlercesi yaşanıyor. Korku ve utançtan yaşadıklarını gizliyorlar. Türkiye'de ailelerin yüzde 93'ünün geliri 2500 liranın altında iken İktidar "sağlıklı, hasta yaşlıya aileleri baksın yaşlının Devlete maliyeti aileden daha yüksek oluyor." diyor. Ve her yıl 250 yaşlı insan aileleri tarafından sokağa terk ediliyor. Yaşlılara hizmet ve bakım için yapılan

uygulamalar yoksulluğu yönetmenin, kontrol altında tutmanın ötesine geçmiyor.

Bütün bunlar yaşanırken emekli örgütlerinden kırk üç yıllık Türkiye Emekliler Derneği (TÜED), SGK yönetiminde emeklilerin yaşlıların haklarını korumak adına söz sahibi.. Emeklilerle, yaşlılarla ilgili bütün yasal düzenlemelerde Çalışma Bakanlığı tarafından muhatap kabul edilip görüşleri alınıyor. Sosyal Güvenlik Reformu, intibak yasası ve diğer düzenlemeleri onayladılar. Emeklileri haber vermeden üye yapan, aidat kesen ve bunun bilgisini vermeyen bir dernek olan TÜED, emeklilerin yaşlıların haklarının savunucusu değil Hükümetlerin, küresel kapitalist politikaları onaylayan taraf oluyor.

On sekiz yıl önce kurulan Tüm Emekliler Sendikası: “sendika içi demokrasiyi “üyenin söz ve karar sahibi olma” ilkesini. Sendikanın sınıf mücadelesinde kitle örgütü olması özelliğini, sendika içerisinde farklı siyasi ve sendikal anlayışların varlığının bir zenginlik olduğunu göz ardı etmesi sonucu yaşanan ve süreklilik kazanan sorunların çözümü için de sendikanın hukuksal durumu (28 Ocak 2008 tarihinde kapatılmıştı.) yargıya taşınmasına olanak vermemektedir. Tüm Emekliler Sendikasında bazı şubelerde yaşanan çift başlılık, alınan disiplin kararları, tasfiye algısı sendikanın dışa dönük mücadele yerine iç mücadelenin olması geniş emekli kitlesine güven vermemektedir.” Bulunduğu yere yabancılaşmış anlayışların çizdiği küçük ölçekli haritaların içerisinde yapılan iktidar mücadelesi emekli hakları mücadelesi değildir. İktidarların uyguladığı seçim sandığı demokrasisine paralel olarak sendikal demokrasiyi genel kurul sandığı ile sınırlayan anlayışın işçi sınıfının olmazsa olmazı “gerçek demokrasi” ile ilgisi yoktur.

İktidarın emeklilerin yaşlıların sorunlarından söz etmesi, açıklamalar yapmasındaki amaç; onların karşı çıkmalarını engellemek, umutlarını özlemlerini iktidarın elindeki ve denetimindeki araçlarının sınırları içinde tutmaktır. Bu

nedenle ki sorunları yaratanlar sorunlarımıza çözüm üretmezler. Bu ülkenin insanların en az AVM’ler kadar yaşlılarının bakımevlerine, yaşlı hastanelerine ihtiyacı var. Bizler nüfustaki kişiler, istatistikî rakamlar, sadece doktorların, dinin, huzurevlerinin konusu değiliz. Toplumsal yaşamın bir parçasıyız. Ekonomik, sosyal kültürel yaşamda var olmak istiyoruz.

Hukuk düzenini insan hak ve özgürlükleri temeline oturtmuş, toplumsal yaşamı bu ilkelere esas alarak düzenlemiş ülkelerdeki gibi sendikada örgütlenme özgürlüğümüzü kullanmak istiyoruz. Geleceğimizi tercihlerimiz ve eylemlerimiz belirleyecektir.

Emekliler-Yaşlılar Dayanışma Hareketi olarak başlattığımız, çaresizliğimizi tüketmek umudumuzu yeşertip çoğaltmak için kolektif akıl ve çalışmaya ihtiyacımız var diyerek yürüttüğümüz çalışmalarımıza; söz ve kararın biz emeklilerde olduğu, yaşam hakkı düzeyinde temsil yetkinliğini kullanma amacıyla Emekliler Dayanışma Sendikasında örgütlenerek devam edeceğiz. Hak ve gerçekliği dayanan örgütlü mücadelede kararlıyız. Yaşamımızı ve geleceğimizi piyasa koşullarına terk edemeyiz. Haklarımızın önündeki engeller kaldırılincaya kadar mücadele edeceğiz. Mücadelemiz yoksulluğa karşı eşitlik, yok sayılmaya karşı özgürlük mücadelesidir.

Artık yeter diyen barış isteyen, ezilen, sömürülen, yok sayılan emekli-çalışan herkesle birlikte onurlu bir yaşam için mücadele edeceğimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz. 18.Temmuz.2013

Emekliler Dayanışma Sendikası Kurucular Kurulu: Mahinur Şahbaz, Yusuf Alınpak, Turgut Bayır, Hüseyin Doğan, Mehmet Ali Ulusoy, Taciser Alpaslan, Kıyasettin Cüheylan, Nureyha Soysal, Ahmet Eraslan

Genel Merkez: Söğütlüçeşme Cad. Nüzhetefendi sk. No: 20/2 Kadıköy/ İstanbul

GSM 0533 6349633- 0533 4352512

Üç Yılı Aşan Direniş

Samsunda işçiler üç yılı aşkın bir süredir direnişini sürdürüyor. Bu şanlı direniş yalnızca demokrasi güçlerinin ve özellikle de Dev-Sağlık İş' in çabalarıyla ülke gündemine taşındı. Özellikle büyük medya bu direnişi görmezden geliyor, hatta yokmuş gibi davranıyordu. Magazinsel olayların büyük bir tantana ile anlatıldığı ülkemizde dile kolay, iki yılı aşkın bir süredir iş, ekmek, yaşam savaşımı veren bu insanlara ve yağmur çamur demeden onurla ayakta duran bu direniş çadırına kimse rağbet etmedi. Oysa o çadır ve etrafında ne mücadeleler yaşıyordu. Çadırlara saldırılar olmuş, oturma eylemleri yapılmış, yürüyüşler düzenlenmiş ama buna rağmen adeta kimse duymasın diye herkes sus pus olmuştu.

Bu şanlı direniş 26 Ocak 20011 günü neden başlamıştı. Öncelikle buna göz atmak gerek. Samsun Gazi Hastanesinde birkaç işçinin öncülüğünde Dev-Sağlık İş örgütlenmeye başlamış ve işçiler de haklarının farkına varmışlardı. Üretimden gelen gücünün farkına varan işçilerin ise sermayenin baş düşmanı olduğu aşikardır. Üretimden gelen güç dışında bu ülkenin diğer yerlerinde olduğu gibi ikinci bir sömürü daha yaşıyordu. Taşeron bilinen adıyla “ikinci üstlenici” ama gerçekte katmerli sömürü sistemi anlamına gelir. Ne demektir ikinci üstlenici: Devlet iş bilmez bir durumda olduğu için işbilir birilerini buluyor ve onlara iş yaptırmak istiyor. Onun için de onların elindeki köleler devreye giriyor. Yine birinci yüklenici,

üretilen işin ekonomik kazanımlarını da çalışana vermek istemiyor. Kendince yapılan işlerin karşılığını Taşeron denilen çağdışı sisteme aktarıyor, o da zaten adil olmayan gelirin yarısına el koyup, kalanını çalışana dağıtıyor. Böylece birinci Yüklenicide (Devletin kurumları, Büyük şirketler) çalışan işçilerle, Taşeronda çalışan işçiler arasında yarı yarıya farklar oluşuyor. Bu durumda az ücret alan işçi, aynı işi yaparak ondan daha fazla ücret alana düşman oluyor. Bir taşla iki kuş vuruluyor.

Bu uyanışı gören hastanenin eski müdürü, bu uyanışları kendine yapılmış hakaret varsa-yarak olayı kişiselleştirdi. Ayrıca “Atlas Sağlık Hizmetleri TİC.SAN.LTD.ŞTİ”adlı Taşeron şirket de bu uyanışlardan hoşlanmıyordu. Çünkü kendilerince bir düzen kurmuşlar, hak hukuk tanımaz bir şekilde insanları köle gibi çalıştırıyorlardı. İki kişilik işi bir kişiye yaptırıyorlar ama iki kişiye bir kişi ücreti veriyorlardı. Bu düzenin sarsılacağını anlayan bu grup 30 Aralık 2010 Tarihinde Cemalettin Körpe sendikal faaliyetlerde bulunduğu, izin istediği ve angarya çalışmaya karşı çıktığı için işten çıkarılmak istendi ve buna karşı Demokrasi güçlerinin desteğiyle basın açıklaması yapıldı. 17 Ocak 2011 de Ali Arslan’a sendikal faaliyetlerinden dolayı baskılar uygulanıp işten atılmakla tehdit edildi. Buna karşı ise hastane bahçesinde Dev Sağlık İş öncülüğünde eylem yapıldı. 26 Ocak 2011’de ise Cemalettin Körpe ve Ali Arslan’ ın işten atılması nedeniyle hastane önünde tüm Demokrasi Güçlerinin desteğiyle basın açıklamasıyla direnişe başlandı. Bu direniş önceleri, Taşeron ve Hastane yönetimi tarafından bu kadar şanlı olacağı tahmin edilemezdi. Ama yine küçük bir haykırış bile onlar için bir tehditti. Ama bu direniş zamanla Samsun’daki Demokrasi güçlerinin onuru haline gelip zamanla il

ve ülke sınırlarını aşacağını bizler bile düşlemezdik. Ama oldu. Demokrasi güçleri zaman zaman sekteye uğrasa da, ellerinden geldiğince direnişçileri ve simgesel çadırlarını desteklemeyi sürdürdü. Bu sahipleniş Taşeron ve Hastane yönetiminde de etkiler yaptı. Örneğin: Direnişin 21. Günü 19 Mayıs ÜNV Hastanesinde çalışan üç işçi işe iade edildi. Direnişin 41. günü Sağlık Müdürlüğüne yüründü. 26 Mart 2011’de AKP ve Valiliğe Yürüyüş ve basın açıklaması

dı. Böylece direnişin 160. günü 4 Temmuz’da 3 kişi daha işten atılıp çadıra terfi etmiş oldu. Direnişin 170. günü ise çadırın anlamı daha iyi algılanmış olacak ki Özel güvenlik görevlileri çadıra saldırdı. Bunun üzerine Hastane bahçesinde oturma eylemi yapıldı. Çadır yeniden ayağa kalktı. Bu anlatıklarımız belli başlı eylemler. Direnişçilere destekler Samsun’da yürüyüş ve çeşitli basın açıklamalarıyla sürüp gitti. Ama asıl direnişin mimarı gerçek sendi-

yapıldı. 26 Nisan 2011’de Sendikanın üyeleri Sağlık Müdürlüğüne kendilerini zincirlediler. 30 Mayıs 2011 tarihinde valiliği ve bakanı protesto eden işçiler gözaltına alındı. 4 Haziran’da Samsun’dan Ankara’ya Bakanlığa yürüyüşe geçilip, 6 Haziran’da bakanlık önünde basın açıklaması ve Kızılay’da yola yatma eylemi yapıldı ve “Taşeronu Başkaldırıyoruz, işimizi geri istiyoruz” pankartı açıldı. Sonuçta ise işçiler tutuklandı. 29 Haziran’da Dev-Sağlık İş Samsun temsilcisi Yüksel Arslan’a Sağlık Müdürü “o bir sağlık işçisi hijyenden ne anlar” dediği için istifaya davet edilen basın açıklaması yapıldı. 30 Haziran günü liste fazlası diye 3 işçi daha işten atıldı ama ertesi gün aynı yere yenileri alın-

kacılık örnekleri veren Dev-Sağlık İş ve onun yiğit çalışanlarıdır.

Bu direniş sırasında yasal boyutları da işletiliyordu. Sonunda Kadriye Esra Savaşlı, Songül Akın ve Yüksel Arslan işe iade edildi. Direnişin 484. günü Cemalettin Körpe işe iade davasını kazandı. Bu direniş Hastanede çalışan bir yığın işçiyi harekete geçirip, kazanmanın yolunun örgütlü yaşamdan geçeceğini öğretti.

Bu durumu asıl özetleyen sözcüklerin gizemi ise Sendika Sorumlusu ve Direniş çadırının yiğit emekçisi Yüksel Arslan’ın sözcüklerinde gizliydi. Yüksel Arslan: “Biz bu direnişi yağmura çamura, sıcağa soğuğa rağmen, aç susuz

keyfimizden yapmadık. Şunu da biliyoruz ki hakkımızı alırsak bu çadırı öncelikle biz sökeriz. Sürekli saldırılara maruz kalarak bu zor koşullarda direnmeyi hiç kimse keyfinden yapmaz. Biz gaspedilmeye çalışılan hakkımızın kavgasını veriyoruz. Bu konuda bize tek anlayabilen elbette bizim dostlarımız olacaktı. Elbette emekten yana kuruluşlar dışındakiler bize

Bu direniş belki de kısa bir süre sonra bitecek. Ama bu direnişin diğerlerinden farkı kazanımlarla dolu yanlarının olmasıdır. Ama bu kazanımların da asli unsuru sınıf bilinci ve örgütlü savaşımdır. Bu kazanımlar ileriki zamanlarda bir deneyim olarak bir yerlerimizde duracak. Ama yine bu direniş sendikacılık yapıyorum diyenlerin de kulağına bir küpe olmalı. Taşeron

anlayamayacak, düşman belleyecektir. Ama bu savaşım çok yorucu olmasına karşın bu ufacık çadır bize okul görevi yaptı. Biz çoğu teorileri burada yaşayarak öğrendik. Okumaktan başka yapacak şeyimiz olmadığı için özellikle emekten yana olan gazete ve dergileri okuyoruz burada. Günlük boyalı basın burada pek olmaz. Almıyoruz, alamıyoruz. Burayı ziyarette gelenler bırakırsa o gazeteler de olabiliyor. Belki bir dahaki ziyaretinizde burada olamayabiliriz. Çünkü artık rüzgar bizden yana esiyor. Kazanımlarımız yasallaşmaya başladı. Ama bu kazanımları bize kimse vermedi. Biz bunları direnerek kazandık. Bizim için kıymeti de çok büyük” v.b sözlerle biraz buruk, biraz sevinçli, biraz yorgun ve uykulu ama çelik gibi güçlü yaşının üzerinde deneyimlerle dolu olduğunu gösteriyordu.

işçileri örgütlemek çok zor bir olay, doğru ama, zor olan işte ise başarı mutlak. Yine bu direniş belediyelerin siyasal partileri değişince yetkisini kaybeden sözümona sendikacılara örnek teşkil etmeli. Yalnızca ekonomik ve yandaşlığa dayalı örgütlenmenin anlamsızlığını, sınıf sendikacılığının savaşım ve kararlılıktan geçtiğini anlamalı bu işe soyunanlar. Grev ve direniş gibi silahlar işçi sınıfının günöbirlik kazanımları için değil, geleceğe, geleceğin kazanımına yönelik olmalı. Yine günümüzde sınıf savaşımının dayanışmalarla güçlenip başarı sağlayabildiği gerçeğini algıladık bu eylem sonunda. Umarım bu tür kıvılcımlar çağdışı Taşeron sistemi çöplüğe atılıp, nihai savaşların kazanımına kadar sürer.

Türkiye’de Halk Meclisleri (Forumları): Bir demokrasi dersi

Roarmag.org / Jerome Roos,

Protestocular Erdoğan’ın baskıcı neo-liberal hükümetinin uyguladığı sahte demokrasiye karşı, kendi doğrudan demokrasilerini geliştiriyor.

Protestocular Erdoğan’ın baskıcı neo-liberal hükümetinin uyguladığı sahte demokrasiye karşı, kendi doğrudan demokrasilerini geliştiriyor.

İstanbul’da oldukça şaşırtıcı bir şey yaşıyor. Ülke çapında sessiz “duran adam” eylemlerine ilaveten, şehir genelinde farklı mahallelerde yavaş yavaş halk meclisleri ortaya çıkmaya başlıyor. Daha önce İspanya, Yunanistan ve Occupy eylem kamplarında olduğu gibi, Türkiye’deki protestocular Erdoğan’ın otoriter neo-liberal hükümeti tarafından önerilen sahte demokrasinin karşısına kendi doğrudan demokrasi anlayışlarını koyuyorlar. Hiç kuşkusuz bu durum, küresel çapta mücadelelerin gerçekten derin bir biçimde iç içe geçmiş olduğunu

göstermektedir.

Devlet protestoculara, aktivistler ve Tweeter’a karşı acımasız cadı avını başlatırken, binlerce insan çeşitli kamusal alanlarda gururla bir araya geliyor. Oscar ten Houten’in İstanbul’dan bildirdiğine göre, günler boyunca devam etmekte olan Abbasağa Park’ındaki Beşiktaş Meclisi’ne katılanların sayısı üçe katlandı. İstanbul’da bunun gibi on halk meclisi daha bulunuyor. Oscar, 2011 yılında Madrid’de Puerta del Sol işgalinde başlamış olduğu büyük blogunda şunları yazıyor:

Bu toplantıların artık Taksim Dayanışma ile doğrudan bir bağı yoktur. Bunlar, Erdoğan’ın vatandaşlarını, onların hak ve özgürlüklerini, tarihlerini, inanç ve geleneklerini hiçe sayma-

sından artık bıkmış olan yerel halk tarafından kendiliğinden gerçekleştirilen girişimlerdir. ... Kadıköy'e varıyoruz ve gerçekten, ben bu olanlara inanmıyorum. Yeşil bir alanda iki binden fazla insan hükümetin Gezi Parkı'nı boşaltmasına karşı öfkelerini ifade etmek ve daha iyi bir Türkiye için umutlarını paylaşmak üzere toplanmışlardı. Diğer her yerde olduğu gibi buradakiler de, nüfusun tüm ırk ve inançları kapsayan bir kesitinden oluşmaktaydı.

İlginçtir, Türkiye'de halk meclisleri toplanmalarına katılanların, İspanya'daki indignados (öfkeliler) ile aynı el işaretlerini kullanmaları, yöntemlerden bazılarının doğrudan İspanya'da gerçek demokrasi protestolarından ilham aldıklarını gösteriyor. Bu da, bizim Türkiye'deki ayaklanmanın başında benimsediğimiz ve birçok Türk eylemcinin de baştan beri iddia ettikleri fikri onaylıyor: Yani, bu hareket sadece yerel ya da ulusal bir protesto değil, çökerilmiş olan kapitalist temsili demokrasiye karşı

laydır. Demokrasi halkın egemenliği anlamına gelir. Bu yüzden, şirket çıkarları ve dini sınırlar hükümete hakim olmaya başladığında, demokrasi olmaktan çıkar. Aslında, seçilmiş politikacıların küçük bir elit kısmının, halkın geri kalanı adına konuşmaya yetkili kılınması, halkın egemenliği değil, halkın temsil edilmesidir.

Dünya genelinde doğrudan demokrasiye ait - halk meclisleri, merkezi olmayan karşılıklı yardımlaşma ağları, tematik çalışma grupları ve benzeri gibi yatay öz-örgütlenme şeklindeki - deneyler, başka bir dünyanın neye benzeyeceğine ilişkin bir bakış sağlamaktadır. Elbette bunların hiçbiri, protestocuların elinde ideal devrimci toplum için bir plan var demek değildir; fakat onlar büyük insan gruplarının, hiyerarşik ve merkezi bir liderlik olmadan kendilerini nasıl etkili bir şekilde örgütleyebileceklerini görebilmek için aktif olarak farklı modelleri deniyorlar.

Geçen yıl, ilk ROAR belgeseli Utopia on

ve gerçek demokrasi ve toplam özgürlük için küresel mücadelenin bir parçasıdır.

Öyleyse, gerçek demokrasi nedir? Açıkçası, farklı insanlar bu fikri (ve ideali) farklı yorumlayacakları için, böyle karmaşık bir soruya basit bir cevap vermek zordur. Ancak gerçek demokrasinin ne olmadığını tanımlamak oldukça ko-

the Horizon – Ufuktaki Ütopya'yı çekerken - Atina'da, o sırada radikal sol koalisyonun milletvekili olan 90 yaşındaki Yunan İkinci Dünya Savaşı direniş kahramanı Manolis Glezos ile bir röportaj yapmıştık. Kendisi, Naxos adasında bir köyün belediye başkanı iken doğrudan demokrasiyi uygulamıştı. Glezos, hâlâ halk-

çı güçlerin kontrolündeki bir parlamentonun, alandaki eylemcilere yardımcı olabileceğine inanıyor olsa da, halkın aşağıdan örgütlenmesi durumunda devrimin yürütülemeyeceğinde ısrar ediyor.

Peki Syntagma Meydanı, Puerta del Sol ve Zuccotti Park'taki halk meclislerinde ne oldu ? Buralardaki gerçek demokrasi miydi ? Glezos'a bunu sorduğumuzda muzip bir gülümseme ile bize baktı ve - bizim için büyük sürpriz - sadece şunları söyledi: "Hayır. Bu demokrasi değildir. Bir alanda toplanan bir kaç bin kişi, bölgede yaşayan milyonlarca insan adına konuştuklarını iddia edebilir mi? Bu demokrasi değil – bir demokrasi dersidir. Eğer bu hareket yaşayacaksa, doğrudan demokratik modelleri mahallelere ve işyerlerine yaymak gerekir. Ancak o zaman gerçekten demokratik bir toplumun ortaya çıkışını görmeye başlayabileceğiz. "

Başka bir deyişle Glezos, doğrudan demokrasinin işlemesi için, halk meclislerinin radikalleşmeleri ve Yunanistan'daki Vio.Me fabrikasında * olduğu gibi, işçilerin öz-yönetimi şeklinde işyerlerine yayılması gerektiğini söylüyor.Açıkçası, bunların hiçbiri kapitalist devleti yıkmak için yeterli olmayacaktır, fakat insanların farklı karar alma biçimlerine, farklı üretim biçimleri ve farklı şekillerde var olma, düşünme ve etkileşime katılmaları, bir başlangıç noktasıdır. Tek kelimeyle bu, zamanı geldiğinde, bize kapitalist devletin baskıcı kurumları yerine kendi kurumlarımızı koymamızı sağla-

yacak öz-örgütlenmenin toplumsal temellerini inşa etmektir.

Ama bir şey daha var. Alanlardaki doğrudan demokrasi bize, kapitalist sistemi devirmek için uzak bir zamandaki bir devrimi bekleyemeyeceğimizi söylemektedir. Şu anda küresel bir insanlık trajedisi, ekolojik felaket ve derin bir toplumsal ve siyasi krizle karşı karşıyayız. Derhal harekete geçmemiz gerekiyor. Bizim adımıza bunu yapmaları için şirket seçkinlerine güvenemeyiz. Önümüzdeki süreci yürütmeleri için siyasi temsilcilere de güvenemeyiz. Yalnızca kendimize güvenebiliriz. Bu devrimi ileriye taşımak zorunda olan biziz, yani halk. Şimdiden başlayarak.

Yine de, daha alçakgönüllü bir düzeyde belki de en önemlisi olarak doğrudan demokrasiyi fetişleştirmeye karşı dikkatli olmalıyız. Günün sonunda, halk meclisi çok basit bir olgudur: Hayatlarında bir kere söz söyleme olanağı bulmuş olan ve bunu söylemeye can atan sıradan insanlar. Meclisler yıllardır susturulmuş olanların sonunda onurlu bir şekilde ayağa kalkarak ve düşüncelerini seslendirmelerine ve duyulmalarına izin vermenin bir yoludur. Bu, kolektif insanlık duygumuzun kapitalist devletin ağgözlü pençeleri ve bizi temsil etmeyen kurumlarından kurtarılmasıdır.

Bu nedenle, halk meclisleri sosyal sorumluluk ve siyasal katılımın güzel ve önemli biçimleridir. Gelecekte, nüfusun giderek daha fazla

Puerta Del Sol halk meclisi

New York / Zucotti Park'ta Occupy – İşgal meclisi

kesimlerini kapsayacak şekilde genişletilebilirler. Fakat bu kıvanç anlarında bile, halkın işleri kendi eline alarak, yaşadıkları ve çalıştıkları yerlerde gerçek demokrasiyi yürürlüğe koymalarını insanlar gördüğümüzde, gerçekçi kalmamız gerekir: Bu sadece sadece bir başlangıçtır.

Kapitalist devlet hâlâ yaşıyor ve bizim kendi paralel toplumumuzu yaratmak yeterli değildir. Örgütlenmeli ve özgürlük taleplerimizi, sonunda tüm toplumun kapsayacak şekilde ortaya koymalıyız.

Neyse ki, bu tür radikal özlemlerin sadece bir hayal olmayabileceğine dair umudumuz var. Lideri olmayan bu hareketin, şimdiden Türk devleti tarafından uygulanmakta olan şiddetli baskının kısıtlamalarını kaldırmış olduğunun bir işareti olarak, giderek umutsuzluğa kapılan hükümet, protestolarda görülen, ya da “provokatif” tweetler gönderen insanları rastgele tutukluyor ve hatta orduyu üzerlerine göndermekle tehdit, ederek, baskısını daha da arttırıyor

Oscar'ın dediği gibi, “yetkililer hâlâ neler olduğunu anlamıyorlar. Onlar bu hareketlerde

liderler, yozlaştırabilecekleri veya ortadan kaldıracabilecekleri insanlar arıyorlar. Ama burada, bunların hiçbiri yok. Biz bir örgüt değil, dünya genelinde geniş bir ağ oluşturuyoruz. Biz, değişme zamanının eşiğine gelmiş olan halkız.”

Gezi parkı

*VioMe Fabrikası : Yunanistan'ın Selanik kentindeki bir inşaat malzemeleri fabrikası olan Vio.Me.'nin işçilerinin maaşları 2011 Mayıs'ından beri ödenmemekteydi. Fabrikanın sahipleri de fabrikayı terkedip gittiler. İşçiler genel toplantıları sonucunda aldıkları kararla fabrikayı işgal etmeye ve doğrudan demokratik bir şekilde ve işçi kontrolü altında, patronlar olmadan fabrikayı işletmeye devam etmeye karar verdiler. Yunanistan'da ve Dünya'nın geri kalanında ilgi çeken bir yıllık bir mücadeleden ve 3 günlük yoğun bir eylemlilik sürecinin ardından 13 Şubat 2013'te üretime başladılar.

Pasifikte Karşılıklı Gövde Gösterisi*

—Ben McGrath,

Pentagon'un “Asya Eksenı” stratejisine karşı Çin ve Rusya Japon Denizde ortak tatbikat düzenliyor

Geçen ay Çin ve Rusya'nın yaptıkları büyük bir ortak deniz tatbikatının, Japonya ve A.B.D tarafından sadece birkaç yüz kilometre uzaklıkta eş zamanlı olarak yürütölmekte olan hava tatbikatiyla yakın gözlem altına alınması sonucunda Japon Denizi'nde gerginlik oldukça yükseldi.

Vladivostok açıklarında, Büyük Petro Körfezi'nde 8-10 Temmuzda Çin ve Rusya tarafından yapılan ortak bir tatbikat, Çin'in şimdiye kadar başka bir ölkle ile ortaklaşa yaptığı en büyük tatbikat oldu. Bu durum, ABD'nin, Çin'in önünü kesmek politikasının bir parçası olarak, Amerikan deniz ve hava kuvvetlerinin yüzde 60'ının Asya-Pasifik bölgesine konuşlandırılmasını içeren “Asya Eksenı” stratejisine karşı koymaya yönelik olarak, iki ölkle arasındaki ilişkilerin arttığını göstermektedir.

“Ortak-Deniz 2013” tatbikatına Rus Pasifik Filosu amiral gemisi olan güdümlü füze kruvazörü Varyag da dahil olmak üzere Rusya'nın 11 yüzey gemisi ve bir denizaltısıyla birlikte, tümü 2000'li yıllarda yeni inşa edilen yedi Çin gemisi katıldı. Çin kuvvetleri dört destroyer, iki güdümlü füze fırkateyni ve bir destek gemisin-

den oluşuyordu. Çin filosunun komutanı Tümgeneral Yang Junfei, bunun “ortak bir deniz tatbikatındaki en güçlü tertiplenışleri” olduğunu söyledi.

İki deniz kuvvetlerinin müşterek tatbikatı, daha önceki tatbikatların sunulduğu gibi terörizm veya korsanlık ile ilgili olmayıp, açıkça düşman bir gücün saldırısını püskürtme amacıyla yapılıyordu. Çin medyasındaki haberler, Çin savaş gemilerinin, “bir ABD uçak gemisinin savaş uçakları ile başa çıkmaya yeterli” şekilde, 160'dan fazla denizden-havaya füze taşıdıklarını vurguladı. Rus SU-24 avbombardıman savaş uçakları filo üzerine hava saldırıları simüle ederken, Çin ve Rus gemileri de dünyanın en sessiz denizaltılarından biri olarak bilinen bir Rus Kilo denizaltısına karşı anti-denizaltı eğitimleri yaptılar.

Rusya ve Çin, deniz tatbikatlarından sonra, Chelyabinsk'de Ural Dağları bölgesinde 27 Temmuz ve 15 Ağustos tarihleri arasında, görüşünüşte terörle mücadele amaçlı müşterek kara / hava tatbikatları yapmayı planlıyorlar.

ABD ve Japonya kışkırtıcı bir davranışla, hemen hemen aynı tarihlerde, 8 ile 12 Temmuz arasında Hokkaido çevresindeki hava sahasında, ortak bir hava tatbikatı düzenlediler. Bu tatbikat, Çin ve Rusya'ya bölgedeki Amerikan

askeri hakimiyetinin devam edeceği mesajını vermek için tasarlanmıştı. Hava tatbikatına her iki ülkeden sekizer F-15 ve sekizer F-16 katıldı ve eğitimler, 24 saat devam etti. Japon yetkililer bu tatbikatta, Rus-Çin deniz tatbikatının “tüm süresi boyunca” yakından izlendiğini itiraf ettiler.

Bu, ABD’nin uzun bir provokasyon dizisinin sadece son halkasıdır. Çin’in bölgede büyüyen bir askeri tehdit olduğu iddialarına rağmen, ABD, göreceli ekonomik gerilemesini durdurmak ve Çin’in etkisini baltalamak amacıyla üstün askeri gücünü kullanmaktadır. Washington Nisan ayında, nükleer programı nedeniyle Çin’in müttefiki Kuzey Kore ile oluşan keskin gerilimler sırasında Kore yarımadasına nükleer kapasiteli B-2 ve B-52 stratejik bombardıman uçaklarını gönderdi.

Geçen ay, Japonya ve ABD, Kaliforniya’da bir adanın düşmandan geri alınması senaryosuna dayalı “Şafak Baskını” kod adlı iki haftalık bir ortak tatbikat, yaptılar. Çin’in, tatbikatın iptal edilmesi talebi göz ardı edildi. Çin ve Japonya Doğu Çin Denizi’ndeki Senkakus / Diaoyu adaları konusunda gergin bir anlaşmazlık yaşarken, Obama yönetimi Pekin’e, bu adacıklar nedeniyle savaş çıkması durumunda Washington’un Çin’e karşı Japonya’yı destekleyeceğini belirten örtülü bir mesaj gönderdi.

Rusya ve Çin, büyüyen ABD tehditlerine yanıt olarak daha yakın bir ilişki kurdular. 2001 yılında ABD öncülüğünde Afganistan’ın işgalinden bu yana, Rusya ve Çin Orta Asya bölgesinde ABD müdahalesine karşı Şanghay İşbirliği Örgütü’nü (SEO) geliştirdiler. Washington’un 2008 yılında, Rusya’ya karşı eski Sovyet cumhuriyeti Gürcistan’ı desteklemesi, kısa süren bir bölgesel savaşa yol açarak bölgesel rekabeti açığa çıkardı.

Mart ayında, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping’in Başkan olarak yaptığı ilk dış ziyarette, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin rejimi ile “özel ilişkileri” nin. “en üst önceliğe “ sa-

hip olduğunu vurgulamak için ilk durağı Rusya oldu. Bildirildiğine göre Xi, Moskova’nın askeri komuta merkezine davet edilen ilk yabancı lider oldu. Burada kendisine, ABD füze savunma sisteminin küresel nükleer “dengeleri” nasıl bozduğuna ilişkin bir bilgisayar simülasyonu gösterildi.

Pekin ve Moskova son haftalarda stratejik işbirliğini geliştirmişlerdir. Bu gelişme, önümüzdeki 25 yıl boyunca Rusya’nın Çin’e petrol ihracatını üç katına çıkarmasını öngören 270 milyar dolarlık bir anlaşmanın imzalanmasını da kapsamaktaydı. Arzın yılda 46 milyon tona, yani Rusya’nın mevcut petrol üretiminin yaklaşık onda birine ulaşması bekleniyor. Rusya’ya 70 milyar \$ peşin ödeme yapılacak çünkü Çin umutsuzca, ABD’nin “eksen” stratejisi ile kendi nakliye hatlarının kesme tehdidinin giderek daha açık bir hale gelmesi karşısında enerji kaynaklarını güvence altına almak istemektedir.

ABD’ye karşı Çin’i desteklemek çabasıyla, Rusya Pekin’e ayrıca gelişmiş silah sistemleri satmayı kabul etti. Çin’in Rusya’dan en son model 100 adet SU-35 uçağı satın almak için geçen ay bir anlaşma sağladığı bildiriliyor. Bu uçağın, Amerika’nın en gelişmiş F-22 stealth savaş uçakları dışında, Japonya’nın F-15J’leri gibi rakiplerinden çok daha üstün olduğu sanılıyor.

Rusya ve Çin arasında daha yakın stratejik bağlar kuruluyor olması, bu iki ülkeye karşı pervasızca askeri kapasitesini arttırıp, ittifaklar oluşturan, ABD emperyalizminin, yeni bir küresel yangının tohumlarını ekmekte olduğunun diğer bir açık göstergesidir.

* Global Research,’den çevrilmiştir

Burjuvazi ve Proletarya

Mahir Sönmez

Sosyalist yazında uzunca bir süredir memurlar proleter mi - küçük burjuva mı? tartışmasıyla beraber sınıf kavramları yeniden ele alınıp tekrar tekrar tartışılıyor. Marksizm ile ilgilenen özellikle Kapital’ in okuyucularının da sıkça katıldığı dar çevrelerde yapılan tartışmalarda proleterin tanımı genel emekçi tanımıyla aynılaştırılarak, emek gücünden başka satacak bir mülkiyeti olmayan tüm devlet memurlarının, kamu emekçilerinin, mühendisin doktorun, yöneticilerin, askerlerin, uşakların, ev hizmetçilerinin, büro memurlarının, sanatçıların, öğretmenlerin belirli bir ücret karşılığında çalışan tüm aydınların Marks’a dayandırılarak proleter olduğu ileri sürülüyor. Bu tartışma Marksizm’i öğrenmeye çalışan, Kapital’in genç okuyucularının yeni bir dil öğrenirken başlangıç aşamasındaki zorluklarından kaynaklı alıştırmaları, egzersizleri olarak kalsaydı bu haliyle hoş bir tebessüm olarak karşılanır, bu gençlerin samimi, iyi niyetli çabaları olarak görünürdü. Oysa Marksizmi kitlelere öğretmek için sahne alan, başta Kapitallerin ciltlerinden yapılan aktarmalarla üzerinde konuştukları konuya ne kadar hakim olduklarını, kanıtlama uğraşı içerisinde alaycı bir üslup takınarak çok bilmişliklerini gösteren işçi sınıfının küçük burjuva öğretmenleri, Marksizm’ in düşmanlarının bilgi dağarcığını zenginleştiriyorlar.

Burjuvaziye kölece hizmet eden sermayenin iktisat ve siyaset adamları uzunca bir süredir işçi sınıfının başkalaştığını, mavi tulumluların yerini beyaz yakalıların aldığını, teknolojik dev-

rimin proleter tanımlamasını ve bunun sonucu Marks’ın öngörülerini, sınıf savaşımı öğretisini yıktığını her fırsatta dile getirerek burjuvazinin yüreğine su serpiyorlar. Burjuva ideologları işçi sınıfının başkalaştığını, “Elveda Proletarya” çılgınlıklarıyla, proletaryanın kapitalizmi alaşağı etmek yerine kendini bu sisteme entegre ettiğini - bilgi çağının bu onların hoşlanarak kullandıkları bir deyim, kapitalist toplum yerine bu deymi kullanmak hoşlarına gidiyor. - ileri sürerek kapitalizmi ebedileştirme uğraşısı verirken, işçi sınıfının küçük burjuva öğretmenleri, her türden solcular, sosyalistler, burjuva toplumunu bir bütün olarak ele alıp her türden faydalı emeği, bu emeğin niteliğinden ayrı olarak burjuvazi için faydalı ya da faydasız emek görüntüsü içinde proleterleştirerek, işçi sınıfının başkalaşımına burjuva ideologlarının bakış açısıyla katkıda bulunuyorlar. Burada önemli olan bu ikincilerin, yani proletaryanın küçük burjuva öğretmenlerinin kendileri açısından kimin yanında yer aldıkları değil, komünistler açısından kime hizmet ettikleridir.

Tartışılan konuya son olarak “küçük” bir derginin 2006 Mart sayısında bu derginin o güne kadarki altı sayısıydı, tartışmaya memurlar proleterdir diye on iki sayfalık bir yazıyla katıldı. Devrimin Sesi adlı bu derginin bugün çıkıp çıkmadığı, akıbetinin ne olduğu en azından bizce bilinmemesine rağmen söz konusu olan tartışmanın sosyalist çevrelerde devam etmesinden kaynaklı olarak, burada, birkaç satırına yer vereceğiz. Bu sorun işi gücü olmayan sosyalist aydın

çevrelerin basit bir teorik tartışmalarından daha da ileri, kökleri çok daha derine inen, işçi sınıfı hareketi içerisindeki sınıf uzlaşmacı oportünistlere uzanan bir çarpıtma olduğu gerçeğinden dolayı, bunca pratik görev içerisinde sanki gereksiz bir gevezelik, bir ayrıntı olarak görenler, ne denli basite indirgenirse indirgensin gerçekte, Marksizm'in abc'si demek olan bilimsel sosyalizmin en basit, en temel öğretilerinin bile tartışma konusu olması açısından ele alınıp, incelenmesi gerektiğini gösterir. Bir Müslüman için Fatiha suresi ne anlama geliyorsa, bir Marksist, komünist için de proletarya ve burjuvazi tanımlamaları aşağı yukarı aynı anlama gelir, işçi sınıfı hareketinin geriliğine bakarak, pratik görevlerin her türlü teorik tartışmadan çok daha

önemli olduğu, üzerine durmadan gevezelik yaparak, kendi günlük koşuşturmalarını işçi sınıfının siyasallaşması görevleri olduğunu sanan ve bu inanca kendini kaptırmış olan, öte yandan, ne hikmetse sıkı sıkı sarıldığı pratik görevlerinin üretkensizliği, kendi hareketinin bırak işçi hareketiyle bütünleşmesini, kendi içinde bile bütünlüğünü, siyasal birliğini, neden koruyamadığı ve durmadan dağılıp birer aile şirketleri, küçük dar komünler, burjuvazi için zararsız mezhepler haline geldiğini göremeyen, bizim zavallı pratik hayranlarımıza söyleyecek bir sözümüz yok. Kumda oynaması bir çocuğun zekasını geliştirir, ileride gerçek hayatta ona deneyim zenginliği sağlar, yetişkin bireyin ise üstünü başını kirleten, onu gülünç duruma düşüren, aylak zamanlarını doldurmaktan başka bir işe yaramaz

Proleter, emek gücünü satan herhangi bir "mülk sahibi" olmayan işçi, emekçi ise, o halde ücretli emekçiler, memurlar birer proleter değildir midir? En kaba, en sıradan, yüzeysel, genel bir ifadeyle bakılıp ele alındığında görünen tanımlanan olgu budur. Aynı, dünyaya uzaydan bakan birisinin karmaşık renklerden oluşan bir küre görmesi gibidir; bu şekilde dünyayı ele alan birisine dünya nedir diye sorduğunuzda, size bir küre olduğunu söylemesine benzer bu tanımlama. Soruna nereden baktığınıza, ya da nasıl ele aldığınıza bağlıdır. Bu bakış açısı bize, dünya

hakkında ne kadar bilgi verir? Eksik, tek yanlı ve genel bir coğrafi bilgiye sahip oluruz. Uzay boşluğundan yeryüzüne yaklaştığımızda önce okyanusları, denizleri, büyük kara parçalarını, yani kısacası dışsal coğrafi şekilleri görürüz. Toplumlarda böyledir. Uzaktan, dıştan bakıldığında belirli bir toplum şekillerini kabaca görürüz. Ne var ki, soruna daha yakın ve daha derinden, bütünden onun içinde yer alan parçalardan birine, farklı toplumsal yapılar ve bu yapıların içinde yer alan üretim, dolaşım ve mülkiyet ilişkileri, sınıflar, devlet vb. ile kısacası önümüze karmaşık ve muazzam bir bütün toplumsal ilişkilerin birbirleriyle ilişkileri, farklılıkları, birlikleri, çatışmalarından oluşan ayrıntılar, detaylar, ilişkiler çıkar. Şeytan ayrıntıda gizlidir.

Siz sorunu memurlar, ücretli emekçiler, olarak bir genelleme içinde ele aldığımızda, başka bir deyişle, nesnelere onlarda var olan özelliklerden birisini genelleştirerek ele alıp incelediğinizde, peynirle, tebeşiri aynı yere koyarsınız. Çünkü ikisinde de var olan beyazlıktır. Renklerini öne çıkardığınızda varacağınız yer burasıdır Memurların, emek gücünden başka bir şeyi olmayan toplumsal iş bölümünün farklı alanlarına yayılmış bir kalabalık olarak, onların emeğine, kapitalist toplum açısından, burjuvaziye faydalı emek olarak proleterleştirirseniz, burjuva toplumunun eski toplumlardan devraldığı diğer emek türlerini de, örneğin, fahişenin emeğini ya da bir kiralık katili vb. de proleterleştirirsiniz. Memura proleter olarak baktığınızda devlette ve kapitalist sanayide, en kaba tanımıyla, kamu hizmeti gören yığını görürsünüz. Nitelik olarak aynı, nicelik olarak farklı farklı insanlardan oluşan bir hizmetliler sınıfı çıkar karşınıza. Böyle bakıldığında örneğin, polis, asker, doktor, öğretmen, din adamları, kapitalistin giderlerinin defterini tutan sermayenin iktisadi ve siyasi akıl hocaları, kendi içlerinde aldıkları ücret farklılıkları ve rütbe, kıdem vb. ile ayrılan devlet bürokrasisini, modern burjuva toplumunda, kapitalist devletin gelirlerinin, giderlerinin düzenleyicileri, toplumsal sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin zor yoluyla bastırıldığı, geniş bir silahlı insan-

lardan oluşan örgütlenmesini ve bu örgütlenme içerisindeki hiyerarşi düzeni, astları, üstleri en alttan en üste doğru muazzam bir örgütlenmeyi görürüz. Bu muazzam örgütlenme, elle tutulan kolektif bir aygıt olarak, farklı iş bölümleri içerisinde ortaya çıkar. Birileri, toplumun burjuva temelinde örgütlenmesi için, bir sınıf adına, yani sermaye adına toplumu eğitir, kutsal bir meslek sahipleri olarak çalım satar, birileri tüfek ve dipçikle sömürülenlere boyun eğdirir, başkaları okuyup, üfleyerek huşu içinde, işçi sınıfına tanrısal bir boyun eğmeyi öğütleyerek, proleterleri teselli eder. Bir başkaları, tüm bu insan sürüsünün gelirlerini, ücret şeklinde aldıkları gelirlerini karşılamak için doğrudan ve dolaylı, zor alım vergileri toplar. Para şeklindeki bu gelirin, kapitalistin artı değerinin bir kısmını, kişisel gelir olarak harcadığı, üretim sürecine yatırmadığı gelirinden mi alındığı, yoksa, ücretli emekçinin gelir olarak harcadığı ücretinden bir kısmına el koyma şeklinde mi olduğunun, şimdilik burada bizim açımızdan önemi yok. Bu hizmetlerinin karşılığında ise, bu alanda harcadıkları emek güçlerini yerine koymak için, ücret şeklinde paraya dönüşmüş gelire sahip olurlar. Burjuva toplumunun siyasal örgütlenmesine Marksist bakış acısı budur. Marksın kapitalist toplumda, her türlü emeğin ücretli emek şekline dönüşmedi dediği olgu budur. Bizim sosyalistlerimizin, ücretli emek denince, Marks'ı geliştirerek, ücretli emeğin tümünü proleterleştirmeleri, kapitalist üretim biçimi ve bu biçim içerisindeki emeğin niteliğini karıştırmalarından ileri gelen burjuva dar kafa lılığıdır. Marks, daha Kapital'in birinci cildinde "devlet memurları, rahipler, hukukçular, askerler, başkalarının emeğini rant faiz vb. şekillerde sömürerek geçinenler, dilenciler serseriler ve suçlular –ı" ideolojik sınıflar olarak adlandırarak proleterden ayırır. (Cilt 1, Sayfa 458)

Bir Marksist burjuva toplumunun siyasal örgütlenmesinden, üretimin örgütlenmesi alanına, fabrikaya, burjuva toplumunun gelirlerinin oluştuğu, üretim alanına, gözünü çevirdiğinde, karşısına, kapitalist üretim ilişkilerinin, artı değer gerçekleştiği fabrika çıkar. Sermayenin özgül

olarak üretildiği ve yeniden üretildiği fabrikaya çevirdiğinde, orada, kapitalist para babasını, sermaye sahibini ve ücretli emeğinden başka satacak bir metası olamayan işçiyi görür. Fabrika da kapitalistle üretken emekçi arasında üretim sürecinde kapitalist adına hareket eden denetçileri, işin teknik yönünü düzenleyen, mühendisi, kapitalistin gelir ve giderlerinin defterini tutan muhasebeciyi görür. Bu ikinciler üretken işçiye göre her zaman sayıca önemsiz bir azınlıktır. Kapitalist üretim sürecinin zorunlu bir işlevi olarak metanın paraya dönüştüğü dolaşım alanını, muazzam bir meta dolaşımını, tüccarı, metaların kullanım değeri olarak gerçekleşeceği alanlara ikmalini sağlayan ulaşımını ve en son satışın gerçekleştiği pazarı görür. Ve bu karmaşık ilişkiler ağına tanık olur. Her birey bu ilişkiler ağı içinde, belirli bir iş bölümü, kendisine bir gelir getiren bir çaba içerisinde kafasını, kolunu, parasını ortaya kor. Ve tüm bu çabalarının sonucunda bir gelire sahip olur. Bir Marksist için sorun bu gelirin niteliğidir. Birey sahip olduğu geliri ne şekilde hangi tip de bir emek harcayarak elde etmiştir? Gelirin bu elde ediliş ve sahip olma biçimi bu ilişkiler içerisinde hareket eden insanın kendi arzusu ve isteminden ayrı olarak, onu bir toplumsal ilişkiler ve bu ilişkilerin dışı vurduğu düşünce ve davranış biçimlerine sokar. Bireyi kişisel görünümünden, başkalarının ona uygun gördüğü sıfatlardan bağımsız olarak, onun belirli bir sınıfın içerisinde yer almasına neden olur.

Buraya kadar kapitalist toplumun kaba ve genel bir görünümünü ifade ettik. Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels burjuva toplumunun üretim ilişkilerini ve bu üretim ilişkileri içinde yer alan bireylerin sınıf karakterlerini, hangi sınıfa dahil olduklarını bilimsel olarak hareketin içinde ortaya çıkardılar. Bu karmaşık yapıyı, diyalektik materyalist yöntemle açıkladılar. Kapitalist üretim ilişkilerinin yasalarını, bu yasaların kaçınılmaz sonuçlarını, tarihsel eğilimini, derinliğine incelediler. O güne kadar tesadüfi ilişkiler olarak görülen bu ilişkileri, kendi içsel bağları, belirli bir tarihsel koşullar altında, birbiriyle sıkı sıkıya bağlı, birisi diğerinin varlık

koşulu olarak ele alıp incelediler. Sermayenin üretimi ve yeniden üretimini, en saf biçimleriyle bozucu etkilerinden ayırarak, bu ilişkilerin iki temel sınıf ilişkisi olarak burjuvazi ve proletarya sınıflarının uzlaşmaz ilişkisi çerçevesinde temel alarak ortaya serdiler.

Marks ve Engels'in yapıtlarında, diyalektik materyalist felsefede, insanın değişmeyen hazırlap, her zaman için geçerli tanımlar bulabileceğini sananlar, Marksizmi dogmalar, formlardan oluşan Hegelci idealizmden kopmamış aydın dar kafalıdır. Marks'da ayetler ve sureler her zaman her yerde geçerli kesinleşmiş tanımlamalar dogmalar arayanlar, ya da Marks'ı, Engels'i bu kalıplara sokmaya çalışanlar, idealist küçük burjuva sosyalistleridir. Yaşama ak aktır, kara, karadır, mantığıyla bakan hareketin zenginliğini, çeşitliliğini, farklı özelliklerini, en kaba deyimle dogmalar ve forumlara sığdırarak, tasnif edip ele aldıklarında, karşımıza her zaman, genel tanımlamalarla çıkarlar. Ak aktır, kara kara..

Proleter kimdir?

“Burjuvazi ile sosyal üretim araçları sahibi çağdaş kapitalistler kastedilmektedir. Proletarya, kendi üretim araçları olmadığından ötürü yaşamak için emek güçlerini satmak zorunda bırakılan çağdaş ücretli emekçiler sınıfıdır.” (1)

“İşçi sınıfı yaşayabilmek için iş bulmak zorunda olan ve ancak emekleri sermayeyi arttırdığı sürece iş bulabilen emekçilerdir. Kendilerini perakende satmak zorunda olan bu emekçiler herhangi bir ticaret eşyası gibi metadırlar. Ve bu yüzden rekabetin bütün iniş çıkışlarıyla, piyasanın bütün dayatmalarıyla yüz yüzedirler” (2)

“Proletarya çağdaş sanayinin özel ve asli ürünüdür.” (3) “Geçim araçlarını herhangi bir sermayeden elde edilen kârdan değil, tamamıyla ve yalnızca kendi emeğinin satışından sağlayan, sevinci ve üzüntüsü, yaşaması ve ölmesi, tüm varlığı emek talebine, dolayısıyla işlerin iyi gittiği dönemler ile kötü gittiği dönemlerin birbirlerinin yerlerini almasına, sınırsız rekabetten doğan dalgalanmalara dayanan sınıfıdır ” (4)

Bir kez daha tekrar edelim; bazılarının iyice anlaması için bir kez daha tekrar edelim; proletarya çağdaş sanayinin özel ve asli ürünüdür. Ve devam edelim geçim araçlarını, herhangi bir sermayeden elde edilen kârdan değil, tamamıyla ve yalnızca kendi emeğinin satışından sağlayan sınıftır.

Engels, proletaryanın doğuşunu zanaatkârların el aletleri vb. sahibi kendisi için üretim yapan işçilerin kapitalist sanayi tarafından gittikçe proletere dönüştürülmesini anlattıktan sonra, bütün öteki sınıfları yavaş yavaş yutan iki yeni sınıf; burjuvazi ve proletarya çıktı ortaya der. Komünizmin İlkeleri'nde

“Bütün uygar ülkelerde, bütün geçim araçlarının ve bu geçim araçlarının üretimi için gerekli ham maddelere ve aletlere {makinelere, fabrikalara vb.) daha şimdiden sahip büyük kapitalistler sınıfı Bu sınıf burjuvalar sınıfı, ya da burjuvazidir.

Tamamıyla mülksüz olan ve bu yüzden emeklerini karşılığında, zorunlu geçim araçları edinmek için, burjuvalara satmak zorunda kalanlar sınıfı. Bu sınıfa proleter sınıfı, ya da proletarya denir.” (6)

Engels, proleteri manifaktür işçisinden ayırt eder. Manifaktür işçisiyle proleteri farklılığını ifade ederken,; “manifaktür işçisinin hemen her zaman kırsal kesimde ve kendi toprak beyi ve işvereni ile az çok ataerki ilişkiler içerisinde yaşar. Proleter ise çoğunlukla büyük kentlerde yaşar ve işvereni ile yalnızca para ilişkisi içerisindedir. Manifaktür işçisi büyük sanayi tarafından ataerki ilişkilerinden koparılır, hâlâ sahip olduğu mülkünü yitirir ve böylelikle ancak o zaman proleter haline gelir.” (6)

“Proletarya hiçbir üretim aracına sahip olmayan ve emek gücünü satmak zorunda bırakılan ve artı- değer üreten emekçilerden meydana gelen sınıftır. İşçi sınıfı; proleterden, yarı proletere, yarı proleterden küçük köylüye, küçük zanaatçı ve genel olarak küçük işletmeciyeye, küçük köylüden orta köylüye vb. geçişi yansıtan son derece çeşitli toplumsal gruplarla çevrilidir. İşçi sınıfı kendisinden daha yoksul olsalar bile, bu gruplar-

dan öze ayrılır. Çünkü bu grupların tek, küçük çapta da olsa üretim araçları ile ilişkileri vardır, işçi sınıfına ise emeğinden başka bir şey bırakmamıştır. Dolayısıyla işçi emekçidir. Ama bütün emekçiler işçi değildir. Başka bir deyişle bütün emekçiler proleter değildir.

Marks ve Engels, proletaryanın ilk bağımsız sınıf partisi programı niteliği taşıyan, burjuvazi ve proletaryanın, kapitalist toplumun iki temel sınıfının en kalın çizgileri ile ifade edildiği Komünist Manifesto'da proletaryanın tanımlanması "fabrikaya dolmuş emekçi yığınları" (7), "burjuva sınıfının ve burjuva devletin kölesi", "makine tarafından, denetleyici tarafından vb. hepsinden çok tek tek burjuva imalatçılar:" tarafından köleleştirilen bir sınıf olarak tanımlarlar. Marks ve Engels daha burada ham haliyle bile denetleyiciyi proleterden ayırır. Köle çalıştıranların ellerindeki kamçının yerini şimdi gözcülerin ellerindeki ceza kitabı alıyordu. (Marks, Kapital Cilt I) Burjuva sınıfı ve burjuva devletini proleterin karşısına kor Burjuva devleti deyince kafası karışık sosyalistler, hayal alemine dalar. Bu muazzam örgütlenmeyi, toplumsal üretim ilişkilerinin ve bunun oluşturduğu sınıfları, sınıfların neresine koyacağına bir türlü karar veremezler. Burjuva devletin işleyişini gerçekleştiren burjuvazinin hizmetkarlarını, bürokrasiyi, geniş memurlar yığını bir çuvala doldurup, proleterin çalıştığı fabrikanın kapısına bırakıp giderler. Bundan önce fabrikanın içinde dolaşmaya başlayan bizim saygı değer sosyalistlerimiz Marksizm konusundaki derin fikirleri ile bizleri zenginleştirmek için harcadıkları çabayla, fabrikanın içinde kapitalist dışında koşuşturan herkesi, eğer elinde bir tomar para taşımıyorsa, İngiliz Parlamentosunun toptancılığıyla proletaryanın içine katıverirler (8) Denetleyici, yönetici teknik personel, muhasebeci hepsi ücretli emekçi değil midir? O halde buyurun proleterin içine.

Şimdi konuya biraz daha yakından bakalım.

Proletarya, burjuva üretim ilişkilerinin doğurduğu, yarattığı ve kendi karşısına dönüştürdüğü modern işçi sınıfıdır. Burjuva üretim ilişkileri dediğimizde açıktır ki tarih öncesi tüccar

ve tefeci sermayesinden söz etmiyoruz. Tüccar sermayesi, tefeci sermaye ile birlikte kapitalizmden çok öncesine ait, antik çağdan beri var olan sermaye biçimleridir. Modern burjuvazi ise sanayinin gelişmesi ile ortaya çıkan bir sınıftır. Burjuva üretim biçimi kapitalist üretim, modern sanayinin ortaya çıkması ve gelişmesi ile birlikte büyür, egemen bir biçim haline dönüşür. Tüccar sermayesi bu toplumda yani kapitalist toplumda sanayi sermayesinin bir eklentisi, onun zorunlu bir işlevi olarak eski biçiminden sıyrılmış ve sermayenin üretimi ve yeniden üretimi biçimine bürünmüştür. Tüccar sermayesi kapitalist toplumda sanayi sermayesinin yanında ikincil bir biçim olarak yer alır. Ve onunla birlikte gelişir. Şimdilik kafa karışıklığı yaratmamak için banka sermayesini, diğer bir deyişle, kredi veren para sermayenin bu biçimini bir tarafa koyalım. Marks'ın incelediği toplum en saf teorisyenlerimizce bile bilinen kapitalist toplumdur. Kapitalist üretim ve dolaşım ilişkileridir Bu ikisinin birliğidir Marks bu sermaye biçimlerini kapitalist toplumda üretken sermaye olarak tanımlar. Bunların satın aldığı emekten de doğal olarak üretken emek olarak söz eder.

"Türkiye'de Memur Kimdir?" diye soran Devrimin Sesi yazarımız; kamu bürokrasisi, memur sözcüklerini ard arda sıraladıktan ve memurların kendilerini işçi olarak görmeyişlerinden sızlandıktan sonra burjuva hukukunda 657 sayılı yasanın işçi ile memur arasında tam bir açıklamayı yapamadığını söyleyerek Marksist bakış açısının yerine burjuva hukuksal tanımlamaları koyarak, bu yasanın memuru açıklayamadığını belirtir. Sorunu burjuva hukuku açısından ele aldıktan sonra birden zıplayarak devletten, kamudan bir çırpıda kurtularak tüccar sermayesine atlar. "Memurlar yaptıkları işte değer ve artı-değer üretmezler, bu nedenle işçi değildirler. Marksizm'e göre işçi olmak için artı-değer üretmek şart mıdır?" diye sorar. Yağlı güreşte hasmının kispetinin paçasını ele geçirdiğini düşünerek tüm enerjisini buraya veren pehlivan gibi tüccar sermayesine ve dolaşım alanına, sanayi sermayesinden dolaşım alanındaki tüccar sermayesine

atlar Gelirlerin yaratıldığı alandan, kapitalist üretimin dolaşım alanına dalar. Okurdan biraz sabır isteyelim. Proletaryanın bir sınıf olarak doğduğu kapitalist üretim alanında önce işimizi görelim. Bundan sonra ben uzun bir süre kenara çekilerek meydana kendi gerçek sahibine, Marks'a bırakacağım. Okuru Kapital'in 4.cildi Artı-Değer Teorileri ile baş başa bırakıp tembelliğin tadını çıkarayım. Arada bir aranızda girersem beni mazur görün.

“Bir filozof fikir üretir, bir şair şiir, bir rahip vaaz üretir, bir profesör uzmanlık kitabı vb bir suçlu suç üretir. Bu sonuncu üretimle bir bütün olarak toplum arasındaki bağıntıya biraz daha yakından bakarsak kendimizi bir çok önyargılardan kurtarabiliriz. Suçlu yalnızca suç üretmez, aynı zamanda ceza hukuku üretir Ve bununla birlikte ceza hukuku dersleri veren profesör üretir. Buna ek olarak aynı profesör kaçınılmaz olarak aynı derslerini içeren yapıtını genel piyasaya “meta” olarak sürer.

Suçlu ayrıca bütün bir polis örgütünü ve hukuk yargılama kurumunu, polis komiserini yargıçları, cellâtları, jürileri, vb. üretir.” Sayfa 363

Polisi, yargıçları, cellatları, bu devlet memurlarını emek gücü satıcısı işçi olarak gören mantık bu durumda suçluyu da onun işvereni olarak görmek durumunda kalır. Ne var ki Marks'ta doğrudan sermayeye dönüştürülebilen emek üretkendir. Ve dolayısıyla sahibi de üretken emekçi işçi haline gelir.

“Sermayenin kapsamı altında toplanan emekçiler bu toplumsal oluşumun öğeleri haline gelirler. Yalnızca doğrudan sermayeye dönüştürülebilen emek üretkendir, yani değişen sermayeyi değişken bir büyüklük yapan ve bunun sonucu [toplam sermaye S'yi] S+' ya eşit yapan emek üretkendir. Yani artı-değer üreten, ya da sermayeye artı- değer üretimi için etmen olarak hizmet eden ve böylece kendini sermaye olarak, kendini genişleten değer olarak ortaya koyan emek. (dolayısıyla bu emeğin satıcısına, sahibine de emekçi denir. NB)

Kapitalist üretimi kesin bir biçim olarak gören

burjuva dar kafalılığı sermaye açısından üretken emek nedir sorusuna - biz buna sermayeyi üreten emek olarak baktığımızda NB - genelde hangi emeğin üretken olduğu ya da üretken emeğin ne olduğu sorusuyla karıştırır ve sonuçta herhangi bir şey üreten, herhangi bir sonuç yaratan emeğin bu gerçek çerçevesinde üretken olduğu yanıtını vererek ne kadar akıllı olduğunu düşünür.” Sayfa 368

Marx, ince bir üslupla akıllı burjuvanın sermaye için herhangi bir şekilde sonuç yaratan emeğin, örneğin polisin copu, fabrikada emekçinin başında kapitalistin gözleriyle işçinin bir an bile kaytarmasına göz yummadığında harcadığı çabayla denetçinin enerjisini, yöneticinin kurnazlığını vb zora dayalı kapitalist üretimin uzantılarını üretken emek olarak görmesini ince bir üslupla alaya alır

“Üretken emek, - değer üreten emek olarak sermayeyle her zaman bireysel emek gücünün emeği olarak, yalıtılmış emekçinin emeği olarak karşı karşıya gelir. Bu emekçiler üretim sürecine hangi toplumsal bileşimler içerisinde girerlerse girsinler, bu böyledir. Bu nedenle sermaye emekçi ile ilişkide emeğin toplumsal üretken gücünü temsil ederken, işçilerin üretken emeği, sermayeyle ilişkide her zaman yalnızca yalıtılmış emekçinin emeğini temsil eder.” Sayfa 369

“Sermayenin üretkenliği, sermayenin emekle, ücretli emek olarak karşı karşıya gelmesi olgusuna, emeğin üretkenliği de emeğin, emek araçlarıyla sermaye olarak karşı karşıya gelmesine dayanır -Burjuva proleter olarak karşı karşıya gelme. NB-

Üretim sürecinin içindeyse canlı emek bir yandan ücretleri - yani değişen sermaye değerini- yeniden üreterek ve öte yandan artı-değeri yaratarak sermayeye dönüştür, ve bu dönüşüm süreci aracılığıyla tüm toplam para - her ne kadar bunun değişen kısmı ücretlere harcanan kısmı ise de - sermayeye aktarılmış olur Bizzat üretim süreci içerisinde, emek gerçekte sermayeye dönüştür, ancak bu dönüşümü para ile emek gücü arasındaki ilk değişim koşullandırır. Eme-

ğin emekçiye değil ama kapitaliste ait olan maddeleşmiş emeğe doğrudan dönüşümüyle, para ile önce sermayeye dönüştürülmüştür bu üretim aracı ya da emek koşulları biçimi alan kısmı da içerir. Bu noktaya kadar para - ister kendi biçimiyle var olsun , ister yeni metalar üretime hizmet edecek üretim aracı türünden metalar (ürünler) olarak var olsun ancak kendi de sermayedir

Yalnızca emekle olan bu belirli ilişki parayı ya da metaları sermayeye dönüştürür ve üretim koşullarıyla bu ilişki aracılığıyla - ki bu ilişkiye fiili üretim sürecine belirli bir davranış tekabül eder - parayı ya da metaları sermayeye dönüştüren, başka deyişle emek gücü karşısında bağımsız duruma gelen maddeleşmiş emeğin değerini sürdüren ve arttıran emek üretken emektir. Üretken emek kapitalist üretim süreci içerisinde emek gücünün aldığı biçimin, tarzın ve tüm ilişkilerin kısa adıdır. *Ancak onu emeğin öteki türlerinden ayırt etmek çok büyük önem taşımaktadır; çünkü bu ayrım tüm kapitalist üretim tarzım ve sermayenin kendisinin de üzerinde temellendiği emeğin özgül biçimini ifade eder.* (Altını ben çizdim)

Dolayısıyla üretken emek - kapitalist üretim sistemi içerisinde - işvereni için artı değer üreten, ya da emeğin nesnel koşullarını sermayeye ve onların sahibini de (bu üretim araçlarının sahibi NB) kapitaliste dönüştüren emektir; yani kendi ürününü sermaye olarak üreten emektir.

Şu halde üretken emekten söz ettiğimiz zaman, toplumsal olarak belirlenmiş emekten, emeğin alıcısı ile satıcısı arasındaki özgül bir ilişki anlamına gelen emekten söz ederiz". Sayfa 371

Sermayenin hareketi kapitalistin kişisel özelliklerinin bir sonucu değil, bu üretim ilişkilerinin bir sonucuysa, başka bir ifadeyle, sermayeyi büyüten kapitalistin öz olarak kişisel yetenekleri değilse, iş gücünün satıcısı olarak proleterin de emek gücünden başka satacak bir şeyi olmayan potansiyel iş gücü satıcısı olmasından dolayı emeği artı-değer yaratmaz. Emekçinin emeği üretken olarak işlev gördüğü sürece artı değer ve

sermaye yaratır. Emekçinin canlı emeği üretken olarak tüketildiği sürece artı değer yaratır Sermayenin büyümesine hizmet eder. Bu üretim sürecinde yer alan kişilere yani artı-değer ve sermayenin üretimi sürecinde yer alan kişilere burjuva ve proleter dediğimiz için burjuva ya da proleter olmazlar. Kapitalist üretimde aldıkları konum içinde birbirlerinin karşısında yer aldıkları ölçüde burjuva ve proleter tanımlamalarını alırlar

“Üretken emeğin sermaye ile doğrudan değişilen emek olduğu şeklindeki ifade tüm bu evreleri kucaklar; (P-M....R....M’-P’ nb.) ve parayı sermayeye dönüştüren emektir: anlamında türetilmiş bir formüldür, emek sermaye olarak üretim koşulları ile değişilmiştir. Ve dolayısıyla, bu üretim koşulları ilişkisinde emek onlarla basit üretim koşulları olarak karşı karşıya gelmez, o koşullarla özgül toplumsal niteliği olmayan genel emek olarak da karşı karşıya gelmez. (altını ben çizdim.nb.) sayfa 373

Her türden emek genel emek bu koşullarla birlikte ele alınmaz. Oysaki proleterin tanımını karmaşıklştırırken bizim sosyalistlerimiz emeğin her türden biçimini kapitalist üretimin, sermayenin üretiminin içine sokarak İngiliz Parlamentosunun toptancılığıyla sermayenin üretiminin bir işlevi sayarak emek gücünün satıcısı olan tüm insanları sermayenin üreticisiymiş gibi kapitalizmin özgül üretiminin sonucu olan proleterin emeğinin yanına gönderir. Ve bunları proleter sınıfın bir unsurları olarak görür.

Dipnotlar:

- 1- 1888 İngilizce baskıya Engels'in notu. K.Manifesto S.91 Sol Yayınları
- 2- Age. S.49
- 3- Age. S.54
- 4- Komünizmin İlkeleri S.158 K.Manifesto Sol Yayınları.
- 5- Komünizmin İlkeleri S.160 K.Manifesto Sol Yayınları.
- 6- Komünizmin İlkeleri S. 162 K.Manifesto Sol Yayınları.
- 7- K.Manifesto Sol Yayınları.
- 8- Bknz.Kapital C.I S.160-163 Dipnot 98.

Haziran Ayaklanması Yolunu Arıyor; Mücadele Yaygınlaşarak Büyüyor

Mürsel Yılmaz

3 1 Mayıs günü İstanbul Taksim’de başlayan eylemler dördüncü ayını doldurdu. “Her Yer Taksim, Her Yer Direniş” şiarı ile yetmiş aşkın ilde ve yurt dışında yapılan destek eylemleriyle isyana dönüşerek büyüyen sokak eylemleri,

Türkiye sınıf mücadeleleri tarihinin önemli bir evresini yaşıyoruz. Gençliğin öncülük ettiği yığınlar, eylemleriyle tarih yazıyorlar. Gençler, kendi hayatlarında devrim niteliğinde bir dönüşümü eylem içinde gerçekleştiriyorlar. Eylemin bir bilinç sıçramasına yol açan o özgürleştirici ve dönüştürücü gücünü görüyor ve yaşıyoruz. İleriki yıllarda muhtemelen 2013 Haziran isyanı olarak adlandırılacak olan bu günler için, şu anda görebildiklerimizi yazarken elbette devrimci heyecanın yarattığı bir subjektivizme düşebiliriz. Ne var ki, ihtiyacımız olanın tam da bu olduğuna ve bu heyecanın bizi yanlışlardan ziyade devrimci atılımlara yönelteceğine inanıyoruz.

Bu bir “isyan”dır

Başbakan direnişi karalamak adına ne diyeceğini şaşırılmış durumda. Önceleri direnişçileri çapulcular diyerek küçümsemeye çalıştı, sonrasında ise ‘faiz lobisinin işi, yabancılar tarafından yönlendiriliyorlar, hükümetimizi başarısız kılmak istiyorlar’ gibi sözlerle büyük bir komplo ile karşı karşıyaymış görüntüsü vermeye çalıştı. RTE ne derse desin, egemenlerin hoşuna gitmese de bu yaşananlar, zorbalığa, keyfiliğe karşı bir ayaklanmadır. Eylemler gelmiş olduğu biçimiyle şimdiden bir isyan karakteri taşımaktadır ve son büyük Kürt ayaklanmasını ayrı tutarsak, bu eylemler Cumhuriyet tarihinin en yaygın ve uzun süreli ilk ayaklanma hareketidir.

Adını, şehir rantına kurban edilmek istenen ve polis şiddetine rağmen savunulan Gezi Parkından alan bu direniş, ilk anda zorbalığa, şehir yağmacılığına karşı bir tepki olarak ortaya çıkmışsa da, içinde Türkiye’nin yıllardır

birikmiş yapısal ve AKP eliyle ağırlaştırılmış bir yığın sorununa karşı da bir ayaklanma hareketidir. Bu anlamda ayaklanma 12 Eylül'e karşı da gecikmiş bir kitle tepkisidir. Bu nedenle, mevcut düzenle sorunu olan, AKP tarafından , dışlanmış her kim varsa bu cephede yer almış ve bu güne kadar birbirine karşı önyargılı olan, yan yana gelmek bir tarafa, çatışabilecekleri düşünülen değişik politik görüşlere sahip gruplar aynı saflarda buluşmuşlardır. Direnişe katılanlar arasında her sınıf ve toplumsal katmandan insan mevcuttur. Çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır, kadınlar ise dikkati çekecek sayıda çoktur.

İsyan'ın yüzü sosyalizme

dönüktür

Burjuva medyası ısrarla, direnen kitleyi masum isteklerle davrananlar, teröristler, marjinaller, apolitik samimi gençler ya da provokatörler vb tanımlamalarla birbirinden ayırmaya, hatta mümkünse birbirine düşürmeye çalışsa da, şu ana kadar başarılı olamadı. Uzun süre eylemleri görmezden gelen AKP kontrolündeki yandaş medya, haberleri vermeye başlayınca da, eylemlerin siyasi içeriğini yok sayan bir tarzda vermeye başladı. Medya, Başbakanın ağzından dökülen yalanları, günlerce döne döne vererek aşağılık bir karalama kampanyası yürüttü.

Gezi Parkı ve onunla eş zamanlı olarak Ankara Kuğulu Park'ta eylemcilerin oluşturduğu inisiyatifler eliyle oluşturulan paylaşımcı / dayanışmacı komünel yaşam tarzına en iğrenç sözlerle öfkeyle saldırdılar. Saldırıları boşuna değildi. Çünkü AKP eliyle topluma dayatılan biat eden, boyun eğen, bencil, ayrıştırılmış insanın yerini, dayanışmacı, birbirine yardım eden, ekmeğini ilacını paylaşan, zulme karşı mücadelede omuz omuza veren insanlar almıştı. Taksim'de ağırlıklı olarak gençlerin kısa sürede oluşturduğu bu dayanışma hali, örgütlü solun kendi arasında yaratmaya çalıştığı daya-

nışmayı aşan niteliktedir.

Kapitalist sömürü, talan ve zorbalığın yok etmeye çalıştığı sosyalizm ütopyası Gezi Parkında yeniden tarih sahnesine çıkmıştı. Direnen yığınlar özgürlük talebiyle baskıya, polis zorbalığına, dinci gericiliğe karşı başkaldırdılar. Talepler henüz düzenin kalbine saplanacak türden değil ama yönü belli. Rüzgar sosyalizmden yana esiyor. Eylemciler, kendilerini açıkça sosyalist olarak tanımlamasalar da, inisiyatif oluşturdukları her alanda, mücadelede, barikatların önünde, yaşam alanlarında, karar süreçlerinde sol, sosyalist değer ve kavramlarla hareket ediyorlar.

Gezi Direnişi Öğretiyor

Gezi Direnişi ile yaygınlaşan eylemler adeta bir okul işlevi görüyor. Kitleler eylem içinde kendi gerçekleriyle yüzleşirken, polis şiddetine maruz kalmadıkları anlarda yerlerde oluşturdukları forumlar aracılığıyla sorunlarının çözümlerini tartışmaya başladılar. Gezi Parkı pratiğinde üretilip de içselleştirilen ne varsa şimdi yerel parklara, meydanlara taşınmaya çalışılıyor. Her yer Taksim sözü bir slogan olmaktan çıkıyor ve eylemciler, süreci bundan sonra nereye taşıyabileceklerini tartışıyorlar. Haklarında karar verilen olmayı değil, kendi geleceklerine dair söz söylemek ve bunları gerçekleştirmek istiyorlar. RTE kimliğinde simgelenen düzenin buyurgan, dayatmacı otoritesine karşı isyan eden halk, aynı zamanda eyleminin mevcut siyasi parti ve örgütlerin kontrolüne girmemesine de özen gösteriyor. Bu tutum örgütlülüğe değil, dayatmacı, benmerkezci, ben bilirimci, sekte tutumlara karşı geliştirilen bir davranıştır. Hareket, ihtiyacı olan örgütsel yapıyı el yordamıyla, ortaya çıkan ihtiyaçlar ve eylemin öğrettiklerinin çerçevesinde yaratmaya girişmiş durumda.

Türkiye sosyalist hareketi içinde yer alan tüm parti ve örgütler eylemlere güçleri oranında katıldılar, güç verdiler. Kuşkusuz, yıllardır

bedeller ödenerek biriktirilmiş ve halkla paylaşılmış ne varsa bu eylemlere moral ve esin kaynağı olmuştur. Ancak hareketin gücü ve yaygınlığı Türkiye sosyalist hareketinin örgütlülüğünü, etkisini aşmak bir yana ezberini de bozacak, mevcut yapıların kendilerini gözden geçirmesini gerektirecek mesajlar içermektedir.

Eylemlerin ortak talebi: Özgürlük, Şartı Birlik

Eylemlerin ilk gününden başlayarak ortak sloganlardan baştan geleni; “Faşizme Karşı Omuz Omuz” dır. Zafere birlik içinde direnerek varılabileceği görüldü ve kitleler eylem alanında sağlanmış olan bu dayanışma ve birliği korumaya çalışıyor. Taksimdeki birliğe adını veren Dayanışma, artık yerel inisiyatiflerin de adı oldu: Kadıköy Dayanışması, Halkalı Dayanışması, Koca Mustafa Paşa Dayanışması gibi.

Yapılan forumlarda, mevcut beraberliğin bozulmaması talep ediliyor, eylemlerin nasıl sürdürülebileceği, sokakta inisiyatifin nasıl elde tutulabileceği tartışılıyor ve yakın gelecekteki seçimlere sokaktaki halkın iradesini yansıtmanın yolları aranıyor. Görünen o ki, halk, birlikte davrandığında nasıl etkin bir güç haline geldiğini fark etti ve bunu bozacak her türlü girişime karşı tepkiyle yaklaşacaktır. Yıllardır birlik görüşmeleri yapan, platformlarda bir araya gelmeye çalışan sosyalistleri, halk, eylemiyle birlikte davranmaya mecbur bıraktı. Örgütlü sosyalist hareketin bu durumdan nasıl bir vazife çıkaracağını zaman gösterecek.

Eylemler, düzene muhalif büyük kitleleri bir araya toplama başarısını göstermiş olsa da muhalefet cephesi tam kurulamamıştır. Çünkü özgürlük talebiyle ayağa kalkmış Kürt halkı henüz bu hareketin içinde değildir. 28 Haziran günü Lice’de karakol yapımını protesto eden halkın üzerine ateş açılarak, bir kişinin öldürülmesi, birçok kişinin de yaralanması üzeri-

ne, İstanbul’un bazı yerel dayanışma forumlarında devletin tutumu protesto edilmiş, Türk bayraklarının da yer aldığı kortejlerle Türkçe ve Kürtçe, Yaşasın Halkların Kardeşliği sloganları eşliğinde yürüyüşler düzenlenmiştir. Bu tutumun desteklenmesi ve yaygınlaştırılıp geliştirilmesi, muhalefet cephesinin genişletilmesi ve halklar arasında düzen eliyle derinleştirilmeye çalışılan düşmanlıkların aşılması açısından önemlidir. Hükümetin bu süreçte güvenilmez olduğu, kallesçe niyetler taşıdığı, bu olayla bir kez daha kanıtlanmıştır. Gezi’de özgürlükleri için polise direnenlerle, Lice’de barış için bedenini kurşunlara siper edenlerin yolları bu tarihi kavşakta bir kez daha kesişmiştir. Kürt düşmanlığının kısıktıldığı şovenist eylemler yerini, bugün demokrasi, özgürlük ve kardeşlik isteyenlerin eylemleri almıştır. Bugünlere gelinmiş olmasının önemi büyüktür. İstanbul’da sokaklarda ifadesini bulan faşizme karşı bu dayanışmanın her iki tarafta da özenle geliştirilmesini sağlayacak ortak bir akıl ve dile ihtiyacımız var.

Dini siyasete alet etmiş, her gün yeni bir yalan söyleyen ve nefret söylemi ile halkı birbirine kırdırmayı dahi göze alabilen RTE nin bu tutumundan ve düzenin yarattığı sorunlardan rahatsız olan AKP tabanına dönük bir faaliyet de cephenin genişletilmesi, halk güçleri arasında gerçek bir birlik için hayati önemdedir.

Son bir aydır Türkiye’nin gündemini artık Recep Tayyip Erdoğan değil, Gezi Direnişçileri belirliyor. Halk bunu gördü, sokağın özgürleştirici havasını teneffüs etti ve yeniden evine kapanıp tv karşısında yalnızlığa mahkum olmak istemiyor. Yakalanan birlik ve dayanışma halini sürdürmek, sonuç almadan eve dönmek istemiyor. Bir ayın sonunda ortaya çıkan sonuç, bu hareketin Türkiye sosyal ve siyasi yaşamına önemli katkıları olacağı yönündedir. Başarıyı daha da ileri taşımak ve halkın mücadelesini örgütlü bir kazanıma dönüştürmek, cesaretle ve akılla ileri atılmayı gerektiriyor.

Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları

Numan Kara

Bilindiği gibi kapitalizmin en bağınaz, en baskıcı, en saldırgan ve en acımasız olduğu dönemler, finans sektörünün her alana hakimiyetinin mutlak olduğu dönemlerdir. Bizler bunu 40-50 yıl önce vurgularken çoğu insan anlayamıyor veya biz iyi anlatamıyorduk. Çünkü bizler de anlattıklarımızı tam olarak yaşayarak algılayamadığımız için soyut kavramlardan bahsediyorduk. Örneğin: “Gün gelecek alış veriş yapacağımız yerlere kadar her şeyi finans kapital, yani bankalar belirleyecek.” derken, insanlar üzerinde inandırıcı bir etki yaratamıyor ve söylemimize fazlaca vurgu veremiyorduk. Ama bu günlere gelindiğinde görüyoruz ki neredeyse hangi marketten alışveriş yapıp yapmayacağımıza, hangi çorabı alacağımıza kadar her şeye finans kapital karar veriyor.

Finans Kapitalin bu kadar iliklerimize kadar işlediği, her şeye hükmettiği bir ortamda ne demokrasiden ne de demokrasinin güçlenebileceğinden söz edebiliriz. Çünkü emeğimizin pek azının karşılığı olan, tüm sömürü süzgeçlerinden sonra elimize geçen parayı nerelerde kullanacağınıza başkaları karar veriyor. Şöyle ki; eviniz mi yok, kredi veriyorlar; o günden sonra da aldığınız ücretin bir bölümünü oraya ayırmak zorundasınız. Çok düşük ödemelerle araba veriyorlar, aldınız mı; ücretinizin bir bölümünü de oraya vereceksiniz. Borcu ödeyene kadar araba eskiyor, yenisini önerecekler. Böylesi bir du-

rumda elbette ki aç kalacaksınız; ona da çözüm var, kredi kartı kullanacaksınız. Böylece tefecinin eline düştünüz. Artık hangi ürünü nereden hangi ederle alacağınız reklamları başlar. Böylece bir kuruş ucuz olması için dolaşır durur ve sağlıklı olup olmadığını düşünmeden ürünleri alır, kullanırsınız. Dolayısıyla reklamı olmayan ürün elde kalır. Böylece de onların önerdiği ürün dışında ürün alma şansınız kalmaz. Arabanızı değiştirecekseniz, onların önerdiği olacak; tıpkı alacağınız yiyecek, içecek ve giyeceğin de onların önerdikleri arasından seçmek zorunda olduğunuz gibi. Artık sizin için bankaya uğramadan gerçekleştirebileceğiniz hiç bir aktivite kalmamış demektir. Bu, işin ekonomik boyutu.

Bunun bir de psikolojik boyutu var. Artık hiç bitmeyecek olan ödemelerinizi düşünmek zorundasınız. Tüm sosyal yaşantınızdan vaz geçmelisiniz. Tüm hayalleriniz “evin, arabanın borcu bitse”yle başlayan söylemlerden ibaret olacaktır. Eve kapanıp kalacaksınız ve dünyayla tüm bağlarınız, diğer insanlarla tüm toplumsal ve insanî ilişkileriniz kopacak. Sonunda toplumsal ve insanî yanları kuruyup dumura uğramış bir varlık durumuna düşecek ve bundan böyle her olumsuzluğun sorumlusu olarak kendinizi göremeye, kendinizi suçlamaya başlayacaksınız. Bunun sonucu ise sorgulamayan, yargılamayan ve her olumsuzluğun tek suçlusu olarak kendini gören bir kişilikler oluşacak. Eğer şansınız varsa ödemelerinizi yaparsınız

ve ev sahibi olursunuz; tersi durumda ödedikleriniz boşa gider. Böylesi insanlardan oluşan bir ortam, yönetenlerin işine en çok yarayan ortamdır. Niye mi? Böylesine sıkıntılı ve sıkıntılarından başka şey düşünmeyen insanları yönetmek çok kolaydır da ondan.

Bir de geliri pek az olan ve hiç geliri olmayanlar var. Onlara da kredi ve kredi kartları verilir. Çünkü onların da borçlanmasına gereksinim vardır. Bir ticari kuruluş, alamayacağı parayı neden versin diyeceksiniz: Verir çünkü borçtan kurtulmak için her koşulu göze alıp çalışanlara, her şeyi yapacak insanlara, en önemlisi de işçi sınıfına ihanet etmek üzere her zaman hazır bekleyenlere ihtiyaç vardır. Bu durum Finans kapital hakimiyetinin ilk zamanlarından sonra yok olmaya başlar ama gereksinim halinde yinelenerek sürer gider. Çünkü ödenmeyenler zarar vermeye başlayınca sıkı disiplinler uygulanır, kârların bir bölümü harcanacak duruma gelince para vermek için sokaklarda adam aranmaya başlanır.

Bizler yıllar önce FAŞİZMİ birkaç şekilde tarif ederdik. Ama benim en çok hoşuma giden ağzın dolu dolu söylemesinden midir ne ise “Finans Kapitalin En Gerici, En Bağnaz, En şoven, En Baskıcı” yönetimidir diye tarif ettiğimiz şekliydi. Yaşadığımız da bu değil mi aslında? Finans kapital bizim evimizin içindeki yatak çarşafına kadar nerden alacağımızı belirlemiyor mu şu anda? Baskı dersen diz boyu. Eğer suya sabuna dokunmadan verilene şükredersen özgürsün. Ama bu özgürlük, gerçekte kocaman bir mahpushane değil mi? Kredi ve kredi kartlarını zamanında ödersen özgürsün. “Bu gelirle bu sizin önerdiğiniz gider, nasıl karşılanacak?” dedin mi özgürlüğün sona erer. Başka uluslara da özgürlük demeyeceksin, dedin mi kırmızı çizgiyi aşmış olursun. Temiz olacaksın. Ama bu cilalı bir temizlik. Tüm kirlilikleri içereceksin de barındıran bir temizlik olacak. Onun tek yolu da “Siz daha iyi bilirsiniz.” demekten geçer. İşte bu kadar özgürsün. Tutucu olacaksın; yeri geldi mi dinin, yeri geldi mi milletin ve

vatanın için ölümü göze alacaksın. Ama öncelikle sen alacaksın ölümü göze; başkalarından beklersen kara listeye alırsın ki ondan sonra da bir daha aklanamazsın.

Ne farkı var bizim Finans Kapital yönetiminin yaşanmış faşist yönetimlerden. Onlar öldürüyor da bunlar öldürmüyor mu? Son başkaldırıda kaç insan öldü, kaç ölümünden döndü; hepimiz biliyoruz. Yıllardır her şeye eyvallah diyen bir insan topluluğu vardı da o nedenle kimse saldırmıyordu. Hiç anlayabilmiş miydik Kürt Özgürlük hareketinin başına gelenleri? O kadar genç neden ölmüştü? En doğal hakları olan ana dillerini özgürce kullanabilme hakkı için bu kadar ölümlü savaşıma gerek var mıydı? Bu soruları Finans kapitalin yönetimine soruyorsak eğer, elbette gerek vardı. Çünkü savaşmadıkça onlardan bir şey alamazsınız. Onlar verirse de zaten ilk fırsatta geri alır. Bunlara sorsanız onlar da ölümleri istemez. Ama sistemlerine çomak sokmadığınız sürece. Çomak sokmayınca da sürekli isterler. Öyleyse onlar öldürmeye sürekli hazır beklerler. Öyle olmasa böyle devasa militarist güçlere gereksinim var mı?.. Neden yüzlerce korumalara gereksinim duyarlar?..

Hal böyleyken uluslararası sermayenin ülkemize bahşettiği birisi çıkıyor “Bankalarla ilişkiyi kesin!” diyor; yordakçılar alkışlıyor. “Kredi kartı kullanmayın!” diyor yine alkışlanıyor. Oysa daha dün “Finans sektörünü düzeltim artık, batık banka olmayacak.” diyen aynı kişi değil miydi?.. Aynı hükümetin bakanları kayıt dışını önlemenin tek yolu kredi kartı kullanımını artırmak demiyorlar mıydı?.. Bu adamlar değil miydi “Tüm kamu mallarını özel teşebbüse satmak gerekir, satmazsak vebal altında kalırız.” diyen?.. “Sermayenin yerlisi yabancıları olmaz.” diyen başkaları mıydı acaba? Bunlar yalanla besleniyorlar. Dün dediklerinin karşısını söyleyerek parsa toplamaya çalışıyorlar. Bizde bir söylem vardır: Önce kendi kapınızın önünü temizleyeceksiniz. Başkalarının parayı nerelerden kazandığını lanse ederken Karunlar kadar

zengin olma yetilerini bizlere de öğreteceksiniz ir zamanlar bir Başbakan, zenginliğini anasının çeyizindeki örtü ve hediyelere dayandırıyor. Şimdilerde sizler de milti-milyonerliği kitap yazarlığına dayandırdığınız akrabalarınız oluşt tu diyen yok onlara. Öyle olabilseydi Yaşar Kemal zengin olurdu şu ana kadar. Kısacası “bu ne perhiz ne lahana turşusu” der el adama. Sen sosyalist bir ülkenin başbakanı mısın da bize kredi ve kredi kartı kullanmayın diyorsun. Sen yönetici değil misin? Önce sistemi değiştir de bak kullanılır mı onlar. Sanki o düzeni biz kurduk da bizi azarlıyorlar, sıkılmadan. Madem öyle bir gece yarısı da “ Tüm banka alacaklarını sıfırlıyorum. Tüm üretilenler ortak paylaşılacak. Uluslar arası sermaye kuruluşlarına olan borçları siliyorum. Sermaye sınıfının kârları kamuya aktarılıp ülkenin kazanımları ortak paylaşılacak.” diye bir yasa çıkar. Oldu olacak bunu da yap da senin için dökülemim taksim meydanına... Ama onları yapamazsınız. Çünkü o diklendiğiniz şeyler sizi ayakta tutuyor. Öyle bir şey yapmaya kalkışırsanız gece de olsa görürler sizi. Herkesi kandırdığınız halkımıza benzetmeyin. Onlara verdiğiniz sözleri tutmak zorundasınız. Bizlere hiç bir söz vermeyin sakın, çünkü söz vereceğiniz iyi şeyleri yapmayacaksınız; yapamazsınız.

“Çok şükür /Çok şükür/ Bu günleri de gö-
dük!” diyen şairi anımsatıyorlar insana bunlar.

Kapitalist ülkenin, hatta sıralamalara girmeyi matah bir şey sanan bir kapitalist ülkenin başbakanı “Kredi ve kredi kartları kullanmayın!” diyor. Öyleyse borsanın iniş çıkışını nasıl dengeleyeceksin demez mi birisi çıkıp da insana. Birisi demez mi sanal ortamda dolaştığı varsayılan bu para ve kâğıtlar olmasa sizler ne ile

övüneceksiniz. Mehmet Şimşek’le bu konuyu konuşmak isterdim doğrusu. Ali Babacan ne derdi acaba... Daha ne günler göreceğiz kim bilir. Allah ıslah etsin, desem dileğim olur mu bilemiyorum..

Osmanlıda Kapitalizmin Gelişmesi ve İç Pazarın Oluşma Süreçleri

N. Fırat

“Bir zamanlar, yürekli adamın biri, insanların, salt yerçekimi fikrine saplandıkları için suda boğulduklarını sanıyordu. Ona göre, insanlar, örneğin, bunun dinsel boş inanlara dayana bir düşünce olduğunu söyleyerek bu fikri kafalarından çıkarıp atsalar, ondan sonra artık her türlü boğulma tehlikesinden korunmuş olurlardı. Ömrü boyunca, bütün istatistiklerin, sayısız ve boyuna yinelenen tanıtılarla zararlı sonuçlarını kendisine gösterdikleri bu yerçekimi yanılsamasına karşı savaştı durdu.” (Alman ideolojisi giriş bölümü Marx,Engels)

Marx’a göre tıpkı doğa yasaları gibi insanlığın birbirleri olan ilişkileri de belirli yasalara, eğilimlere tabidir. Bireysel iradelerinden bağımsız kurulan bu ilişkiler nesnel ve maddi ilişkilerdir. Üretici güçlerin gelişme düzeyine göre geçinme (üretim ve yeniden üretim) biçimleri insanların kurdukları toplumsal ilişkilerle somutlanır. Üretici güçler ve üretim ilişkileri arasında doğan çelişkiler ve nitelik değişimleri, basitten karmaşığa doğru bir yönü ifade eder. Bu nedenle bu yasaların tespit edilmesi ve bu yasaların işleyiş biçimlerinin bilinmesi ve yönün belirlenmesi, insanlığı kendi yarattığı putlara tapmak ya da kendi emek gücü ve zekası ile yaratmış olduğu ancak kendisini köleleştiren ilişki biçimlerinden kurtuluşunun imkanlarını vererek, üretilen değerlerin toplumun bütünsel çıkarlarına uygun kullanımının önünü açar.

Marx, Alman İdeolojisi’ne başlarken, yukarıdaki alıntıyı giriş bölümünde kullanırken doğa yasalarının zorunluluğunu anlatmakta, tarihin

ve sosyo ekonomik yapılarında insan iradesinden bağımsız olduğunu bu süreçlerin kişilerin, iktidarların öznel niyetlerinden bağımsız olduğunu söylemektedir. Marx’a göre, 1859 Ekonomi Politikin Eleştirisine Katkı’nın önsözünde yer alan üretici güçlerin önceliği teorisi, tarih biliminin ve ekonomi politikin temel yasası niteliğindedir. Yine bu savı doğrulayan, Felsefenin Sefaletindeki ünlü tanımlama, hatırlanacak olursa, “el değirmeni, feodal beyi, buhar değirmeni ise sanayici kapitalisti verir” ifadesi çok nettir. Örneğin, feodal toplumda artı-ürüne el koyma biçimleri, zor, zor-rıza ilişkileri üzerinden tanımlanırken ve rant belirleyici bir karakterken, kapitalist toplumda ise ücretli emek ve bu emeğin yarattığı artı- değere el koyma süreçleri anlatılmaya ve kavranmaya çalışılır. Ekonomi politikin temel yasaları tarihsel bir karakter taşırlar, her üretim ilişkisi, her üretim sürecindeki biçim değişiklikleri, o üretim sürecine özgün ekonomik yasaların geçerlik kazanacak kadar belirginleşmesi ile mümkündür.

Osmanlı'ya gelince; ülkenin güya kapitalistleşmemesinin sorumluluğu Osmanlı'nın sosyo- ekonomik yapısının feodal olmamasına bağlanmaktadır. Paradigma, Asyatik, ordu-devlet cemaat ilişkisi üzerinden kurularak, sorumluluk bu yapının üzerine atılarak bu günkü burjuvazi bir biçimde masumlaştırılmaktadır.

Bu anlayış, kapitalizmin bu topraklarda dışsal bir olgu olduğunu söylemektedir. Ülkedeki kapitalizmin sadece emperyalizmin işbirlikçileri ile sınırlı olduğundan hareketle bu dışsal ilişkinin kopartılması becerildiğinde ise ülkenin kurtulacağı fikri, bir dönem “küçük burjuva devrimciliğinin” ana düsturunu oluşturuyordu.

Yukarıdaki tezin devamı olarak da, Osmanlıya atfen, sınıfsal ilişkilerden bağımsız bir bürokrasi ve bürokratik gelenek icat edilmektedir. “Osmanlı aydını”, devlet kurtarmaya azmetmiş bir aydın tipi olarak devletle bir biçimde özdeşleşmesi sonucu ya da devamcısı olarak sınıfsal ilişkiler ve sınıf mücadelesinden bağımsız bir hat çizmektedir. Osmanlı’da 1860’lı yıllardan itibaren egemen olmaya başlayan burjuvazinin, bütün geçmiş katliamların sorumluluğundan azade tutulması için uydurulan “bürokrasi, burjuvazi “ gerilimi de son dönemde oldukça moda bir yaklaşımdır. Bugün dahi M. Kemal’in “Cumhuriyet idaresinde sınıfsız imtiyazsız kaynaşmış bir milletiz” ifadesi ile somutlanan Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki ideolojik kandırmaca, gerek ulusalcı gerek ona karşıt liberal söylemlerin ortak olarak kullandıkları dayanak olmuştur. Bu tespiti göre daha sonraki yıllarda da kapitalizm Türkiye’de yeterince gelişemediği için devrimin karakterinin burjuva temelde olacağının ifadesi ile somutlanacak bir dizi argüman bu ülke devrimcilerinin üzerine boca edilmiştir. Diğer bir çerçeve ise, yukarıdaki ifadeye bağlı kalarak ülkede ekonomik yapının az gelişmişliğiyle bağlantılı olarak tefeci tüccar sermayesinin varlığının, pre-kapitalist yapının devamının kanıtı olarak sunulması çabasıdır. Birbirleri ile bağlantılı bu iddiaların incelenebilmesi için Osmanlıdan bu yana sınıf ilişkile-

rine bakmak zorunluluktur.

Teorik Çerçeve

Osmanlı'nın ekonomik yapısı incelenirken, onun içinde bulunduğu tarihsel sürece göre değerlendirme yapılmalıdır. Bugünden geriye bakarak tüm ilişkilerin olumsuzlandığı bir yaklaşım hiçbir zaman gerçeği yansıtmayacaktır. Çalışmanın bilimsel bir çıkarıma sahip olabilmesi için verilerin sağlıklı nesnel bir analize ihtiyaç vardır. Marx'ın Kapital’de uzun uzun anlattığı İngiltere örneği ilk ilişkilerin nasıl ortaya çıktığını ve bu yapının yasalarını anlatır. İngiltere’de kapitalizmin belirgin bir üretim ilişkisi durumuna gelmesinden sonra diğer ülkelerin kapitalistleşmesi bu ülkeyle kurulan ilişkiler üzerinden gerçekleşir. Fransa ve Almanya’nın kapitalistleşme süreçleri onların İngiltere ile kurdukları ilişkiye ve iş bölümüne bağlıdır. Osmanlı'nın da kapitalist sistemle ilişkisi, başta İngiltere olmak üzere benzer ülkelerle kurduğu ilişkilerde somutlanmalıdır. Erken dönem olarak adlandırılabilir bir dönemde sermaye birikiminin gerçekleşmiş olması bu ülkelere diğer ülkeler karşısında önemli bir üstünlük sağlamıştır. Bu üstünlüğün bir hegemonyaya dönüşmesi de kapitalistleşme sürecine içkindir. İngiltere’den sonra kapitalistleşmenin yaşandığı diğer ülkelerdeki kapitalistleşme süreçleri İngiltere’deki kadar berrak değildir. Marx, Kapital’de diğer ülkelerin temel olarak benzer yolları izleyeceğini anlatırken, her bir ülkenin özgünlüğünü ihmal etmemiştir.

Osmanlı ‘da ise kapitalistleşme süreci, sınırlı bir iç dinamik ile uluslararası işbölümünün iç içe geçmesi üzerinden gerçekleşmiştir. Bu iç içe geçme süreci Osmanlı devlet yapısında sürekli olarak batılılaşma olarak adlandırılan ideolojik süreçlerin aslında ekonomik temelleri olduğunu, batı ile ticaretten çıkarı olan sınıfların bu sürecin özendiricisi olarak görülmesi gerektiğini bize göstermektedir. Kapitalizm öncesi üretim biçimlerinde köylülüğün ortak özelliği, Marx’a göre önemli ölçüde kullanım değeri üretmesi, sınırlı olarak da pazara yönelik değişim değe-

ri üretmesidir. Bilindiği üzere tarlada üretilen ürüne pazara gelmeden çeşitli “vergilendirme biçimleri” has, tımar, iltizam vs. üzerinden el konulması, yine “değişim değeri” kavramı içerisinde yer almaz. Köylülük bir ilişki biçimi olarak çoğu kez kendi kendine yeterli topluluktur. Ürettiği artı ürünün bir kısmına zor ya da baskılanmış rıza üzerinden el konulması sonrasında kalan sınırlı kısım ise takas ya da para ilişkisi içerisinde diğer ürünlerin alımı ya da satımı olarak somutlanır. Kapitalizm öncesi ilişki biçimlerinde köylünün yaşamı mekansal olarak çok dar bir alana hapsolürken, kapitalist süreçlerin ortaya çıkışı ile zaman içerisinde bu ilişkilerin bir parçası haline gelir. Marx’a göre önemli ticaret yolları ve deniz ticaretinin yaygınlaşması, köylünün kullanım değeri üretiminden değişim değeri üzerinden üretime yönelmesine yol açmıştır.

Kullanım değeri için üretimden, değişim için üretime geçiş sürecinde ister istemez bir süre sonra kapitalist piyasa ilişkileri ile tanışan köylü, zaman içerisinde kendi kendine yeterliliğini kaybeder. Yeniden üretim sürecinin devamını sağlayabilmesi için piyasa ilişkileri, olmazsa olmaz bir koşul durumuna gelir. İlk para (sikke), takas sürecini rahatlatan bir dönüşüm aracı iken, piyasa ilişkilerinin gelişmesi ile bir birikim aracı haline gelir. Pazara yönelik üretimle para da kazanmaya başlayan köylü, meta ilişkileri gelişip yaygınlaştıkça, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sürekli olarak üretimini paraya dönüştürme zorunluluğu hissetmeye başlar. Zamanla basit meta üretiminin yaygın olduğu eski toplumsal yapı çözülmeye başlar ve bu çözülüş kendisini ilk olarak, paraya duyulan ihtiyaç sonucunda kullanım amaçlı üretimden, değişim amaçlı üretime geçiş ile gösterir. Gelişmekte olan piyasa ilişkileri doğrultusunda yeni toplumsal iş bölümüne tabi olan köylü, giderek tarımsal üretim konusunda uzmanlaşır ve geri kalan bütün ihtiyaçlarını para ile satın almaya başlar. Bu, kapitalist sistemin tarımsal yapıları kendi denetimi altına aldığıının en açık göstergesidir, zira tarımsal alanda değişim değeri üretimi, bu

üretimin parasallaşmasını, kapitalist ilişkilerin başlangıcını ve onun üzerinde yükseleceği temeli oluşturur. Köylü bir kez piyasa ilişkilerine bağımlı hale geldikten sonra, artık onun için bu bağları kopartmak mümkün değildir çünkü kurulan ilişki, geri dönüşsüz bir uzmanlaşma yaratır. Geçimlik üretimi büyük ölçüde terk eden ve kendi ihtiyaçlarını para ile karşılamaya başlayan köylü, artık ürününü satmak zorundadır. Köylünün pazar için üretime yönelmesi demek, ürettiği ürünün pazara kendi başına taşınması sonucunu vermez. Bu süreç, var olan eski tip yapıların, yeni tarzda yeni tür ilişkilere dönüşümünü net olarak gösterir. Buna göre ürünün köylüden alınmasını sağlayıp, depolayacak sınırlı da olsa işleyecek ve toplu satışını gerçekleştirecek bir sınıfa, tüccarlara ihtiyaç duyar. Bu yapıda köylü ile bağlantıyı kuracak olan yerel ölçekteki tefeci sermayesine ihtiyaç duyacaktır.

Pazara yönelik üretim yapmaya yönelen köylü, artı ürününü bu ilişkiler ağı içerisinde bu ticari yapılara kaptırmak zorunda kalacaktır. Mali özendirici olarak piyasaya çıkan tefeci, büyük tüccarın eğilimi doğrultusunda üretim yapımları için köylüye avanslar dağıtarak belirli bir miktar üretimin gerçekleşmesinin maddi şartını hazırlar ve ürün üretildikten sonra ise verilen avanslar faizi ile geri alınarak sür git bir sömürü mekanizması kurulmuş olur. Geçimlik üretimden uzaklaşan köylü gitgide kendisi için kullanım değeri içermeyen ya da çok sınırlı değeri olan ürünler üretmek zorunda kalacaktır. Örneğin pamuk üretimi ya da tütün, şekerpancarı üretimi vb. Sanayi sermayesinin ihtiyaçları köylüye neyi, ne kadar üreteceğini söyleyen bir mekanizma haline gelmiş olur. Bu ürünlerin alıcıları tüccar, sanayici ya da devlet ellerinde bulundurdıkları sermaye gücü veya devlet zoru ile üretim sürecinin bütününe müdahale ederek köylünün mülksüzleşmesinin önünü açarlar.

Osmanlı’da yaşanan süreçler bu anlattıklarımızdan farklı durumlar değildir. Osmanlı, bu süreci, uluslararası iş bölümünün bir gereği olarak zaman zaman kendi denetiminde, zaman

zamanda Düyun-u Umumiye türü örgütler ya da yabancı sermaye üzerinden gerçekleştirilen onun parçalı yapısı, tüm bölgelerde aynı oranda kapitalistleşmenin gerçekleşmesini engellemiştir. Ancak ulaşım ağlarının gelişimi bu sürecin kısmen de olsa temel hızlandırıcısı olmuştur.

Osmanlı imparatorluğunda önemli bir dönüm noktası: Sened-i İttifak ve Bürokrasi meselesi,

Marksistler, bürokrasinin kendine özgü bir sınıf karakteri taşımayacağını bilirler. Hangi saiklerle hareket ederse etsin, bürokrasi kendi kökeninin dışında egemen sınıfın bayraktarlığını yapmak durumundadır. Feodal toplumdan kapitalist topluma geçiş sürecinde, sınıfsal temelde, farklı ekonomik çıkarların temsilcileri olarak bürokraside bir farklılaşmanın ve yarılmamanın olası bir durum olması sık görülen durumlardandır. Osmanlı bürokrasisi de kapitalist ilişkilerin gelişimiyle beraber bu çatışmadan ve yarılmalardan nasibini almıştır. Japonya’da Meici döneminde vergi toplayan shogunlar’ın bir kısmının değişime direnmeleri sonucu bürokratik yarıma ve tasfiye süreçleri, filmlere dahi konu olmuştur. Yine Alman İdeolojisi’ndeki tümceden hareket edersek eğer : ” Egemen düşünceler, egemen maddi ilişkilerin fikrîsel ifadesinden başka bir şey değildir, egemen düşünceler fikirler biçiminde kavranan maddi, egemen ilişkilerdir...” (Alman İdeolojisi 3. Kısım, egemen sınıf ve egemen bilinç, tarihte tinin egemenliği anlayışının oluşumu) Herhangi bir üretim biçiminden başka bir biçime geçilirken, ekonomik artışa öncekine göre daha farklı türde el koyan bir sınıf ortaya çıkmış ve ekonomik planda az çok egemenlik kurmaya başlamışsa, üst yapıda bir yansıması olmak zorundadır. Bu sınıfların unsurlarının bir biçimde devlet katında destek bulma çabaları ya da buna ilişkin ilişkiler ağı kurmaya çalışmaları zorunluluk haline gelir. Bu nedendir ki Osmanlı’nın dağılma sürecine girdiği 19. Yüzyılın başlarındaki sıkıntıları, bütün bir 19. Yüzyılı belirlemiştir. Resmi tarihçiler tarafından önemsiz bir olay olarak adlandırılan

Sened-i İttifak, 17. Yüzyıl ortalarından itibaren ortaya çıkan ekonomik gelişmelerin ürünüdür. Ancak resmi tarihçilerin yanı sıra, solda durduğu söylenen birçok araştırmacı yazarın bu belgeyi önemsiz göstermekteki çabaları hayret vericidir.

Bu alanda en nesnel saptamanın H. İnalcık tarafından yapıldığı, N.Berkes gibi tarihçilerin D.Avcıoğlu, Kıvılcımlı gibi yazarların iddialarının anlamsızlığı ve yetersizliği yine İnalcık tarafından gösterilmiştir.

Tarihsel sürece ideolojik yaklaşım ister istemez bazı tarihsel süreçleri mümkünse gizlemeye, eğer o da yapılamıyorsa çarpıtılmaya çalışır. Bu tarih anlayışı nesnellik ve bilimsellikten uzak olmasının yanı sıra hizmet ettiği sınıfların egemenliğinin de gizlenmesine uğraşır. Örneğin Asyatik üretim tarzının orta Asya steplerine özgü değil de, Anadolu coğrafyasında da görülebileceğini iddia eden birçok yazar, Osmanlıda sınıflar mücadelesi süreci dışında bürokrasi yaratmak ve Osmanlı toplumunda sınıfsal yapının oluşmadığını kanıtlamaya çalışmak üzerinden epey ter dökmüştür.

Osmanlıda vergi sistemi, en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. İddialara göre Osmanlıdaki sistem, Avrupa feodalizmine hiç benzememektedir. (bu işlem belirli bir toprağın padişahça tahsisine, ya da mevcut toprak sahibine verilmesi ile işler) Tımarlı sipahiler olarak adlandırılan süvari birliklerinin bulundukları bölgede bakımını yaptıkları atlı birlikleri karşılığı vergi toplamaktadırlar, savaş döneminde ise bu yapı bir araya gelerek savaş gücünü oluşturmaktadır.

Birincisi, Osmanlıda hiçbir zaman tek bir vergi toplama biçimi söz konusu değildir. Tımarlı sipahi sistemi ile beraber iltizam sistemi her zaman olagelmıştır. 16.yüzyıldan itibaren yaygınlaşması ve tek biçim haline gelmesi süvari birliklerine duyulan ihtiyacın azalması ile orantılıdır. Ayrıca yine tarihçiler tarafından tarihsel köken olarak iltizam sisteminin Bizans’

dan devralınan bir olgu olduğunu, temel dinamiği Ayanlık kurumunun 14. Yüzyıl da varlığının net olarak görüldüğü anlatılmaktadır. Ancak tarihçilerin anlattığına göre: “1595-1610 yılları arasında ortaya çıkan karışıklık ve ayaklanma dönemi (Celali isyanları dönemi) Osmanlı vergi toplama sisteminde tek bir yöntem genel geçer ve asli duruma gelmiştir.” Bu sisteme iltizam sistemi, vergi toplayıcılarına da mültezim denilmektedir. “Ayanlar ise doğrudan mültezim olarak devletten vergi toplama hakkını elde etmişlerdi. İlk zamanlarda yörenin ileri gelenleri tarafından seçilen bu ayanlar, 1768’ den sonra ise bölge valilerince belirlenir oldular. Bunların toprak kiralama hakları 18.yüzyılda ömür boyu geçerli kılındı. Ölen ayanın çocukları öncelikli olarak bu haklardan yararlanacaklardı. Ayanlar bir yandan toprak ve vergi ayrıcalıkları sayesinde, diğer yandan ise Ayan Meclislerini kullanarak servet ve nüfuslarını artırmış oldular. Artık ayan desteği olmadan vergi toplamak, asker toplamak ve kamu güvenliğini sağlamak olanaksızlaşmıştı. Hatta Padişahın taşra vezirleri ve kadılar onların nüfuz alanı içerisinde yer alıyorlardı.”*

Ayanlar sadece bu yönleriyle değil sınıfsal karakter olarak da Osmanlı feodalitesinin bir unsuru durumuna yükselmiştir. Şöyle ki, “Güçlü ve ekonomik durumlarıyla, Merkezden ve ulemeden da gördükleri destek sayesinde birkaç kuşak egemenliklerini sürdürebilecek “yerel haneler” kurdular; “taşra feodal beyleri” haline gelerek, 18. yy da Osmanlı imparatorluğunun “en güçlü sınıfı” nı, Anadolu ve Balkanlar’ın “yarı-feodal taşra aristokrasi”ni oluşturdular. (Çapanoğulları, Karaosmanoğulları, Serezli İsmail bey, vb. örnekler oldukça yüksek sayıdadır.) Yerel yönetimler, kendilerini yerel halkın da koruyucusu gibi göstermeyi bilen bu tabakanın eline geçmiş oluyordu. Zamanla bunlardan, Merkezi zorlayarak kendisine “vezir” ya da “paşa” gibi unvanlar verdirenler bile oldu. Ayan kökenli bu “paşa” ların en ünlüsü Tepedelenli Ali Paşa’dır. (<http://www.belgeler.com/blg/2b4u/ayanlar-ve-sened-i-ittifak>)

Bu sistem, Fransa ve Almanya’da da uygulanan vergi toplama biçiminin hemen hemen aynıdır. Bu nedenle de şatolarında yaşayan senyörler ile malikhanelerinde yaşayan bu feodal beyler arasında kurulan ilişki ve artı ürüne el koyma bakımından herhangi bir fark yoktur. Ancak D.Avcıoğlu’ na ve N.Berkes gibi tarihçilere göre bu derebeyliği kötü bir şeydi ve arızı bir durumdu. (N.B Azgelişmişliğin Tarihsel Nedenleri, 21 Ekim 1966 YÖN dergisi akt. D.Avcıoğlu, Türkiye’nin Düzeni s.85 D.A)Yine 1980’lerde kitapları elden ele dolaşan ATÜT savunucularından Sencer Divitçioğlu, Çağlar Keyder gibi iktisatçılara göre ise Osmanlı durumunu düzeltir düzeltmez bu ayan sınıfını tepelmiş ve ortadan kaldırmıştı. (Türkiye’de Devlet ve Sınıflar Ç.Keyder)

Ancak tarihsel belgeler bu durumun hiç de böyle olmadığını, Osmanlı merkezi otoritesi ile ayanların mücadelelerinin her feodal toplumda olduğu gibi, merkez- feodal bey çatışmasının güç durumuna göre ya da Avrupa ve Rusya ile yapılan savaşlara göre azalıp arttığını göstermektedir. Ayrıca batı ile ilişkilerde bu ayan sınıfının önemli bir öncülük rolü vardır. Gelişen, pazar arayan kapitalizmin Osmanlının sancak bölgeleri ile kurduğu bütünleşme süreci, Osmanlının batı ile kurduğu ilişkilerden daha öncedir. Yani 1820’lerde sancak bölgeleri, kapitalist batının tarım ürünleri ihtiyacının önemli bir kısmının karşılayıcısı konumuna gelmişti. Arnavutluk ayanı Tepedelenli’ nin ayaklanması, 1811- 1822 yılına kadar sürmüş, ayaklanma sonucu yenilgiye uğramışsa da arkasından gelen Mora ayaklanması sonucu Yunanistan bağımsızlığına kavuşmuştur. 1822-1831. Yine Mısır’da Mehmet Ali paşa Osmanlı ordularını defalarca yenilgiye uğratmıştır. 1918’e kadar, Mısır Osmanlı toprağı sayılsa da Osmanlının bölge üzerinde hiçbir etkisi kalmamıştır. Bu sürecin en önemli belgesi sayılan Sened-i İttifak’ın niteliği üzerine farklı görüşler olmasına karşın H. İnalcık’ ın tespiti en nesnel tanımlama olmaktadır. “Sened-i İttifak, harp ve ihtilal ortamında iktidarı ele alan ayanların, Padişahın mutlak otoritesi karşısında ken-

dilerinin (sosyal ve iktisadi) durumunu garanti altına alma çabasıdır” demektedir.**

Osmanlıda ki bu yapı, aslında Balkanlarda, Mısır’ da Avrupa ile kurduğu yaygın ilişkiler neticesinde kapitalist gelişmenin önünü açarak bu bölgelerin İngiliz ve Fransız kapitalizmi ile bütünleşmesini hızlandırırken, Osmanlı’yı da aynı yolu izleme durumunda bırakmıştır. 1838 yılında İngiltere ile yapılan Baltalimanı anlaşması sonucu Osmanlı, korumacı yapısını tamamen terk ederek kapitalist sistemin o dönemki işbölümünün bir unsuru haline gelmiştir. Osmanlı ekonomik sisteminin batıya açılması bir dizi sınıfsal mücadeleler sürecini kendi içerisinde barındırırken, devlet bürokrasisi içerisinde de yansısını doğal karşılamak gerekmektedir.

Osmanlının dünya sistemi ile bütünleşmesini savunan, onun uzantısı olan sosyo ekonomik gelişmelerden hızla nasiplenmek isteyen büyük kent kompradorları ve tarımsal üretim süreçlerinden beslenen ciddi bir ticaret burjuvazisi ve toprakta özel mülkiyeti garanti altına almayı amaçlayan toprak sahipleri vardı. Bunların taleplerinin 19. Yüzyıl boyunca devlet bürokrasisinde gittikçe daha fazla yankı bulması tesadüf değildir. Bu sınıfsal yapıların ekonomik alandaki ağırlıklarının artması devlet bürokrasisi içerisinde de yankı bulmasına yol açmıştır.

Genel olarak bir durağanlık dönemi ya da istibdat olarak tanımlanan Abdülhamit’in 35 yıllık iktidarı kapitalistleşme sürecinin devamının bir parçasıdır. Osmanlı, Tanzimat ile başlattığı batı ile ilişkilerini bu dönemde daha da geliştirmiştir. Ancak 1873 krizi ile beraber İngiltere’nin hegemonyasındaki zayıflama, bir başka kapitalist merkezle (Almanya) yakınlaşmanın sağlanmasına neden olurken, kapitalist merkezlerle kurulan ilişkilerin reddi hiç gündeme gelmemiştir. Yani uluslararası sermayenin iş bölümünün bir parçası olunmaya devam edilmiştir. Ancak iktidar bürokrasisi içerisinde devletin feodal karakterine uygun yapılara karşı burjuvazinin çıkarlarının çatışması 20. Yüzyılın başında bir burjuva devrimi girişimine yol

açacaktır. Temel şiarının ”Hürriyet” olduğu bu kalkışmanın talepleri burjuvazinin talepleridir.” 1908 Jön Türk devrimi, Osmanlı imparatorluğunu iliklerine kadar sarsan ancak saltanatı deviremeyen ilk burjuva devrimidir.” (Türkiye’de Sınıf Mücadeleleri” sy.49 Sungur Savran)

Devrim, 1876 anayasasının tekrardan yürürlüğe konması ile meşruti monarşi çözümüne razı olmuştur. Engels’in dediği gibi burjuvazi, 1848’den itibaren her devrimci durumda feodal yapılarla ya da aristokrasi ile ittifakı yeğleyerek yürüme yolunu zaten seçmiş bulunuyordu. Benzer durum 1905 Rus devriminde de, Liberallerin çarla uzlaşması da burjuvazinin 1848 ve 1870 devrimlerinden hafızasına kaydetmiş olduğu bir durumdur. Devrimin ileriye doğru her adımı, hürriyet, eşitlik ve adalet taleplerini de kamçılıyarak, proleter sınıfları harekete geçiren bir mekanizmaya dönüşebilir korkusunu da içerdiği ölçüde burjuvaziyi sürekli olarak feodal yapılarla uzlaşmaya zorlayacaktır. Böyle bir durumda devlet yapısının önemli ölçekte egemen sınıfın çıkarlarını korumaya devam etmesi temel taleptir. Burjuvazinin, Jön Türk devrimindeki rolü, bürokrasi içerisindeki gücü, her zaman yanlış değerlendirilmiş ve bu gücün sınıfsal değil, kendinden menkul bir güç olduğu düşünülmüştür.

Osmanlı ordusu içerisinde, 1909 ayaklanmasını bastırmaya yönelik Selanik’ den gelen Hareket Ordusu’nun neden Selanik’ten geldiği hiç sorgulanmamaktadır. Selanik, o dönem Osmanlının en önemli ticaret merkezi ve batıya açılan ana kapısıdır. Orada gelişkin bir burjuvazinin olduğu ve bunun Osmanlı askeri ve sivil bürokrasisi üzerindeki etkisi barizdir. Selanik’in kaybedilmesinden sonra bu sınıfın üyelerinin büyük çoğunluğunun İstanbul’a geldiği hatırlanmalıdır. Sonuç olarak bürokrasi meselesi, Osmanlı’da da kendinden menkul bir mesele değildir. Sınıfların oluşması ve şekillenmesi ile birebir bağlantılıdır. Yine iddia edildiği gibi Osmanlı bürokrasisi ile Cumhuriyet bürokrasisi arasındaki bağlar ve devamlılık, egemenlik iliş-

kilerinin bir devamıdır.

Osmanlıda feodal ilişkilerin çözülmesi tarımsal yapının Kapitalistleşmesi süreci,

Osmanlının açık pazar durumuna gelişi 1838 Baltalimanı anlaşmasına göre, Osmanlı imparatorluğu Avrupa kapitalizminin siyasi ve ekonomik mantığı içerisinde kapitalist pazara entegre edilmiştir. Osmanlının daha önce uygulamış olduğu “yeddi vahid” sistemi kaldırılmış ekonomik yapı ihracata yönelik bir süreci gerçekleştirebilecek bir donanıma kavuşturulmaya çalışılmıştır. Bu süreç Osmanlı yı tam bir açık pazar haline getirirken, diğer yandan işbölümünün gereği, tarım ürünleri ihracatçısı bir ülkeye dönüştürmüştür.

Örneğin, İngiliz tekstil mallarının ucuzluğu karşısında, iplik eğiren manifaktürler, iplik eğirmeyi bırakarak, ithal dayanıklı ucuz iplikler kullanarak ve düşük ücret seviyelerinde çalışarak çeşitli kumaş türlerinin üretilmesi sürecini gerçekleştirmişlerdir. Diğer yandan ise halıcılık sektörünün yabancı sermaye yatırımlarına konu olması ve desteklenmesi, Osmanlı’nın ihraç kalemleri içerisinde yer alması da bir diğer noktadır. (Kaynak: İ.Okçuğlu Türkiye’de Kapitalizmin Gelişmesi)

Buna benzer örneklerin yaygınlığına dikkat edilecek olursa Osmanlının imalat sanayinin tamamen ortadan kalkmadığı, sadece Batı’dan gelen mamul malların pazarlanması ile yetinilen kapkaç bir ticaret burjuvazisinin dışında iç pazara yönelik, sınırlı bir imalat sanayinin de az da olsa gelişmeye başladığı görülür.

Ayrıca Osmanlının devlet borçları üzerinden giriş yapan yabancı sermaye, özellikle belediyecilik alanında oldukça önemli işlevler üstlenerek kapitalist yapının alt yapısının sanayi sermayesinin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmasını gerçekleştirmişlerdir.

Genellikle yanlış anlaşılmaya müsait bir diğer nokta ise 17.yüzyılın merkantilizmi meselesidir. Kapitalizmin gelişim evrelerini tek bir

bütünlük içerisinde gören bu anlayış, anti-batıcı retorikle sanayi kapitalizmi dönemi ile önceki dönemi ayırt etmeksizin meselenin ticari yönünü gören bir anlayışla malûldur. Sadece ticarete yönelik ve mevcut yapıları değişime dönüşüme zorlamayan ancak tefeci tüccar sermayesinin elde ettiği kârlar sonucu pazar için üretimde bulunan köylülüğün yıkıma uğraması köylünün, geçimlik üretime geri dönmesine neden olurdu. Mevcut ekonomik bütünlüğü yıkmaktan ziyade sadece geriletmekle sınırlı kalan bu durum, 1850’lerde sermaye birikimin gelişkinliği ile orantılı olarak sanayi burjuvazisinin kapitalist pazar ihtiyacı üzerinden değişmiştir. Kapital’den bir alıntı ile devam edecek olursak ne demek istediğimiz daha net görülecektir.

“ Toplam toplumsal sermayenin böyle birçok bireysel sermaye tarafından bölünmesi ya da parçaların birbirini itmesi, bunların birbirini çekmesi olarak mukabele görür. Bu sonuncu hareket birikimle özdeş olan üretim araçlarının basit yoğunlaşması demek değildir. Bu daha önce oluşmuş bulunan sermayelerin yoğunlaşması, bireysel bağımsızlıklarına son verilmesi, kapitalistin kapitalist tarafından mülksüzleştirilmesi birçok küçük sermayenin birkaç büyük sermayeye dönüştürülmesidir. Bu süreci daha önceki süreçten ayıran şey, onun yalnızca halen var olan ve işlemekte olan sermayenin dağılımında bir değişiklik öngörüyor olması, faaliyet alanının da bu nedenle toplumsal servetin mutlak büyüklüğü ile birikimin mutlak sınırlarıyla sınırlı olmamasıdır.”(Sol Yay. 6. Baskı. Kapital 1. Cilt sy 596-597)

Merkezileşme sürecindeki sermaye, kendi sınırlarının ötesinde sürekli yeni yatırım alanları açmaya çalışırken girdiği bölgelerdeki küçük yapıları da dağıtıp, kendi birikim mantığına uygun olarak yeniden örgütler. Bundan dolayıdır ki dünya, sanayi burjuvazisinin veya merkezileşmiş sermayenin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmelidir. 1850’lerden itibaren Batı Avrupa ekonomileri özellikle İngiltere, merkantilist birikim tarzından yani sadece birikimle

sınırlı ticari kapitalizmden başka bir yöne evrilmiştir. Artık sanayi burjuvazisinin ihtiyaçlarına göre üretim ve pazar süreci yeniden örgütlenmektedir. Sanayi burjuvazisinin sadece mamul mal ihracı ile yetinmeyeceği onun sürekli olarak kârlı alanlarda yeniden üretimin zorunlu bir ögesi olarak salt büyümekle sınırlı bir işlevden öte, dünyanın bakir alanlarının birçok yolla zapt edilerek üretim sürecinin yeniden oralarda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Salt mamul mal ihracı ile sınırlı bir kapitalizm dünya ölçeğinde kendini gerçekleştirecek argümanlara ulaşamazdı. Ayrıca ürettiğiniz bir metanın dünya ölçeğinde tüketilebilmesi için dahi ihraç edilen bölgelerde az çok belirli bir düzeyde kapitalizmin varlığı temel halkadır. Bu iş bölümü süreci, Osmanlı 'da mevcut yapıları manifaktür üretimin gerçekleştiği, lonca sistemini yıkan bir rol üstlenmiştir. Bu işbölümünün mantığına göre sömürge ve yarı sömürgeler, salt tarımsal ürünle ihracatçısı değil, fabrikasyon üretim içinde pazar olmalıydılar. Madenlerin işletilmesi, yarı mamul halinde kapitalist merkezlere sevki git-tikçe daha belirgin bir ilişki olarak ortaya çıkar. Bunun için de bu tür bağımlı ülkelerin, kapitalist merkezlerin çıkarlarıyla uyumlu bir ekonomik yapıya sahip olmaları zorunluydu.

Osmanlı'da Amerikan iç savaşının çıkmasından az önce pamuk üretimine başlanması, Amerikan iç savaşı boyunca Osmanlının en büyük pamuk üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesine neden olmuştur. Verimli toprakların önemli bir kısmının bu üretime ayrılması ülkedeki kapitalist gelişmeyi oldukça hızlandırmıştır. 1858 Arazi Kanunnamesi ile beraber toprak mülkiyetinin özelleşmesi de devletin bu alandaki kendi mülkiyet hakkını sınırlaması, sınır ya da çitlerin hızlı biçimde belirginleşmesi, pamuk ve benzeri ürünlerin üretimini artırmıştır. Pamuk üretim sürecinin sadece toplama ile sınırlı kalan bir süreç olmaması, onun saf hale getirilmesi ve balyalanmasının zorunluluğu, işlenmesini gerektirmiştir. Batı Anadolu ve Çukurova da çok sayıda çırçır fabrikası bu dönemde kurulmuştur. Saf pamuk elde etmek için gerekli olan bu ma-

kine ile beraber balyalama sistemleri de gelişme durumunda kalmıştır. Yine Osmanlıda buharla işleyen makinelerin mevcut olması özellikle ipekli sektöründe yaşanan gelişmeler dikkate değerdir. Bu dönemde Osmanlı'nın açık pazar olması ipek işleyen manifaktürleri yok ederken, sadece buharla çalışan sınırlı sayıda atelyeler ayakta kalabilmiştir. Ayrıca Osmanlı'daki ilişkiyi şöyle tanımlamak yanlış olmayacaktır. Osmanlı pamuk ya da ipek kozası üretimini gerçekleştirmeye devam etmekle beraber iplik fabrikalarında rekabet edemediğinden dolayı iplik ithalatçısı konumundadır. İplik ithalatı ile de halı ve giyim eşyaları üretiminin düşük ücret yüksek sömürü sonucu az çok rekabeti mümkün kılmıştır. Doğal olarak da hem iç pazara yönelik rekabet etmeye çalışan sektörler hem de dış pazara yönelik yarı mamul ihracatı az çok sağlanmış oluyordu.

Osmanlının açık pazar haline dönüşmüş olması, kendine özgü bir sanayileşmeyi gerçekleştirmesine engel olurken, ülkede kapitalist ilişkilerin ulaşılan tüm noktalarda geri dönüşsüz bir biçimde kurulduğunu da görmek gerekir.(Kaynak: Orhan Kurmuş Emperyalizmin Türkiye'ye Girişi)

Ayrıca, halıcılık sektörünün yanı sıra Ege bölgesinde pamuk üretiminin zorlaması sonucu bu üretimin ihtiyaçlarına yönelik olarak, önceden ithal edilmiş makinelerin tamirâtı ile başlayan, yedek parça ihtiyacını hızlı bir şekilde karşılamayı amaç edinen motor, kondansatör vb. üretimlerin de hızla geliştiğini görmek gerekir. Yine o dönemde köylülüğün yapısı nede-niyle, Arjantin ve Brezilya'da olduğu gibi büyük tek tip ürüne dayalı plantasyon üretimine yönelememiş olsa da ürün yelpazesinde ilginç bir şekilde tek tipleşme yaşanmaya devam etmiştir. Örneğin, "Osmanlı'nın en büyük ticaret limanı olan İzmir'in ihracatında İzmir ve hinterlandının üç temel ihraç ürününün (kuru üzüm ve incir, palamut ve afyon) ağırlığı, 1864-1901 döneminde yüzde 42'den yüzde 63'e yükselmiştir." (Orhan Kurmuş Emperyalizmin Türkiye'ye

Giriş sy. 259)

Osmanlıda, deri sektörü, saraciye denilen deri işleme atelyeleri, bakırcılık, yünlü sanayi, yağ ve sabun üreten sanayiler, deri sektörüne yönelik palamut özü fabrikaları, un fabrikalarının yaygın olduğunu ve bu sektörlerle önemli ölçüde yabancı sermayenin girdiğini görmekteyiz. (Kaynak İ.Okçuoğlu, Türkiye’de Kapitalizmin Gelişmesi 1. Kitap) Yine Osmanlı madenlerinin yıllarca 1929’a değin batılılar tarafından işlendiğini bilmek gerekir. Osmanlıda bakır madeni üretimi 1826’ lı yıllarda kömür üretimi ise 1820’lerde keşfedilmiş ve üretime 1840’ lı yıllarda başlamıştır. Bu madenlerin işlenmesi yine batının, kapitalizmin ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Aykırı bir durum olarak da İtalyan sermayesinin Balıkesir bölgesinde altın madeni işlenmesi ise 1927’ lere kadar sürmüş olsa da bu sınırlı bir üretimden öteye geçememiştir. İtalyanlar ağırlıklı olarak Kozlu kömür madenlerinin işlenmesi işini üstlenmişlerdir.

Yukarıda anlatıldığı üzere, Osmanlı’da feodal yapının çözülmesi, özellikle İstanbul çevresinde, Batı Anadolu’da, Orta Anadolu ve Çukurovada ve ölçek olarak “kendi kendine yeterli geçimlik üretime” geri dönüşün maddi olanaklarını önemli ölçüde yoketmiştir. 1860’larda Çukurovada pamuk üretimin başlaması ile beraber çevre illerinden önemli bir göçün Adana bölgesine aktığı bilinmektedir. Kürt bölgesinin belli kısımları hariç tutulursa kapitalist ilişkilerin Anadolu’da yer yer yaygınlığı görülmüş olur. Diğer bölgelerde ise pazara yönelik küçük köylü üretimi önemli bir işlev görmeye başlamıştır.

Osmanlı imparatorluğunun açık pazar durumuna gelmesi, akabinde ülkede feodal hukuki yapının yerini kapitalist toprak mülkiyetinin oluşması için gerekli düzenlemelerin yapılmasına neden olmuştur. 1858’ de toprak mülkiyeti tanınmış ve bu haklar devlet tarafından güvenceye alınarak hukuksal prosedüre kavuşturulmuştur. Bu düzenlemeler gerçekleşirken, Rusya’ da serfliğin devam ettiğinin de bilinmesinde yarar vardır. 1858 Arazi Kanunnamesi devlet

topraklarının özel mülkiyete dönüşmesini hızlandırmıştır. Bu durum ister istemez büyük üretime uygun toprakların oluşmasını sağlamıştır. Osmanlı hukuk sisteminde önemli yeri olan bu kanunun Feodal üretim ilişkilerinden net bir kopuşu ifade etmesi bakımından da ilerici bir adımdır. Tanzimat Fermanı süreci sonrasında Osmanlı tam bir açık pazar haline gelirken yabancı sermayeye tanınan imtiyazların üretim sürecine de yansımaya neden olmuştur. Kapitalist Batının Osmanlı topraklarının verimliliğini hesaba katarak böyle bir çabaya girişmesi süreci, dünya ölçeğinde pazar alanları yaratmak zorunda olan sanayi sermayesinin ihtiyaçları ile doğrudan bağlantılıdır.

Osmanlının 1864-1913 yılları arasındaki sürecine bakıldığında tarım ürünleri ihracatçısı bir ülke konumundadır. Batının ihtiyaç duyduğu tarım ürünleri sadece liman bölgelerinden değil liman bölgelerinden daha içerilere doğru döşenen demiryolları hatları ve bunlara bağlı yolların yapımı ile hız kazanmıştır. Birçoklarına göre bu demiryolu hatları Osmanlının zenginliğini emmek için yapıyordu. Örneğin İlber Ortaylı, İmparatorluğun Uzun Yüzyılı adlı kitabında bu demiryolu hatlarını bir vantuza benzetmiştir. (sy 174) Sonuç olarak gerek demiryolu hatları, gerekse de bağlantı yolları ve İstanbul Bağdat demir yolu hattı, ülkede kapitalist ilişkileri ve pazara yönelik üretimi oldukça artırmıştır. Diğer yandan ise 19. yüzyıl sonuna doğru Ege Bölgesinde, küçük köylü üretimi şeklindeki yapısının özgünlüğü dikkate alınsa da, Arjantin, Brezilya gibi ülkelerdeki plantasyon üretimlerine benzer durumların oluştuğunu da görmek gerekir. Çünkü yine Orhan Kurmuş’ un aktardığına göre 1864-1901 yılları arasında Ege bölgesinden yapılan tarımsal ürün ihracatına bakıldığında, kuru üzüm incir, palamut, afyon ve tütün temel kalemleri oluşturmaktadır. (Kurmuş sy. 259) Yani Ege bölgesi tarımsal nüfusu, söz birliği etmişçesine aynı ürünleri üretmekte ve pazara göndermektedir. Bu da uluslararası işbölümünün zorlamasının temel bir göstergesidir. Ayrıca İstanbul Bağdat demiryolu süreci ile

de Orta Anadolu' nun buğday üretiminin dünya pazarları ile bütünleşmesi sağlanmış oluyor ve büyük üretim artışlarının gerçekleşmesine neden olmuştur.

Kırım savaşından itibaren batıdan sürekli kredi alan Osmanlı, İngiltere'nin ekonomik hinterlandı olarak, 1873 dünya ekonomik krizinden en çok etkilenen ülkelerden biri olmuştur. Kriz ile birlikte borçların çevrimini gerçekleştirmek mümkün olmamıştır. Osmanlı, 1875' den itibaren borçlarının yarısını ödeyeceğini ilan etmiş, 1876' da ise tamamen durdurduğunu açıklamıştır. Osmanlı borçlarının çevrimi için kurulan Düyun-u Umumiye adı altındaki yabancı sermaye temelli bu yapı, Osmanlı'nın yarı sömürgeleşmesini belirginleştirmiştir. Hatta bu yapı bünyesinde kurulan Tütün Rejisi, Osmanlı maliyesinden daha fazla insan istihdam etmesi ile ünlüdür. Ayrıca bu ünlü tütün reji'si Ege bölgesinde tam bir tekel olarak hareket ederek küçük köylülüğü darmadağın etmiş, bölge topraklarının merkezleşmesini hızlandırmıştır. Tütün ekiminin şartlarını belirleyerek kendi kolluk kuvvetleri ile ürün toplama ve ekim sürecinin denetlenmesi, küçük köylünün direnişi ile karşılaşsa da bu direniş zor yoluyla kırılmış ve sonuç olarak Batı Anadolu toprakları önemli ölçüde merkezleşmiştir.

Sonuç yerine

Marx' a göre sınıflı toplumların tarihi, sınıf mücadeleleri tarihidir. Ona göre hiç bir üretim ilişkisi düz bir satır izlemez, yani çıplak gözle her zaman gözlemlenebilir değildir; kendi içerisinde bir sürü karmaşık nedensellik zincirlerini ve mücadelelerini barındırır. Sınıf mücadeleleri süreci toplumsal yapıları sürekli değişime zorlayan bir itki işlevi görür. Marx, Kapital'de, üretici güçlerin üzerinde yükseldiği temel olan üretim ilişkilerini inceleyerek onların yarattığı bölünme ve sınıflaşmaların üretim biçimlerine etki ve belirlenimlerini, sınıf mücadelesinin bu biçimlere etkilerini belirlenimlerini inceleyerek bunların yasalarını ortaya çıkarmıştır. Belli bir üretim biçimine özgü yasa o toplumun biçim-

lenişine ve üretim ilişkilerine damga vuran yasadır. İlkel komünal toplumda basit aletler ile insanlar elbirliği ile üretim sürecini gerçekleştirir ve tüketirlerken, sınıflı toplumlarda üretim süreci, üretim araçlarının tümüne yönelik bir sahiplik ilişkisini ve üretilen ürünlere el koyma biçimlerinin varlığını gerektirir. Ayrıca her üretim biçimi, çelişkili karmaşık birçok ilişki biçimini de kendi bağrında taşır. Bazı ilişkiler o toplumda kalıntı biçiminde varlığını sürdürürken bazı ilişkilerde de geleceğin temsilcisi olan yapıların ruşeym halinde varlıklarına rastlarız. Kapitalizmin ilk egemen biçiminin her ne kadar İngiltere'de görüldüğünün altı çizilse de, Kapital'de sık sık kapitalist sistemin temel göstergesi olan ücretli emek kullanımının İtalya ve Almanya' da 15. Yüzyıla değin yer yer görüldüğünden söz edilir. Feodal sistem genel egemen yapı iken, kölecilik ilişkilerin ve kapitalist ilişkilerin feodal üretim biçiminin kanatları altında, birinin kalıntı diğerinin ise çekirdek halinde bulunduğunu görürüz. Bu nedenle herhangi bir üretim biçiminde belirgin ögenin yanı sıra kalıntıların ve ruşeym halindeki ilişkilerin varlığı olasıdır. Bu nedenle bir ekonomik yapıyı tahlil etmek için salt görüngülerle yetinmeyiz.

Marx'ın çözümlemelerini yaptığı yasaların varlığı ve geçerliliği, bulunduğumuz coğrafyadan bağımsız değildir. Bulunduğumuz coğrafyanın sosyo-ekonomik ilişkilerinin hangi tarihsel dönem olursa olsun dünya ölçeğinden bağımsız olmadığını bilmek, ekonomik ve sosyal yasaların en başında gelen düsturu olmak zorundadır.

Osmanlı imparatorluğunun hem sanayi hem de tarımsal alanlarında yaşadığı dönüşüm süreci 19. yüzyıl sonunda Osmanlı coğrafyasında kapitalist gelişkinlik düzeyi, ilk başlarda büyük eşitsizlikler gösterse de, ulaşım kolaylıklarının sağlanması yani demiryolu hatlarının yapımı ve bağlantılarının sağlanması sonucu önemli aşamalar kaydedilmiştir. Birçok bölgede kapitalist tarımsal ilişkiler gerçekleşirken birçok bölgede de pazar için üretim sağlanmış, geleneksel ken-

di kendine yeterli üretimin yerini pazar için üretim almıştır. Yani tarımsal üretim kendi kendine yeterlilikten çıkıp, tamamen piyasalaşmıştır. Osmanlının piyasa ilişkileri üzerinden dönüşümü her ne kadar plantasyon türü tek tip ürüne dönüşmemişse de, Osmanlı’ da yukarıda anlatıldığı gibi tarımsal ürünler ve buna bağlı sanayi üretimleri belli başlı kalemlerle sınırlı hale gelmiştir. Tarımsal toprakların işletilmesinde önemli ölçüde merkezileşme yaşanmıştır

“1913 yılı tarım sayımına göre ekilebilir topraklar, 7.700.00 hektardır. 5.000.00 hektarlık arazi o yıllardaki ifadeye göre toprak ağaları ve derebeylerine aittir. Aslında bir kavram kargaşası olarak görülebilecek toprak ağası ile derebeyi aynı Feodal ilişkinin unsurlarıdır. Kalan 2.700.00 hektarlık arazi de orta ve az topraklı köylünün elindedir”. (Kaynak İ.Okçuoğlu Türkiye’de Kapitalizmin Gelişimi sy 661)

Yine İ.Okçuoğlu’ nun, Şefik Hüsnü’nün çalışmasından aktardığına göre,” Ege ve Çukurova bölgeleri ekilebilir toprakların %31,7 sini oluşturmaktadır. Burada yapılan üretim pazar içindir ve kapitalist çiftlikler yaygındır. Yine doğu ve Güneydoğu bölgesi toprakları toplam ekilebilir alanın %23,3 ünü oluşturmakta ve feodal karakterlidir. İç Anadolu ve Kuzey Anadolu’daki topraklar ise ekilebilir toprakların yüzde 45 ini oluşturmaktadırlar. Bu topraklarda büyük toprak sahiplerinin yanı sıra küçük köylü üretimi çok parçalanmış olduğundan, küçük mülkiyet temelinde geçimlik üretim birimlerine tekabül ederler”. Salt Feodalizmden bahsedilen bölge doğu illeridir. İç Anadolu bölgesinde ise topraklar meta karakteri taşımakta, Köylü, toprağı özel mülkiyetine geçirmiştir. Bu anlamda Feodal üretimden bahsedilemez. Ege ve Çukurova ise tarımda kapitalist ilişkiler hakimdir.”(Sy 661devam)

Kapitalizmin Osmanlı topraklarına piyasa ilişkileri üzerinden girmesi, tarımsal topraklarda bir mülksüzleşme dalgası yaratmış olmakla beraber topraktan tamamen bağımsız, proleterleşmiş bir kitle yaratamamıştır. Uzun süren

yıpratıcı savaşlar neticesinde nüfusun sürekli olarak azalması, kaybedilen topraklardan gelen muhacirlere rağmen devam etmektedir. (İlber Ortaylı İmparatorluğun Uzun Yüzyılı). Bu durum ister istemez ekilebilir toprakların tamamının ekilmesini de güçleştirmekte olup, sürekli olarak toprak fazlalığı doğal olarak mülksüzleşen köylünün ikinci ya da üçüncü derece verimli topraklara yönelmesine yol açmıştır. Toprak fazlalığı meselesinin, tarımda yaşanan hızlı makineleşme ile aşılmasının başlamış olmasıdır. Küçük köylünün topraklarının sınırlılığı ve devindirici güç olarak insan ve hayvan gücünün kullanılması, verimsizliğe dolayısıyla da kendi geçimlik üretimini sağlayamıyor oluşuna yol açmıştır. Doğal olarak da bu durum Osmanlı’da tarımsal alanda proleterleşmenin tam gerçekleşmemesine, yarı-proleter bir konumun ortaya çıkışına neden olmuştur. Mevsimlik tarım işçileri, merkezileşen tarımsal yapının işgücünü oluşturmuştur. Güneydoğu Anadolu dışında feodal ilişkilerin kalmadığı, tüm coğrafyanın kapitalizmin çeşitli gelişme seviyelerinde bulunduğu açıktır. Ancak iç pazarın ülke çapında entegrasyonu tam anlamıyla sağlanabilmiş değildir.

Osmanlı imparatorluğu Birinci Dünya Savaşına girerken, yarı-feodal yarı- kapitalist bir nitelik arz ederken, kapitalizmin gitgide gelişen, Feodalizmin de gitgide çözölen bir yapı olduğunu görmek zorundayız. Osmanlı imparatorluğu, tam da böyle bir geçiş sürecinde savaşa girdi ve yıkıldı.

Sonuçta yine Marx’ ın dediğı gibi “her şey çıplak gözle görünseydi, bilime gerek kalmazdı.”

*(<http://www.belgeler.com/blg/2b4u/ayanlar-ve-sened-i-ittifak>)

**(<http://www.pdfindir.com/halil-inalc%C4%B1k-senedi-ittifak-ve-g%C3%BClhan-hatt%C4%B1h%C3%BCmayunu-pdf-1.html>)

Müslüman Kardeşler Hakkında Özet Bilgi

Osman Tiftikçi

1 928 yılının Martında İsmailiye kentinde Müslüman Kardeşler Cemiyeti (İhvan-ı Müslimin) kurulduğunda Mısır, karışıklıklar içinde bir ülkeydi.

Mısır eskiden bir Osmanlı vilayeti idi. 1882 yılında İngilizlere karşı Urabi Paşa önderliğindeki ayaklanmadan sonra fiilen Osmanlı'dan koptu. İngiltere'nin açık işgali altında bir ülkeye dönüştü. 1914 yılında Birinci Dünya Savaşı çıktığında da İngiltere Mısır'ı resmen sömürgesi ilan etti.

Birinci Dünya Savaşı sonunda İngiliz işgalcilere karşı büyük ayaklanmalar meydana geldi. Bunun üzerine İngiltere 1922 yılında Mısır'a kağıt üzerinde bağımsızlık verdi. Başta tüm yetkilere sahip kral, onun altında da siyasi partiler ve parlamento vardı.

İhvan kurulduğunda Mısır'da belli başlı üç siyasi güç mücadele içindeydi. Kral ve saray dizginleri elinde tutmak istiyordu. İngiltere, Süveyş ve Mısır üzerindeki egemenliğinden vazgeçmek istemiyordu. Bu iki egemen güce karşı da Mısır burjuvazisi öncülüğünde, ulusal bir hareket vardı. Bu hareket 1882 ayaklanmasından sonra hızla büyümüş, partileşmiş ve kitleselleşmişti. Ayaklanmalara önderlik edenler bunlardı. Yapılan göstermelik seçimlerde bile bu parti güçlü çıkıyor, bu parti olmadan

hükümet kurulamıyor, ama kral ve İngiltere bu partiyi (Vefd) hükümete getirmek istemiyorlardı. Nitekim kral 1930 yılında parlamentoyu dağıttı.

Mısır, İslamcılığın en önemli merkezlerinden biriydi. Bu akımın kurucuları sayılan Afgani ve Abduh buradan seslerini duyurmuşlardı. Fakat bu akım bağımsız bir örgütsel güce dönüşemedi. Milliyetçilik bu akımı aştı. Mısır İslamcılığı Abduh ve onun ardılı Reşit Rıza'nın şahsında İngilizlerle ve Arap egemenleriyle uzlaştı. İhvan kurulduğunda Reşit Rıza'nın ve onun yayın organı Menar'ın önemli bir etkinliği kalmamıştı. İhvan kurulduğunda Reşit Rıza daha yaşıyordu ve Menar çıkmaya devam ediyordu. Ama İhvan başkaları tarafından kuruldu ve kendi yayın organlarını çıkardı. Reşit Rıza 1935'te öldü. Hasan el-Benna, Menar'ı yaşatmak için girişimlerde bulundu ama olmadı.

Mısır'da yaygın biçimde tarikatler, cemaatler vardı ama dediğimiz gibi bunlar örgütlü bir siyasi güce dönüşmemişlerdi. Bunlar esnaf, tüccar ve zanaatkarlardan oluşan çevrelerdi. Bazıları El-Ezher mezunu olan din adamları, asker ve sivil bürokratlar da bu çevreler içinde yer alıyorlardı. Bu çevreler ülke ekonomisini kendine göre biçimlendiren ve Mısır'ı işgal et-

miş olan İngilizlere karşı tepkiliydiler. Çünkü ekonomik gelişimleri ve siyasi iktidarda söz sahibi olmaları engelleniyordu. İslami çevreler milliyetçi harekete de sıcak bakmıyorlardı. Çünkü milliyetçi hareket laik eğilimlerle birlikte geliyor ve bunların varlığını tehdit ediyordu. Tarikat ve cemaat çevreleri, siyasi olarak iktidardaki krala daha yakın duruyorlardı. Örneğin İhvan kurucusu Hasan el-Benna öldürülene kadar kralla ve saray çevresiyle hep iyi ilişkiler içinde olmak, onlarla uzlaşmak istedi.

Mısır kağıt üzerinde bağımsız bir ülke olunca İslami çevreler de örgütlenmeye başladılar. Önce Şazeli tarikatından bazı kişiler “Hassafilere Hayır Cemiyeti” adıyla bir örgüt kurdular. Hasan el-Benna bu örgütün sekreterliğine seçildi. Cemiyet içki kumar, helal haram, insanları yüksek ahlaka çağırarak, erkeklerin altın takı takmaması, kadınların örtünmesi gibi suya sabuna dokunmayan işlerle uğraşıyordu. Cemiyetin bir diğer işi de Hristiyan misyonerlere karşı mücadele idi. (Hasan el Benna s.39) Kral ve İngilizler kendi egemenliklerine bir zararı olmayan, milliyetçilikle birlikte gelişen laik anlayışa ve yaşam biçimine karşı mücadele veren bu cemiyete dokunmadılar ve örgüt hızla gelişti. 1927 yılında aynı çevreler Genç Müslümanlar Cemiyeti’ni kurdular ve El Feth isimli bir dergi çıkarmaya başladılar. Bu cemiyetin de Sarayla arası iyiydi. Bütün bu hazırlıklar ve birikimlerden sonra Mart 1928’de İsmailiye şehrinde Müslüman Kardeşler Cemiyeti kuruldu. Örgüt yasaldı. Tüzüğü, kurumları, hiyerarşisi vardı. İhvan siyasi bir örgüt değildi ve süreç içinde değişik aşamalardan geçerek, içinden başka akımlar çıkarak günümüze kadar geldi.

İhvan ilk kurulduğunda Kral ve İngilizlerle işbirliği içinde olan bir örgüttü. Milliyetçilikle birlikte gelişen laik eğilimleri ve gelişen yeni hayat biçimini en büyük tehlike olarak görüyordu. İsmailiye emniyet müdürü, hükümete yolladığı raporunda, Benna’nın krala karşı

olmadığını, cemiyetin desteklenmesi, başka yerlerde şubeler açmasına yardımcı olunması gerektiği yazıyordu. (Benna s. 160) Cemiyetin İsmailiye’de yaptığı ilk mescide maddi yardımda bulunanlardan biri de İngiliz-Fransız Süveyş Kanal Ortaklığı şirketi idi. (Benna s. 166, 167, Lia s.69) “Gavur parasıyla mescit inşa ediyorlar” söylenti ve eleştirilerine karşı Benna; bu paranın mescide değil Müslüman Kardeşlerin merkezine harcandığı cevabını vermişti. (Benna s. 167). Şirket bir de işçiler için mescit açmıştı. Mescidin imamı Cemaat tarafından atanıyor ama maaşını İngiliz-Fransız şirketi ödüyordu. (Benna s. 190-194)

Örgüt merkezi 1932 yılında Kahire’ye taşındı. Büyüyen örgüt özellikle 1930’ların ikinci yarısından itibaren siyasi istemler öne sürmeye başladı. Bağımsız bir şariat yönetiminin kurulması isteniyordu. Örgüt İngilizlerle ve sarayla arasına mesafe koyuyordu. 1936 yılında Müslüman Kardeşler, içinde 50 istegin yer aldığı bir bildiri yayınladı. Bildiride; “Helak Edici On Husus”, arasında; Emperyalizm ve yabancı ortaklıklar da vardı. (Benna s. 382). Anti- emperyalizme ve ulusalcılığa doğru kaymasına rağmen cemiyet mevcut iktidarla iyi ilişkilerini sürdürdü. Örneğin 24 Mayıs 1937’de örgüte resmi olarak hükümet yardımı yapıldı ve örgüt de bunun üzerine bir teşekkür yazısı yazdı (Benna s. 399). Örgütün bazı elemanları bürokraside görev almaya devam ediyordu.

İhvan, 1936 yılında ayaklanmaya başlayan Filistinlilerle ve Arap ülkeleriyle ilişkiler geliştirdi. 1937 yılında Hama’da (Suriye) şubelerini kurdu. 1938 yılında da Hasan el-Benna örgütün siyasi mücadeleye başladığını resmen açıkladı. Ama Benna devrimci bir kalkışmaya karşıydı. (el-Benna’dan akt. Verdani s. 57).

İhvan’ın çizgisinde meydana gelen bu değişimler, Mısır’daki sınıflar mücadelesinde, bağımsızlık mücadelesinde meydana gelen

gelişmelerin bir yansımasıydı. 1937-1938'de Vefd'le kralcılar arasındaki çatışmalar büyümüş, 1939 yılında Nasır, Hür Subaylar Hareketi'ni kurmuştu. Örgütün siyasi çizgisindeki değişme, örgüt içinde bölünmelere de neden oldu. Benna, Vefd ile kralcılar arasındaki çatışmalarda kraldan yana tavır koyuyor, ayaklanmaya karşı çıkıyor, örgüt içinde krala yönelik eleştirilere muhalefet ediyordu. (Lia s. 271) Örgüt içinde ayaklanmayı savunan muhalefet 1940 yılında askeri bir kanat oluşturdu.

Savaş başlayınca örgüt bir bildiri yayımlayarak Mısır'ın bağımsızlığını istedi. Cemiyetin 1941 yılının başında yapılan 6. Kongresi'nden, İngiliz aleyhtarı kararlar ve ilk defa Süveyş Kanalı'nın millileştirilmesi istemi çıktı. Benna bu Kongrede yaptığı konuşmada, milli şirketlerin ve fabrikaların kurulmasını, yerli sanayi korumak için gümrük duvarlarının konulmasını da istedi. (Lia s. 260).

Bu istemlere rağmen Hasan el-Benna savaş sürecinde Kral ve saraya karşı hep uysal, uzlaşmacı, işbirlikçi bir tavır içinde oldu. Örneğin Saray, örgütün seçimlere katılmamasını, İngiliz-Mısır sömürge anlaşmasına sadakatini ilan etmesini istedi. Cemiyet karşı çıkmasına rağmen Benna bu dayatmalara uydu. Benna ayaklanan El-Ezherlileri kınadı ve İhvan'ın bu gösterilere katılmamasını istedi. Ve sonunda örgüt Benna'yı dinlememeye başladı. İhvan 1945'ten, yani savaş bittikten sonra silahlı mücadeleyi başlattı. Bunun üzerine örgüt kapatıldı. Bunun sorumlusu olarak görülen Nograsi Paşa İhvan tarafından Aralık 1928'de öldürüldü, ardından da 1949 Şubatında Benna katledildi. Örgüt mücadeleye devam etti. 1950'de tekrar yasal statüye kavuştu. 1951 yılında Süveyş'te İngilizlere karşı gerilla mücadelesi başlattı. 1952 yılından itibaren İngilizlere karşı ayaklanmalar ülkeye hızla yayıldı ve Temmuz 1952'de Kral Faruk devrildi.

Müslüman Kardeşler kralı deviren hareket-

te subaylar ve milliyetçilerle birlikte davrandılar. Hatta Seyyid Kutub Müslüman Kardeşleri temsilen ihtilal komitesinde görev aldı. S. Kutub Komitedeki tek sivil üyeydi. Ama birkaç ay sonra Komitenin İslami bir yönetim kurmayacağını gören Kutub istifa etti.

Nasır'lı Yıllar ve İhvan

Devrimden sonra Necip ile Nasır arasında başlayan mücadelede Müslüman Kardeşler Necip'in yanında saf tuttular. Bu tavır örgütün dağılma, erime sürecinin de başlangıcı oldu. İktidarı ele geçiren Nasır, muhalif gösterileri bastırdı ve Vefd'li, solcu, İhvanı elemanları ordudan attı. Cemiyet yasadışı ilan edildi, dergileri kapatıldı ve liderleriyle birlikte binlerce üye tutuklandı. Kutub da tutuklananlar arasındaydı. Ama 1954 Martında tutuklananların tümü serbest bırakıldı.

Ardından 26 Temmuz 1954'te Nasır'a suikast girişiminden sonra örgütle Nasır arasındaki köprüler tamamen atıldı. İhvan liderleri ve örgütün 4000'den fazla üyesi tutuklandı. İdam edilenler oldu. Bu süreç sonunda İhvan etkisizleşti, kitlesel gücünü yitirdi. Bu durum sadece baskı ve yasakların bir sonucu değildi. Nasır'ın uyguladığı ve Sovyetler tarafından da desteklenen ekonomik politikalar bu sonucun ortaya çıkmasında önemli rol oynadı. Bunun yanı sıra Nasır izlediği, emperyalizme karşı kişilikli duran Pan Arapçı politikalarla Mısır'ı Arap dünyasının lideri haline getirdi. Daha düne kadar İngiliz imparatorluğunun elinde basit bir oyuncak olan Mısır'ın, İslam dünyasında ve dünya çapında, kendisinden söz edilen, dikkate alınmak zorunda olan bir ülke haline gelmesi, Mısır halkını Nasır'a bağladı. Bu dönemde Arap milliyetçiliği, Pan Arapçılık Mısır halkındaki İslamcılığı ezdi geçti.

1960'lı yıllarda İhvan ve Mısır İslamcılığı tekrar kendisinden söz ettirdi. 1960'larda Nasır İhvan'ın çalışmalarını tekrar serbest

bıraktı. Nasır'ın amacı komünistlere karşı bu gücü kullanabilmektir. Ama İhvan rejime karşı bir komploya karıştı ve aralarında Seyyid Kutub'un da bulunduğu üç İhvan lideri asıldı.

Seyyid Kutub her ne kadar İhvan'cı olarak bilinse de, Mısır'da İslamcı hareketin gelişiminde yeni bir aşamayı temsil eder. Kutub'un görüşleri ve tavırları ile Benna'nın ve Benna'dan sonra İhvan'ın başına gelenlerin görüşleri, tavırları arasında çok önemli farklar vardır. Ama bunlar ayrıca tartışılmalıdır.

Kutub'un asılmasından sonra Müslüman Kardeşler içinden yeni örgütler çıktı. Daha çok Seyyid Kutub'un fikir ve eyleminden etkilenen ve silahlı mücadeleye eğilimli bu gruplar ciddi bir güç olamadılar. Müslüman Kardeşler ise, Enver Sedat ve Hüsnü Mübarek dönemlerinde uygulanan iç ve dış politikalar sayesinde Mısır'ın en büyük düzen içi muhalif gücü haline geldiler.

Enver Sedat ve İhvan

1970 yılında Nasır'ın ölüp yerine Enver Sedat'ın geçmesiyle İhvan'ın da önü açıldı. Müslüman Kardeşler, el-Ezher ve Başmüftü ile birlikte Mısır'daki yönetimin önemli dayanaklarından biri oldu.

Enver Sedat, İhvan'a Nasırcıları temizleme işini verdi.

“1970’lerin başlarında (...) İhvan’ın eski muhafızları, Nasırcılara ve solculara karşı cezaevinden çıkarılmışlardı” (Dökmeciyan s. 128).

Enver Sedat'ın Nasırcılığı tasfiye girişimleri ve Amerikancılığı Türkiye'deki dindar kesim tarafından da coşkuyla karşılandı. 30 Eylül 1970 tarihli Nurcu Yeni Asya gazetesinde, Nasır'ın ölümü üzerine yapılan yorumlar vardı. Bu yorumlarda Nasır, Mısır'daki hatta diğer Arap ülkelerindeki Müslümanları ezen biri olarak tanıtılıyordu. Yazıda, Nasır'ın baş-

langıçta ABD ile de iyi ilişkiler içinde olduğu ve Müslüman Kardeşler tarafından desteklendiği belirtiliyordu. “Müstebit Nasır'ın Arap alemine yaptığı kötülükler sayılıp tüketilemez” diyen yazı:

“‘Gebertilecek ölü’ hakkında şimdilik bu kadarla iktifa ediyoruz” cümlesiyle bitiyordu.

Enver Sedat'ın Nasırcılığı tasfiyesi ve sola saldırıları da, aynı gazetede şu coşkulu başlıklarla duyurulacaktı:

“E. Sedat, Aşırı Sola Karşı Savaş Açtı” (5 Mayıs 71)

“Nasır'cı İdarecilerin Başları Uçuruluyor/ Mısır'da Komünistler Temizleniyor.” (15 Mayıs 71)

Enver Sedat sadece Müslüman Kardeşleri değil, dini de kullandı. Örneğin Sedat, 1971 Anayasasına, Mısırın resmi dininin İslam olduğu hükmünü koydurdu. 1977 Ocak ayaklanmalarından sonra tefecilik, hırsızlık, zina, içki gibi suçlara İslami cezalar getirdi. Mart 1980 yılında şeriat, halk oylamasıyla anayasanın temel kaynağı kabul edildi (Dökmeciyan s. 120). Resmi binalara İslami sloganlar asıldı. Sedat konuşmalarına besmeleyle başlayıp, Kur'an'dan ayetlerle bitirmeye başladı. Onun döneminde İslami gruplar üniversite, bürokrasi ve ordu içinde güçlendiler. Sedat'ın bu tavırları doğal olarak Kipti ve liberal Müslümanlar tarafından tepkiyle karşılandı.

Enver Sedat dönemi toplumsal muhalefetin yükseldiği bir dönem oldu. Toplumsal muhalefet, Enver Sedat'la birlikte değişen ekonomik ve sosyal iç politikaların, Amerika ve İsrail'le işbirliğine dayanan dış politikaların bir ürünüydü.

Uluslararası sermaye ile bütünleşerek daha da gelişmek isteyen Mısır burjuvazisine, emperyalizm de kendi şartlarını dayatmıştı. İsrail'in tanınması ve Sovyetler'e karşı tavır alınması bu dayatmaların başta gelenleriydi.

Ekonomik alandan devletin çekilmesi, emperyalist sermayenin önünün tümüyle açılması, sosyal devlet politikalarına son verilmesi de bu dayatmalar arasındaydı.

Uygulanan ekonomik ve sosyal politikalara karşı 1977 yılında Nasırcı ayaklanmalar meydana geldi. İhvan da bu ayaklanmalar sırasında Enver Sedat'a eleştiriler yöneltmeye başladı. Ama İhvan'ın eleştirileri, İsrail'le yakınlaşma, kadına batılı bakış, Kıpti Hristiyan azınlığı destekleme gibi düzene zarar veremeyen konular üzerinde toplanıyordu (Dökmeciyan s. 119).

1979 Martında Mısır, İsrail'le Amerika'nın gözetiminde Camp David barış anlaşmasını imzaladı. İslam dünyasında büyük tepkilere neden olan bu anlaşmaya, İhvan sessiz kaldı, yani sessizce destekledi. Bu nedenle örgüt hem kendi tabanının hem de diğer ülkelerdeki kardeş örgütlerin tepkisini çekti.

Enver Sedat 1981'de, İhvan'dan ayrılan ve İhvan çizgisine karşı olan el-Cemaatü'l-İslamiyye isimli bir örgüt tarafından öldürüldü.

Müslüman Kardeşler, Sedat'ın ardından gelen Hüsnü Mübarek'le de uyum içinde çalıştılar. Hatta Örgüt, Mübarek döneminde, onun göz yummasıyla başka bir partiden aday gösterip birkaç milletvekilini meclise soktu. Örgütün lideri Ömer el-Tilmesani 1984 yılında şöyle diyordu:

"Teşkilatın kurucusu Hasan el-Benna ve halefi el-Hudeybi de şiddet olaylarını tasvib etmemekteydiler. Ben de bu iki başkan gibi şiddet hareketlerine karşıyım. Bu ülkede veya herhangi bir İslam coğrafyasında yönetenler ile yönetilenler arasında meydana gelebilecek şiddet olaylarından hiç birini onaylamıyorum" (akt. Verdani s. 65).

Tilmesani Papa'yı tebrik için ziyaretine de gitti.

İhvan İran devrimini başlangıçta sempatiyle karşıladı. Ama Mübarek döneminde bu tavırını da değiştirdi.

İhvan yöneticileri Mübarek döneminde emperyalizmle bütünleşmiş büyük burjuvalar haline geldiler. Bunlar büyük ticari şirketlere, otel ve bankalara anonim şirketlere sahip oldular. İhvan mensupları zenginlikte birinci sırayı tutarken, ikinci sırada ise Selefiler geliyordu.

Devrim ve İhvan

Emperyalizmle ve Mısır yönetimiyle sürekli işbirliği içinde bulunmuş, bu sayede büyük bir ekonomik güce ve sosyal örgütlenme ağına kavuşmuş olan Müslüman Kardeşler, 25 Ocak 2011'deki devrime başlangıçta tepkiyle yaklaştılar. Sokağa çıkmadılar. Ne zamanki sokadaki gücün iktidarı devireceğini gördüler, o zaman meydanlara döküldüler. İhvan'ın sürece katılmasının emperyalizmin ve Mısır egemenlerinin onayıyla meydana geldiği daha sonraki gelişmelerle anlaşıldı. Halkın pek itibar etmediği göstermelik ve hileli seçimlerde egemenler İhvan'ı iktidara getirebilmek için her yola başvurdular. Yoksulları seçim sandığına götürebilmek için gıda paketleri dağıttılar. (Kimden öğrendiler acaba?) Bunlara rağmen katılımın yüzde 40'lar düzeyinde kaldığı bir seçimlerde oyların yarısını alabilen Mursi iktidara geldi. Bunun içinde Selefilerin de desteği vardı. Yani Müslüman Kardeşler abartıldığı kadar toplumsal desteğe sahip bir örgütlenme değildi.

Mursi başa geldikten sonra Mübarek döneminde uygulanan emperyalizme bağımlı ekonomik ve siyasi politikalarda hiçbir değişiklik yapmadı. Yapamazdı da. Çünkü kendileri de bu politikaların ve işbirliğinin bir ürünüydüler. Sokadaki demokratik hareketi ekarte edip kendilerini iktidara taşıyanların kim olduğunu herkesten iyi biliyorlardı. Camp David anlaşmasına dokunmadılar. Ama Filistinlilerin tü-

nellerini lağımla doldurmayı ihmal etmediler. Bu arada yedek lastik Selefler de Camp David anlaşmasına saygılı olduklarını ilan ettiler.

Dış ve iç politikada Mübarek'ten farklı tek adım atmayan, ortaya bir program bile koymayan İhvan yönetimi, eskisinden farklı olarak tek adamlığa oynamaya, her yere kendi yandaşlarını doldurmaya, devleti ve toplumu kendi kafasındaki İslama göre zorla biçimlendirmeye kalktı. Karşılığını da gördü. Mursi'ye karşı 22 milyon imza toplandı. Mursi 13 milyon oy almıştı. Mursi ordunun ve akıl hocalarının uzlaşma hükümeti kurma önerilerini reddetti. Muhalefetin erken seçim çağrılarını da reddetti. Mursi'ye karşı ikinci kez sokağa çıkanlar ilkinden çok daha kalabalık ve istemler olarak da çok daha ileriydiler. Polis rakamlarına göre 16 milyon Mısırlı Mursi'ye karşı sokaklara dökülmüş, imzalarına sahip çıktıklarını göstermişlerdi. Durumun vehametini gören emperyalizm ve Mısır egemenleri orduyu devreye sokup, hem rejimi hem de Mursi'yi kurtarmaya çalışıyorlar. Selefler de onlara yardım ediyor.

Mursi ve İhvan bu satırların yazıldığı sırada darbeye direnmeye devam ediyordu. Fakat İhvan, emperyalizme ve Mısır'lı egemen güçlere uzun süre direnebilecek, hele de silahlı doğrudan bir çatışmayı göze alabilecek bir yapı değildir. İhvan darbenin kendisine karşı değil, sokaktaki Mısır halkına karşı yapıldığını, darbecilerin ve onların arkasındaki güçlerin İhvan'la bir alıp veremediklerinin olmadığını çok iyi biliyor. Ayrıca İhvan eğer emperyalizme doğrudan karşı koymaya, onunla savaşmaya kalkarsa çok şey kaybedeceğinin de bilincinde. Böyle bir durumda İhvan ve burjuva destekçileri sadece ekonomik güçlerinden değil, sahip oldukları siyasi sosyal imkanlardan, yasal örgütlenmelerden, basından da yoksun kalacaklar. Ve İhvan'ın sokaktaki kitleyi ardına alması mümkün değil. Recep Tayyip Erdoğan dışında ciddi bir destek de ortada

yok. Sonuç olarak aklı başında düşündüğünde İhvan'ın efendileriyle uzlaşmaktan, zarar gören köprüleri tamir etmekten başka bir şans yok. Belki 1960'larda ve 70'lerde olduğu gibi İhvan'dan, silahlı mücadeleyi savunan küçük grupların kopması söz konusu olabilir.

Türkiye'deki Haziran ayaklanmasıyla ve Mısır'da tarihin en büyük kitle eylemiyle birlikte, 1990'lardan beri İslam ülkelerinin üzerinde esmekte olan dindar hava kırıldı. Emperyalizmin ılımlı İslam projeleri de, Büyük Ortadoğu Projeleri de fena halde duvarlara tosladılar. Dünyada ve İslam ülkelerinde uzunca bir aradan sonra yeniden bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm rüzgarları esecek.

Kaynaklar:

Dökmeciyan R. Hrair / Arap Dünyasında Köktencilik/ çev. Muhammed Karahanoğlu İlke Yayıncılık 2. baskı 2003;

Hasan el-Benna/ Hatıralarım (Müslüman Kardeşler)/ Beka Yayınları çeviren: M. Beşir Eryarsoy, Osman Arpaçukuru 3. baskı 2007;

Lia Brynjar/ Müslüman Kardeşlerin Doğuşu 1928-1942/ Yöneliş yayınları, çev: İhsan Toker, Ocak 2000;

Reşid Rıza/ İttihad-ı Osmani'den Arap isyanına/ Klasik yayınları çev:Özgür Kavak Eylül 2007;

Salih el-Verdani/ Mısır'da İslami Akımlar/ Fecr Yayınları 1998 çev. H. Acar-Ş. Duman

İşçi Sınıfı Kazanımlarını Koruyacaktır

Ali gök

19 Haziran 2013’de günlük basın-da, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın, emekliliği hak ettiği halde yaşa takılan işçilerle ilgili bir açıklaması yer aldı. Bakanlıktan yapılan açıklama özetle şöyleydi: “Bakanlığımız, emeklilik için yaşı bekleyen 5 milyon işçi için çalışma yapıyordu. Çalışmada yeni formül ortaya çıktı. Buna göre, erken emeklilik isteyen, kalan süreye göre kesinti yapılacaktır.”

1999’da çıkarılan bir yasa ile, 1990’dan sonra işe giren kadınlarda 38 olan emeklilik yaşı 58’e, erkeklerde 43 olan emeklilik yaşı 60’a yükseltilmişti. Aynı yasa ile SSK’lıların emekliliği için gereken gün sayısı da 7000’e çıktı. 30 Nisan 2008’den itibaren işe girenler için emeklilik yaşı 65 oldu. Kademeli yaş kapsamında prim/ gün sayısını doldurmasına rağmen yaş şartını dolduramadığı için emekli olamayan 5 milyon işçi var.

Maliye ve Çalışma Bakanlığı bürokratları, erken emeklilik isteyen vatandaşlar için, maaşlarında kesinti yapılmasıyla ilgili yeni bir formül geliştirdiler.

Buna göre emeklilik yaşının dolumuna 5 yıl kalanların maaşlarına uygulanacak kesinti % 15 olarak belirlendi. Süresi 4 yıl olanlar için bu oran % 14, 3 yıl olanlar için % 12’dir. 1 yılı ka-

lanlar için % 10 kesinti uygulanacak.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının böyle bir açıklamayı Taksim ayaklanmasının arkasından ve öfkenin daha dindirilemediği bir zamanda açıklaması, dikkate alınması gereken bir durumdur. Burjuvazi yıllara bağlı yönetme deneyimiyle ve ayaklanmalarda kullanmış olduğu çeşitli yöntemlere bağlı olarak sınıf başta olmak üzere, geçici olarak öfkeyi, ayaklanmayı yavaşlatacak yöntemler kullanmak zorundadır. Çünkü Taksim’de ağaçların sökülmesiyle başlayan ve her tarafa hızla yayılan ayaklanma toplumun tüm kesimlerindeki ekonomik, demokratik, psikolojik, her türlü, yıllara dayalı basıncın bir noktadan patlaması ve tüm rahatsız olan kesimleri hızla sarmasıdır.

Haksızlığa uğramış ve bu konuda kırılganlığı olan, için için öfkelenen sayıları 5 milyonu bulan yaştan dolayı emekli olamayan, ayrıca sağlık hizmetlerinden de faydalanamayan bu önemli işçi kesimi de belki Taksim alanına, yollara aktif olarak dökülmemiş ama pencereden tencere çalmış ve AKP’nin yanında aktif bir şekilde yer almamıştır.

Şimdi burjuvazi ve burjuvazinin aynı zamanda savaş hükümeti AKP, tam da Taksim ayaklanmasının arkasından bu öfkeli işçi kesimini yumuşatma hamlelerine başlamıştır.

Komünistler, burjuvazinin yapacağı tüm atakları açığa çıkaracak yoğun bir teşhir propagandası yaparak sınıfı hızla uyarmalı ve sınıfın bilinçlendirilmesi için, sınıftan kopmadan yığılmalı, sürekli, sonuç alıcı eylemlere ve kazanımlara doğru yükseltmelidir.

Burjuvazi ve burjuva hükümeti sınıfa yalan söylemiş, baştan sınıfla yapmış olduğu anlaşmaya uymayarak, işçilerin kazanımları olan, zamanı gelmiş olan emekliliklerine haydutça el koymuştur. Komünistler sınıfın kazanımı olan önceden prim ve yaşı belli olan kazanımları olan emekliliklerin uzatılmasını kabul edemezler. Ayrıca burjuvazi, işçilerin emekliliklerini öteleyerek yapmış olduğu hak gaspının yanı sıra, sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanmasını da engelleyerek insafsızca insanlık suçu işlemiştir.

Şimdi de Taksim ayaklanmasından korkan burjuvazi ve savaş - sömür hükümeti AKP, çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vasıtasıyla 5 milyon işçiye yumuşatmak için tefeci gibi 5 yıl ile 1 yılı kalan işçilere % 15 ile % 10 arası tefeci faizi uygulayarak emekli olma koşullarını sunuyor.

Komünistlerin, sendikaların, tüm emek güçlerinin bu konudaki tutumu, işçilerin sigortalı

oldukları günden itibaren geçerli olan prim ve gün/yıl sayısı olmalıdır. Bunun dışındaki bir pazarlık, komünistlerin ve haksızlığa uğrayan işçilerin pazarlığı olamaz.

Ayrıca bugüne kadarki kazanmış oldukları emekli aylıkları da işçilere en yüksek mevdutat faizi uygulanarak 5 milyon işçiye ödenmelidir. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanamayan, emeklilikleri yaşından dolayı ötelenen işçilerin sağlık hizmetleri derhal başlatılmalıdır. İnsanlık suçu işleyen burjuvazinin hükümeti ve bakanlıkları, bu uygulamaya bir saniye bile geçirmeden derhal son vermelidir.

Komünistler sınıfın kazanılmış hak kayıplarında sınıfla birlikte, sınıfı aydınlatma ve bilinçlendirmeye birlikte savaşımın tüm yollarını deneyerek burjuvaziye karşı mücadeleyi enerjik ve militanca, yığılmalı ve sürekli bir şekilde yükseltmelidir.

Ayrıca burjuvazinin zaman kazanma ve öfkeli kalabalıkların gazını alma girişimlerine karşı dikkatli olmalı, sınıfı uyarmalı, burjuvaziye teşhir etmeli, sınıfın kazandığı hakları lütuf olarak vermesine karşı da kavgayı en yükseklerden başlatarak, sınıfın psikolojik üstünlüğünü yukarıda tutmalıdır.

Doksan Kuşığına Sesleniş

—Yusuf Erdem

Taksim başkaldırısının en önemli ürünlerinden biri, hiç kuşkusuz "forum"lardır. Önce Taksim Gezi Parkı'nda şekillenen forum, hızla birçok kentin parklarında, meydanlarında boy gösterdi. Kurulan kürsülerde, dileyen herkes konuşmaya, düşünce, duygu ve önerilerini özgürce dile getirmeye başladı.

Forumların ilk üç gününde yaşanan şey, tam bir duygu ve coşku sağanağı ve patlaması; doğrudan demokrasinin ilk örnekleriydi. Aynı duygu yoğunluğunu, yaşlı bir devrimci olarak ben de en yoğun biçimde yaşadım ve forumlardan birinde Doksan Kuşığı'na şöyle seslendim:

Doksan Kuşığı;

Bizi çok beklettiniz ama sonunda gerçekten çok hoş geldiniz!

*Hiç beklenmedik bir anda öyle geldiniz ki karanlığın, zorbalığın, karamsarlığın, korkunun, umutsuzluğun ve sıkışmışlığın en koyulaştığı bir ortamda bir tam bir devrimci patlama yarattınız. Hiç kuşkusuz Haziran Cesaret Devrimi, tarihe "yıldızların parladığı anlar"dan biri olarak geçecektir.

*Öyle bir geldiniz ki kapkara gökyüzünde çakan bir şimşek gibi karanlığı yırttınız, korku duvarlarını paramparça ettiniz, yüreklerimizi tazelediniz; estirdiğiniz güçlü özgürlük rüzgârlarıyla ülkenin üzerindeki boğucu havayı silip süpürdünüz.

* "Her şeyin en doğrusunu bir ben bilirim" diyen, aklına koyduğunu hiç kimseyi umursa-

madan yapmaya kalkışan, herkesin nasıl yaşayacağını, neye inanacağını belirlemeye yeltenen diktatör taslaklarının kibirlerini yerle bir ettiniz, onların yüreklerine korku saldınız.

* Böylece AKP'de; bu rantın, gözü dönmüş kâr hırsının, yalanın, zulmün, din simsarlığının burjuva partisinde derin bir yara açtınız. Bu yarayla bir daha iflah olmaları çok zor.

*Birkaç hafta içinde öylesine bir bilinç ve deneyim kazandınız, o kadar çok şey öğrendiniz ve bizlere öğrettiniz ki, bu bilinç durgun zamanlarda onlarca yıl içinde bile kazanılamaz.

- Örneğin; TRT'ye, Merkez medyaya, veya Cemaat medyasına baktınız ve dediniz ki: "Demek ki bu alçaklar, tam otuz yıldır, Diyarbakır'ı bize böyle anlatmışlar". Ve Valiyle görüşmeden çıkışınızda penguenler gibi yürüyüşünüz çok hoştu doğrusu.

- Örneğin; Kürt halkının, kardeşleriniz olan Kürt gençlerinin çok iyi bildiği Tomaları, biber gazlarını, copu, zulmü yakından tanıdınız. Ve onlar da Taksim'den sonra Kürdistan'a dönen Tomalara "Evinize hoş geldiniz!" diyerek ironinin, devrimci gülmecenin hoş bir örneğini sundular.

- Örneğin; Gezi Parkı'nda günlerce mahkemenin, polislin, üniformanın, kavganın, şiddetin, anlaşmazlığın olmadığı, paranın on para etmediği, dayanışmanın, yaraları sarmanın, ekmeği son lokmasına kadar paylaşmanın, onurun, cesaretin geçerli olduğu bir yaşam kurdunuz ve kurduğunuz bu ortaklaşa yaşamla "Taksim-Gezi Komünü" olarak tarihe geçtiniz. Taksim Meydanı,

polisin çekildiği günlerde yeryüzünün en özgür, en barışçı meydanı oldu. Gezi Parkı'nda, Taksim Meydanı'nda haftalarca yaratıcı zekâ, ironi, gülmece salına salına gezinip durdu.

- Örneğin; Burjuvazinin ve AKP'nin, yani bu paranın ve rantın vahşi kapitalizmin gözü dönmüş iktidarının gözünde; yeşilin, doğal yaşamın, kamusal alanın, kentlerimizin tarihsel dokusunun, kültürün, sanatın, bilimin, özgürlüğün, dostluğun, sevginin –kısacası insani olan, güzel olan, değerli olan hiçbir şeyin- hiçbir değer taşımadığını gördünüz. Nâzım'ın dediği gibi:

“Onlar ümidin düşmanıdır, sevgilim,
akar suyun,
meyve çağında ağacın,
serpilip gelişen hayatın düşmanı.” dırlar.

- Örneğin; düzen politikacılarının, politik çıkarlar uğruna hayasızca yalan söylediklerini, hiçbir sözlerine güvenilemeyeceğini öğrendiniz, akşam söylediklerinin sabahleyin tam tersini yaptıklarını gördünüz ve halkın kutsal inançlarını en hayasızca, en kışkırtıcı biçimde ve yalan olduğu açık seçik ortada olan iftiraları tekrar tekrar anlatarak istismar ettiklerine tanık oldunuz.

- Yine bu ülkenin iki yakasını bir araya getirecek olan kardeşleşme yolunda kısa zamanda çok önemli mesafe aldınız. Örneğin, Lice'deki Kürt kardeşiniz Medeni Yıldırım'ın katledilişini protesto için bir araya gelen HDK'li kardeşlerinizin yanında yer aldınız; “Biz, sizin acınızı anlıyoruz; yanınızdayız. Biz tanıdığınız Türklerden değiliz.” dercesine kitlesel olarak Kadıköy'e akıp bu cinayeti protesto ettiniz.

90 Kuşağı;

Şimdi sizler öğrenmeye ve anlamaya bu kadar tutkuluyken, zihniniz bu denli açıkken çok önemli bazı şeylerin de hızla bilincine varmalısınız. Görüntüyü algılamakla yetinmemeli altında gizli olan asıl gerçeği görmeyi öğrenmelisiniz. Ne diyordu Marks: “Gerçek, apaçık ortada olsaydı, bilime ne gerek vardı!” Gerçekliğin doğru bilgisi olmadan, gerçekliğe etkin müdahalede

bulunamaz ve bu topraklarda kardeşçe özgür bir yaşamı inşa edemezsiniz.

Liberaller, milliyetçi gericilik, din simsarları ne derlerse desinler, ne kadar gizlemeye çalışırlarsa çalışsınlar bütün kötülüklerin temelinde gözü, kâr ve ranttan başka bir şey görmeyen vahşi kapitalizm yatmaktadır. Kapitalizm; güzel, önemli, değerli, insani olan her şeyi kirletir, çarpıtır, bozar ve hoyratça ezer. Kapitalist; kente veya doğaya baktığında veya bir kentte boş alan veya tarihsel bir yapı gördüğünde, -onun, ne insan, ne yaşam, ne tarihsel doku ne de kültür umurundadır- oralarda yalnızca AVM görür, rant görür, kâr görür, gökdelen görür. Bir AKP yöneticisi özgürce akan ve milyonlarca yıldır çevresine yaşam zenginliği sunan, bahçe ve bostanlara bereket yağdıran bir dereyi gördüğünde onu bir yandaşına HES yapması için peşkeş çeker. Tanrılar yaratan “Bin pınarlı İda'da, yani Kaz Dağları'nda güzelim Madra Dağları'nda veya Çaldığı'nda asitlerle doğal yaşamı zehirleyen yabancı maden şirketlerine peşkeş çekilecek madenler görür. Karalarla yetinmez; İstanbul'da olduğu gibi denizleri doldurur. Yani AKP politikalarının bu kadar insan, doğa, kültür ve sanat düşmanı olması, onun yalnızca gerici bir parti olmasından değil, asıl olarak bir burjuva partisi olmasından kaynaklanmaktadır ve iktidar olabilecek tüm burjuva düzen partilerinin veya darbe iktidarlarının politikalarının temel belirleyicisi aynıdır.

Kısacası, “Kapitalist, gölgesini satamadığı ağacı keser.”

Bir kıvılcık deli şiiri diyor ki:

“Son ağaç kesildiğinde,
Son nehir kirlendiğinde,
Son balık öldüğünde,

Anlayacaksınız paranın karın doyurmadığını.”

Genç Kardeşler;

• Taksim başkaldırısıyla güç kazanan ve gide-rek pekişen kardeşleşmeyi sağlamlaştırabilirsek ve böylece birimize yönelen saldırıyı hep birlikte başkaldırıp beraberce göğüsleyebilirsek,

• Her birimiz aynı anda -Lice’de Kürdüz, -Sivas’ta Aleviyiz, -Taksim’de çapulcuyuz, -Zonguldak’ta kömür işçisiyiz ve -Taksim’de gözüaltına alınan genç devrimciyiz... diyebiliyorsak,

• Forumlardan ve mahalle meclislerinden güç alarak mümkün olan her yerde birleşik ve kalıcı özgürlük ve devrim kolektiflerini kurup yaşatabilirsek,

• Bu yapılanmaları, birimleri birbirine bağlayarak hak ve özgürlüklerimiz için, halklarımızın ellerinde yükselecek bir devrim için birer etkili bir araç olarak ustaca kullanarak bir halk hareketi inşa edebilirsek

• Ve son olarak; hep birlikte

“Bu daha başlangıç, /Mücadeleye devam!” diye inançla haykırarak bunun gereğini yerine getirmek üzere coşkuyla ve kan ter içinde çalışacak;

Şafak sökmeye başlamış demektir.

Yetmişine merdiven dayamış yarım asırlık bir devrimciye bu heyecanı yaşattığınız için ülkenin her yanında başkaldırıp alanları doldurarak umutları yeşerttiğiniz için

90 Kuşağının sevgili gençleri,

Sağ olasınız; hepinizin gözlerinden öpüyorum.”

Bu konuşmanın üzerinden iki üç hafta geçti. Şimdi bu sözlerle şunları eklemek isterim:

•Şimdi; Taksim başkaldırısından bu yana ivme kazanan ve her geçen gün daha da derinleşip yaygınlaşarak pekişen kardeşleşmeyi, Türk-Kürt kardeşliğini büyütür de memleketin iki yakasını bir araya getirebilirsek;

• Birimize, bir parçamıza yönelen saldırıyı hepimize yapılmışçasına hep birlikte ayağa kalkarak göğüsleyebilirsek; örneğin başlatılan cadı avını, gözaltıları, tutuklamaları hep birlikte durdurarak bu saldırıları geri püskürtebilirsek;

• Forumları daha da yaygınlaştırıp o kürsülerde yaşamımızı, çevremizi, kaderimizi ilgilendi-

ren sorunları özgürce konuşarak çalışma, eylem ve tepkilerimizi birlikte kararlaştırabilirsek,

• Ve en önemlisi, mümkün olan her yerde, sokaklarda, mahallelerde hak ve özgürlüklerimizi koparıp almak, onlara yönelen saldırıları birlikte göğüslemek için ve bu topraklarda halklarımızın namuslu elleriyle bir devrimi gerçeğe dönüştürmek üzere kalıcı bir örgütlenme ağı yaratabilirsek;

İşte o zaman; Taksim başkaldırısının yarattığı muazzam devrimci enerji; bir devrimci sel yatağında toplanabilecek; bu enerjinin sunduğu olanaklar bilinçlilik, örgütlülük, yaygınlık, derinlik ve süreklilik kazanacaktır. Elbette eğer bu enerjinin liberalizm, reformizm, ulusalcılık gibi burjuva kanallara akarak ziyan olmasına fırsat vermezsek...

Böylece “Devrim” Kaf Dağı’nın ardındaki güzel bir düş olmaktan çıkacak; emeğin, özgürlüğün, gerçek kalıcı barışın ve kardeşliğin devrimci iktidarının gerçekleşmesi bizim, akıl, emek ve hünerimize bağlı bir olanak olarak somutlaşacaktır.

Taksim Cesaret Devrimi, umutları tazelemiş; öğrenme, bilinçlenme, örgütlenme olanaklarını artırmış; burjuvazinin inandırıcılığını ve ideolojik hegemonyasını dağıtmış, bütün bunlar komünistlere ve tüm devrimci güçlere adlarına layık olduklarını gösterme fırsatlarını arttırmıştır. Nereye, hangi araçlarla ve nasıl gideceğini netleştirmiş olan, öğretmek kadar tam bir proleter alçak gönüllülüğü ile öğrenmeye de açık olan, kısa erimli grup çıkarlarının körleştirici etkisinden uzaklaşıp hareketin bütününün çıkarlarını gözetken, yığınların içinde ve yığınlarla birlikte devrime yürümeye can atan gerçek devrimciler, komünistler için olanaklar büyümüş, “buz kırılmış, yol açılmıştır.” Şimdi çetin ve onurlu bir yolculuğa, yani sosyalist devrim yolculuğuna, yani burjuvaziyi ezip burjuva mülkiyet düzenini, sınıfları, sınırları, sömürüyü tümüyle ortadan kaldırarak özgür komünist toplumu kurma yolculuğuna büyük bir coşkuyla başlamanın zamanıdır.

Haberiniz Var mı? Kadınlar Her Yerde Eziliyor

Fatma Tufaner

Cocukluğumdan, liseye kadar olan zaman diliminde her yazın bir ayında Doğu Karadeniz'e ailemle birlikte giderdim. Sonraları seyrek gitmeye başlamıştım. 1965 yılını gayet iyi hatırlıyorum. Bayındır-İzmir'den başlayan yolculuğumuz Ankara'da bir gün beklememize neden oluyordu. Çünkü Pazar -Rize'ye doğrudan otobüs yoktu.

Bir de, otobüsler klimasızdı ve o sıcakta herkes ter kokardı. Üst taraftaki kare biçiminde bulunan pencereler açılrsa da içeriye sıcak hava vuruyordu. Saatlerce yapılan yolculukta ecel terleri dökülürdü.

Ankara'dan otobüse ailece bindiğimizde kıvrımlı yolları, şehirleri, köyleri, kasabalı yerleri aşarken, çıplak dağları, ormanları, kayalıkları görürdüm. Bana hep bu yerler gençliğime kadar olan zaman diliminde değişik gelmişti.

Samsun'a merkeze yaklaştığımızda gün hafiften sabahımsı sinyalleri verirken, sol tarafta kalan denizin belirtisini görürdüm. Otobüs Samsun merkezinin bitimine yakın sola döndüğünde, deniz yine solda kalırdı. Belirli bir yol alındığında ilk ışıklarla birlikte otobüsün şoförü kasetini koyardı. Bu kaset arkalı ve

önlü olarak tulum ve kemeçe karışımı olup ya da ayrı ayrı olarak da sadece müzik olarak Pazar'a gelinceye kadar çalardı.

Sağ taraf ise dağlık olmakla birlikte yeşilliğin farklı ton renklerini görürdüm. Bana devamlı her gittiğimde ilginç gelmişti. Kıvrımlı yollar çoğunlukta olmakla birlikte kısa ve uzun tünelleri vardır. Tünelden geçerken hep heyecanlanırdım.

Pazar'a geldiğimizde belirli saatlerde bulunan az sayıda olan dolmuşlardan birine binip nahiyeye doğru yol alırdık. Nahiye küçük bir yerleşim biriminden oluşmaktaydı. İki heybetli dağın kenarına kurulmuştu.

Babam tanıdıklarıyla ayaküstü sohbet eder Badara'ya gitmemiz için bir dolmuş ayarladı. Mahrumiyet bölgesi olduğu için her şey ateş pahasıydı. İki arabanın zor geçtiği toprak yoldan giderken burada da dereleri, heybetli dağları yeşillerin farklı tonuna bürünmüş olarak izleme olanağım olurdu.

Badara'nın alt sınırına geldiğimizde dolmuştan iner, bavullarımızı yolun kenarında bırakırdık. Çünkü dağın tepesinde olan yerleşim birimimize gitmek için toprak yol tam olarak düzgün açılmamakla birlikte arabaların çıkma-

sına engeldi.

Büyüklerimizin isimlerini söyleyerek babam ve annem var güçleriyle yukarı doğru bağırırlardı. Bazen duyarlar gelirlerdi. Bazen Annem ve babam bavulları alarak belirli yere getirirlerdi. Biz üç kardeş onlarla birlikte yürürdük. Oradan da yukarı doğru bağırırlardı. Bu bağırımlara yıllar içinde bizlerde katılmıştık.

Hep bizi karşılayan evin kadınları olurdu. Hemşin kadınları. Bavullarımızı onlar sırtlanır, toprak yoldan yürüyerek, dinlenerek yukarı çıkartırlardı. Nefes nefese kalan bizim kadınlarımız sabahın köründe kalkıp ev işleriyle uğraşırken, çay toplamaya, fındık toplamaya erkenden giderlerdi. Belirli saatte de gelip çayı odun ateşine bırakarak sabah kahvaltısını hazırlarlardı.

O yıllar içinde inekleri, öküzleri otlatmak için fındıklığın bulunduğu düzlüğe götürürlerdi. Kadın her alanda görev yaparken ezildiğinin farkında değildi. Doğukaradeniz’de kadın Lazı, Hemşinlisi, Rumu, Ermenisi, Gürcüsü hep erkekler tarafından ezildi, sömürüldü.

Bütün yük kadınların üzerindeydi. Bu da sistemin barbar erkek anlayışının etkisini Doğukaradeniz’de göstermesinden kaynaklanıyordu.

Ben size evimizin kadınlarının yaşadığı dramları, hüznüleri kısada olsa anlatmaya çalışacağım:

Bizim evin kadınları yaşamı boyunca hep çalıştı. Şikâyet edemedi çünkü erkeğe karşı çıkılmaz geleneği Türklerde, Kürtlerde, Çerkeslerde ve diğer halklarda olduğu gibi biz Hemşinlilerde bile vardı.

Çocukluk yıllarımda bende etki yapan olaylardan bir tanesi de şuydu: Erkekler sabah kahvaltısını birlikte yaparlardı. Yemeklerini yedikten sonra topluca nahiyeye inerlerdi. Ben, ağbilerim, akraba çocukları kadınlarla birlikte

yerdik, bunlarda annelerimiz, halalarımız, teyzelerimiz, yengelerimiz...

Kadının ev işi bitmez. Çay, fındık, hayvan otlatma, ot biçme işi hiçbir zaman bitmez. Tüm yük kadındadır. Topladığı çayı ya da fındığı oturdukları eve getirirlerdi. Yorgun bedenler dinlenme molası vermeden çay alım merkezine sepetlerle çayı doldurarak, sepetin altına girerek sepetten çıkan aynı ölçüde iplerin arasından iki koluna geçirerek omuzlarının üzerinde duran ipleri iki elinin ipleri tutması sayesinde çay sepetlerini çay alım merkezlerine götürmek için dağın üstünden toprak yoldan indirmeye sıra halinde başlarlar. Bu yürüyüş km’ye vurulduğunda bazen 3, bazende 5 olmaktadır.

Erkekler fındık ve çay paralarını büyük çoğunluğunu kumara verirdi. Acı ama gerçektir. Kadının posası çıkarken erkek kumarda kaybeden taraf olmaya devam ederdi.

Akşamları erkekler yemeğe oturunca muhlama yemeğini, fasulyeli, az etli, karalâhana yemeği olan Çarhala yemeğini silip süpürürlerdi. Ben olanlara yavaş yavaş bir anlam yüklerken, kadınlarımızın konuşmalarına tanık olurdum:

“Muhlama az var, Çarhala az yapalım mı?”

Az yemeklerle kadınlarımızla, biz çocuklar karınlarımızı doyuruyorduk. İnanmayacaksınız ama çocuk halimle bir gün babama bu durumu söyledim ve babam şaşkınlık içinde beni dinlemişti. O gittiğimiz yaz tatilimiz biterken bir sabah evin erkekleri yani büyükleri kadınları sabah kahvaltısına oturtular ve erkekler, biz çocuklar birlikte kahvaltı yaptık. Annem olmak üzere, halam ve diğer kadınlarımızın gözlerinde sevinç ışığı vardı. Bu birlikte yeme böylece yıllarca devam etti.

2013 yılındayız. Doğukaradeniz’li kadınlarımız ezilmeye, sömürülmeye hâlâ devam ediyor.

“Urum Gızı” Tamama

Mustafa Özkan

Tamama çok çekici, boylu poslu herkesin hayranlık duyduğu, âşık olduğu güzeller güzeli bir kız. Daha çocukluğunda –henüz genç kızlığa ayak basmadığı o dönemlerde bile– önünden (onların Türk, “Rum”, Ermeni... olmaları hiç önemli değildi o günlerde) tüm yaşıtları gelip geçmekte ama tüm yaşıtlarının gönlünden mutlaka Tamama geçmektedir.

O yıllar savaş yıllarıdır. Dünya yeniden paylaşılacak, eski yenilenecek ama ezilenler aynı sınıfın insanları olacaktır. Bundan Tamama ve sevenlerinin haberi yoktur. O boğazlaşmaların olduğu yıllarda o yöre insanı bu durumdan pek fazla etkilenmemektedir ama, etkilenmeleri için birileri çoktan işe başlamıştır bile. Daha dün aralarında her lokmayı paylaşan en yakın dostlar bile birbirlerine düşman olmak zorundadırlar. Onların ölümü mubahtır artık. Çünkü başka yerlerde onlar da öldürmektedirler!.. Ama hiç kimse “Neden?..” diye sormamaktadır artık. Düşmandır, öldürülmeli... Düşman olmuştur can dostlar birbirlerine. Hastalığına çare olanlar, kazma küreğini yapanlar, tarlada birlikte imece olanlar düşman olmuştur da ekmeklerine göz koyanlar dosttur artık!..

Ya Tamama ne olacaktır? Hayalleri süsleyen o güzelim Tamama düşman mı olacaktır? Sevgililer vaz mı geçecektir aşklarından? O yıllarda ona da çare bulunur. Gayrimüslimlerin yerlerinden yurtlarından kovulma merhalesine ulaşamayanları öldürülecek, malı mülkü helal

olacak, evlenmemiş genç kızlarına ise el konulup Müslüman yapılacaktır!.. Tamama da bu önemli oyunun bir oyuncusu olmak zorunda bırakılan dünyalar güzeli Urum Gızıdır işte.

Olay Ordu’nun dağ köylerinden birinde geçer. Köyün adı eski Kotana dır. Kotana şimdilerde beş köyün bulunduğu bir yörenin ortak adıdır. Hakkında çeşitli rivayetler olmasına karşın “Kotana” adının nereden geldiği bilinmiyor. Kotan isimli bir şahsın oralarda hanı varmış ve ‘Kotan hanı’ sözünün zamanla o şekle dönüştüğünden tutun da Grekçe’de Kotani ‘küçük hindi’ anlamına gelmesine kadar çeşitli rivayetler var ama, bu ismin Türkçe olmayıp başka dillerden geldiği kesindir. Bu isim önceleri unutturulmak veya ve itibarsızlaştırılarak için aşağılama sözcüğü olarak kullanılmaya başlandı. Oysa o yörede yaşayan topluluklar, bir yandan her türlü doğa koşullarıyla savaşımı sürdürüp yaşama tutunurken. Öte yandan dünyada tüm olup bitenlerden de haberdar olan insanlardan oluşuyordu. Bu aşağılama sözcüğünün geri tepceği anlaşıncı isimler değiştirildi. Türkçe adlarla süslenen birçok köye bölündü Kotana... En sonunda orada yaşayanlarda bu sözcükten kurtulduklarına sevindiler. Oralarda yaşayan “Rum” ve Ermeni kökenli olup Türklüğü ve Müslümanlığı seçmek zorunda kalanalar, hatta Türklüğü seçip Türk Milliyetçisi olanlar bile olsa bile en önemli simge, güzeller güzeli Urum Gızı Tamama’dır aslında.

Hikâye ta birinci paylaşım savaşı yıllarına

dayanır. Savaşın başlangıcında yıllarında düşmanlıklarının farkında değildir Türkler, Ermeniler, “Rumlar”... Tamama için de sevgilisinin hangi ulustan olmasının bir önemi yoktur. Paylaşım savaşında Osmanlı yenilip de Milliyetçi akımlar canlanınca, ülkenin her yerinde halklar birbirini boğazlamaya başlar. Dünya cinnet geçirmiştir ama, Osmanlı toprakları cinnetle zirve yapmıştır. Bu tsunami en sonunda Kotana’ya kadar uzanıp Tamama’nın düşlerini de alt üst etmiş, sevdiklerini düşünürken onu sevdiklerinden ayırmıştır.

Tsunami dalgaları Kotana ya bir hayli geç gelmesine karşın bu yörenin insanlarına çok acılar çektirmiştir. Akıllı olanların pek anlatmadığı, ancak “birazcık delidir” diye adı çıkıp da hesaba katılmayanların anlattıklarına göre büyük göçlere, kaçarak canını kurtarmaya zorlanmış ötekileştirilen inanç ve uluslardan olan insanlar; kaçıp kurtulmayı başaramayanlar ise yok edilmişler. “Ama onlar da başka yerlerde bizimkilere aynı şeyleri yapıyordu.” diye anlatırdı bize o deli sanılan ama o günleri yaşamış yaşam tanıkları. Örneğin Döndü anam, tam ölmemiş bir komşularının öldürülmesi için mermi ziyan olmasın diye çocuk oldukları için onlara bırakılmasını şevkle ve tüm içtenliğiyle anlatırken yaptığı işin ne kadar gurur verici bir şey olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Yerde yaralı yatan komşuları “Ne yaptım size ben Ya mori?” derken onlar daha fazla hınçla göğsünde sıçradıklarını nasıl da anlatıyordu benim Döndü anam. Oysa aslında iyi adamdı komşumuz... Önceleri bizlere hediyeler verirdi, evde kimsemiz olmayınca karnımızı doyuruyordu, hatta meyvelerini bile yediğimize kızmıyordu.” diyordu Döndü anam. Ama sonradan düşmanları olmuş her nedense bu iyi adam!..

İşte bu kaçış ve yok oluşların dışında kalır Tamama. Kardeşleri, akrabaları, anası, babası ve sevdiklerinin büyük bölümü can havliyle uçup giderler nereye gittiklerini bilmeden. Bir tek Tamama kalır Kotana da. Artık kalır mı kalmak zorunda mıdır, kimse bilmez yıllar yılı.

Belki de pazarlık edilmiştir sevdiklerinin sağ salım gitmeleri için. Bunun bir anlamı yoktur artık. Tamama olmuştur Fadıma. Özlemez midir acaba gidenlerini. Hiç duyulmamıştır özleyip özlemediğine dair bir sözcük. Özlemiş veya özlememiş olmanın da bir anlamı yoktur aslında.

Fadıma, oraların en dindar ailesinin gelinidir artık. Hacca gitmeyi gelenek haline getiren hacıların gelinidir. Beş vakit namazını da kılmaktadır artık Fadıma. Acaba haçı hiç anımsıyor mudur güzeller güzeli Tamama?.. Unutabilir mi bu günden yarına insan geçmişindekileri, yeni bir gelecek oluşturmaya başlayabilir mi insan?!.. Bilinmez, hiç kimse de bu konuda bilgiye sahip değildir. Suskundur Fadıma... Herkesle iyi geçinir. Gerekmekçe konuşmaz. Acaba Grekçe’yi unutmuş mudur? Acaba akrabalarına kızıyor mudur buralarda yapayalnız bıraktıkları için? Onları tekrar görse ne yapardı kim bilir?.. Bu duyguları Urum Gızı Tamama’dan başkasının bilme olanağı var mıdır? Tamama’nın kocası hangi duygulardaydı acaba. En azından bir gayrimüslimi Müslüman yaptığı için gururlu olduğunu biliyoruz. Severler miydiler birbirlerini? Hasan Usta da sevilmez mi? Elbette severler. Nasıl bir sevgidir bu? Biraz korku, biraz özlem, biraz acı biraz kin karışımı bir sevgi nasıl olur? Ama nasıl olursa olsun bizler onların birbirlerini sevdiğini ve kızılı erkekli birçok çocuk dünyaya getirdiklerini biliyoruz. Hepsi herkesten daha çok Türk ve Müslüman.

Tamama’nın yani Fadıma yengenin kalışı kimseyle pek de paylaşılmamıştır. Unutturulmak istenmiştir adeta. Rum olduğu unutturulmak istenmiştir ama, hiç unutulmamıştır. Yüzüne karşı Fadıma yenge arkasından ‘Urum Gızı’ olmuştur Tamama. “Rum”, Ermeni, Türk olmanın nasıl bir farklılığı vardır doğuştan? İnsan olmanın farklılığı vardır elbet ama, diğer ayrımlar başkalarını ötekileştirme hakkını vermez insanlara. Neden kralın öteledikleri, kraldan çok kralcı olurlar acaba? Hayvanlarda da bu böyle midir? Örneğin; aslana hayran mıdır

ceylan ya da kurdu sever mi kuzu? Ama kuzu insanı sever. Sevmesine sever de kuzu farkında değildir günün birinde sofrasında olacağını insanın. Ama insan bunların hepsini bilerek yapar. Peki ama kendi sofrasına hemcinsini koymak niye? Aslan aslanı yer mi?.. En yırtıcı hayvanlar bile kendi türünü yemez. Köpeğin köpeği yediğine de tanık olmadım örneğin.

Tamama'nın yani Fadıma yengenin kalışı kimseyle pek de paylaşılmamıştır. Bilenler de dillendirmez. Sanki ona suçlu kılar Urum Gızı oluşu. Oysa yüz yüze olunmadığı zamanlarda adı hep Urum Gızı'dır. Urum Gızı'dır tüm kadınlara doğumlarında ebelik yapan, hayvanlarının doğumunda yardım eden, kocalarıyla sorunu olunca akıl veren, süt mayalanmayınca yol gösteren, yemeklere lezzet katmayı öğreten... Urum Gızı bir yaşayan bir efsanedir oralarda... Gizemleriyle, elle tutulur haliyle ve sevecenlikleriyle... Ama önünde sonunda Urum Gızı'dır işte. Tek başına Ayşe, Emine olamamıştır. Fadıma Yenge derken bile diller Urum Gızı dercesine döner ne yazık ki, ama Tamama artık önemsemez, kanıksamıştır bunları. Bütün bunlar onun birer parçası olmuştur artık.

Tamama'nın bir yanı buradadır artık; peki öbür yanı hiç aklına geliyor mudur bilinmez. Öbür yanını sormaya kimse cesaret de edemez. Ama hiç ağız dolusu güldüğünü görmedim ben, o sevecen güzel kadının. Nasıl da oğlum derdi, nasıl da saçını okşarken insana güven verirdi, ne kadar da güzel kokardı sarılınca insana. Torunumu vereceğim sana derdi de acaba başkalarına da der miydi? Elbette derdi, çünkü o söylem karşısındakine sevdiğini belirtme sözcüğüydü. Ama yine de kuşkuyla bakmayı öğrenmiştik ona, bilmem neden. Urum Gızı'ydı o ne de olsa. Düşman soyundan geliyordu işte.

Peki düşman kimdi, dost neydi?.. Fadıma yengenin akrabaları düşman mıydı?.. Acaba Fadıma yengeye de düşman mıydı akrabaları?.. Dayıları, dedeleri düşman mıydı çocuklarına?.. Çocukları, dayılarına dedesine düşmandı ama. Neden düşmanlardı?!.. Yadırganmamak mı, ne-

den yoksa başka bir şey mi? Ama onun da çaresi bulunmuştu. Soy ne kadar ırklara bağlıysa da erkeğe dayanır deniliyordu. Akrabalıkta ananın anlamı yoktu ki? Ama ana kucağı denilirdi küstaça. Anayurt yavru vatan da denilmekteydi, anlamsız anlamlar yüklenerek. "Cennet, anaların ayaklarının altıda." denilir de soya sopa pek de karıştırılmazdı. Onun içindir ki çocukları hiç düşman ve Rum olmadı Tamama'nın. Ama babası kardeşleri düşmanımızdı. Urum gızı da Urum olduğunu unutmalıydı... Unutmuş mudur o kadar ikiyüzlülüklere karşın. Unutabilir mi, düşman sayabilir mi canından birer parça olan anasını, babasını ve kardeşlerini...

Fadıma yengenin evi köyde, aşağıdaki obada, yaylada hep yol kenarındadır. Çok çalışkandır aslında. Tüm işlerini yaparken geçmişini unutmak istercesine çalışır. Kısa sürede işlerini bitirir ve evinin önünde geleni gideni seyre çıkar. Hele aşağıdaki obada evi kartal yuvası gibi bir yerdedir. Gelenleri çok önceden görür ve aç mı, susuz mu ,yorgun mu mutlaka anlar Fadıma yenge. Mutlaka evinin önünde soluklanmak zorundasınızdır, en azından bir su içmek için. Hele aç olduğunuzu anladı mı size bir şey yedirmeden bırakmaz. Zaten siz gelene kadar bir sahan pancar çorbası, mısır ekmeği, yoğurt hazırdır bile. O yemeklerin tadını tatmayanlara yanarım aslında. O ne lezziz yemeklerdir... İçinde fazlaca malzeme olmamasına karşın. Belli ki sevgisini, güzelliğini, özlemini, hıncını ve tüm insanlığını katmıştır yemeklerine. O yediğim pancar çorbasının tadının benzerini hiç alamamışımdır en lüks lokantalarda bile. Urum gızlığından mıdır bilinmez bu yardımseverliği. Bu durumun da izahı vardır belki de. Belki de Urum Gızı aslında bu yardım severliği yapmak zorundadır; çünkü gayrimüslim dönemlerini unutturmak, affettirmek zorundadır. Gayrimüslim dönemi fazla değildir aslında ama, yine de olsun. Oysa Fadıma yenge bu konukseverliği tüm içtenliğiyle yapmaktadır besbelli. Çünkü bir kilometreden kimin yorgun, kimin aç, kimin susuz olduğunu anlar da ona göre konumlanırdı

aşağıdaki obanın kartal yuvası evinin önünde.

O ev de şimdilerde yok oldu yazık ki anılarla birlikte. Fadıma yengenin kartal yuvasını görmiyoruz artık. Kartal yuvası aslında küçük ahşap bir ara konaklama eviydi ama, ilk rampanın ilk düzlüğüne konumlandığı için ihtişamlı görünüyordu. Bu evle ilgili anısı olmayan varsa bilin ki kişilik sorunu vardır mutlaka bu yörelerde..

Fadıma yengeye bizler sürekli sevgiyle mi bakmışızdır bilemiyorum. Konuşurken sevecenlikle yaklaşıp yanımızda olmayınca Urum Gızı lakabını kullanmışızdır ikiye bölünmüşle. O kadar iyiliksever bir insanı bile yerli yersiz itibarsızlaştırmayı kafamızın bir yerinde sürekli hazır bulundurmuşuzdur.

Fadıma yengenin, güzeller güzeli Tamama'nın ölümünü de anımsıyorum. Sıradan bir cenaze töreniydi. Çok kalabalıktı ama. Oğulları, kızları, kocasının akrabaları hep oradaydı. Kendi akrabalarından kardeşleri, yeğenleri, kuzenleri yoktu örneğin. Kimsesiz mi gitmişti yoksa kimseli mi? Kimsesiz olmak ne demekti?.. İlahilerle uğurlanmıştı. Acaba ilahilerle uğurlanan başka akrabaları var mıydı? Akrabaları olmasa da kendisi gibi kayıp olmayan kayıp bir sürü kişilikler vardı bu topraklarda. Başka taraflarda da vardır mutlaka. Son günlerinde akrabalarını, geleneklerini hiç anımsayıp duyumsamış mıdır bizlerin Fadıma yengesi, geçmişin güzeller güzeli Urum Gızı Tamama'sı. Anımsamıştır mutlaka. Anımsamıştır da açık edememiştir. Kabullendiği, üzerini kapattığı geçmişe dönmeye cesaret edemeyip, kabuk bağlayan yaralarını deşmek istememiştir aslında.

Son yıllarını konuşmadan geçirdi güzeller güzeli Tamama. Bir felç sonucu konuşma yetilerini kaybetmişti. Bakınca anlatırdı yine ne demek istediğini. Asıl demek istediklerini konuşurken saklamıştı belki de. Acaba içindeki fırtınaları konuşma yetisi kaybolmasa anlatırmıydı son yıllarında!.. Anlatmazdı herhalde,

anlatmadığına göre bunca yıl.

Akrabaları hiç aramamış mıydı Tamama'yı. Aramışlar ama oğulları ve kendisi kabul etmemiş yakınlarını deniliyordu kulaktan kulağa. Ama neden kabul etmemişlerdi? Bu kadar yıldır unutulduğu için mi, düşman akrabaya sahip çıkıldığında itibar kaybına uğranılır diye mi?.. Yoksa ağrısız başı ağrıtmamak için mi bilinmez...

Nasıl bir duygudur akrabalarından nefret etmek?.. Hele ki arada bir sorun yokken. Nasıl bir duygudur özleyenlerin özlemine reddetmek?.. Bunları yaşamadan bilemeyiz. Ama ben o akrabaların oralara gelip nasıl toprağı öptüğünü görmüşümdür. Toprağı öpme kültürü olan bu insanlara ne düşmanlığımız olabilir ki. Toprağı öpmek, vatana saygı değil mi bizim kültürümüzde? Öyleyse bu vatan onların da vatani değil mi? O zaman burası ortak vatan mıdır? Başka ortak vatan var mıdır dünyada? Vardır elbette... Bu savaş ve kovalamacalar olduğu sürece daha çok ortak vatanlar olacaktır... Hayvanın bile hemcinsini yemediği bir dünyada insan yiyciler olduğu sürece... Daha çok ortak vatanlar olacaktır, gidilip görülüp toprağına yüz sürülemeyen...

Ne demeli bu küçük yitik yaşam hikayesinden sonra "mübadele" diye insanları bir mal gibi değiş tokuş yapan zihniyete ve onların temsilcilerine?. Ne demeli buralarda 'muhacir' diye adlandırılan, oralarda bilmem ne adla çağrı Acaba daha kaç yitik yaşam vardır muhacir bile olmaya hak kazanamayan? Acaba oralarda da var mıdır Fadimeler, Ayseler, Emineler; adları Tamama diye değiştirilen. Elbette vardır. Vardır da anlatamamıştır oğluna kızına torunlarına birçok gerekçeyle. Oysa ne güzel olurdu her yer Rum, Ermeni, Kürt, Türk, Alman, Arap... Tüm dünya insanları karmakarışık, rengârenk bir arada olsaydı. Ne güzel olurdu 'bağrı' yerlerde bazılarımız ayırık otu gibi görülmesek... Ulusun, dinin, dilin, ırkın ayırtıramadığı insanlar olsak hepimiz, ne güzel olurdu!..

“Mücadelye Devam”

A.Kızıltoprak

Taksim Gezi Parkında 27 Mayıs 2013 tarihinden bugüne kadar yığınlar di-reniyor. Ne oldu da bugünlere gelindi, ne oldu da birdenbire kitleler hayır demeyi tercih etti acaba? AKP iktidarının 10 yılı işçi kıyımları, vergi yükleri ve sermaye sınıfının ihya edilmesi ile doludur. Öyle ki, varlık barışı diye çıkarılan kara paranın aklanması ve yurtiçinde gayri resmi yoldan elde edilen gelirin aklanması yasası patronlara çifte gelir sağladı. Dolaylı vergilerle toplum o kadar çok boğuldu ki, artık nefes alamaz duruma geldi. Yığınlara reva görülen yoksulluğa karşın sermayedeki büyüme sürekli olarak artmaktaydı. En önemlisi zarar ettiğini iddia eden burjuvazinin talepleri doğrultusunda son 10 yılda yaygınlaştırılan ve kanunlaştırılan taşeron sistemi, güvensiz ve güvencesiz çalışma koşulları, işgününün tekrar 12 saate kadar zor yoluyla uzatılması, hepsi AKP hükümetinin sınıf karakterinden kaynaklıydı. Bunun yanında Orta Doğuda süren kirli savaşa defalarca taşeronluk ederek, emperyalist güdülerini tatmin etme tavrı ile toplumu iktidarı süresince 2 defa emperyalist savaşa mahkûm etme girişiminde bulunmuştur.

Mesele Ağaç Değil

Elbette ki mesele Gezi Parkında kesilecek iki ağaç değil toplum için. Çünkü toplum mühendisliği yapmaya çalışan iktidar topyekûn formüllerle toplumları şekillendirmeye çalışıyor ki, bu imkânsızdır. En son örneği içki yasağı ya da iktidarın diliyle düzenlemesi, iktidarın

hedefinin göstergesidir. Öyle bir burjuva lider düşünün ki pervasızlıkta sınır tanımasın, dediğim dedik çaldığım düdük demekten vazgeçmesin. Temsili demokrasinin gücüne kendini öyle bir kaptırsın ki, sözde kabinesi birer kukla olmaktan başka işe yaramasın. Bu üslup, tavır ve kendini bilmezlik karşısında Gezi Parkında katledilmeye çalışan ağaçlar bir araç olmuştur. Çünkü toplum ben her dilediğimi yaparım diyen bir başbakana “dur bakalım biz milyonlar bu işi istemiyoruz” deme cesaretini göstermiştir.

Demokrasi Ama Nasıl ?

Yığınlar artık bir konuda uzlaştı, demokrasi istiyoruz, ama nasıl bir demokrasi sorusu akıllarda kalmalı. Çünkü yukarıda da söylediğimiz gibi temsili demokrasinin gücüne kapılmış olan iktidar sel olup akınca bir yelin gelip kendisini de götürebileceğini unutuyor. Yığınlar bir kez daha göstermiştir ki, artık talep katılımcı demokrasi için ayağa kalkmıştır. Katılımcı demokrasi, aktif yığın demokrasisidir.

Aktif yığın demokrasisi nasıl seçme özgürlüğünü garanti altına alıyorsa, geri çağırma özgürlüğünü de garanti altına alır. Aktif yığın demokrasisinde seçim barajları, yoktur. Yani tüm toplumun temsil edilmesi mümkündür.

Aktif yığın demokrasisinde, diktatörlüğe giden yollar kapalıdır, yığınlar adına birilerinin yönetimi yoktur.

Kürt Hareketi Nerede?

27 Mayıs'ta başlayan hareketle birlikte politik arena da saflaşmaya başladı. İlk günden itibaren tüm devrimci demokratik yapılar, ulusalcılar, CHP'liler Taksim'de yerlerini aldılar. Ancak bu topraklarda uzun yıllardır, demokrasi mücadelesini yükseltmiş olan Kürt hareketinin politik temsilcisi olan BDP'nin yetkili 2 sözcüsü olan Ahmet Türk ve Selahattin Demirtaş'ın açıklamaları, içinden geçtikleri barış sürecinden dolayı yukarıdan ve akıl verici düzeyde idi. Tüm politik çevrelerin dikkatini çeken bu konu, oldukça eleştirildi ve gündeme taşındıktan birkaç gün sonra Halkların Demokratik Kongresi Taksim meydanında yaptığı açıklama ile bu mücadelenin dışında olmadıklarını açıkladılar. O zamandan sonra bizler alanda daha yığınsal Kürt temsiliyetini hissetmeye başladık.

Neden çözüm sürecinde demokrasi kavgasına omuz vermek yerine, dışında kalıp hükümet ve devlet otoritesi ile ters düşülmemeye çalışılmıştır, düşündürücüdür. Yıllar yıllı ülkede tüm demokratik mücadelenin Kürt hareketiyle verilecek demokrasi mücadelesi ile hayat bulur sözlerine rağmen gelenen noktada Kürt hareketi temkinli davranmayı tercih ediyor. Unutmayalım ki demokratik bir yapı üstüne kurulmayan barış süreci, tarafların birisinin güçlenmesi ile tekrar imha etme politikalarına dönüleceğinin işaretidir.

Sendikal Bürokrasi

Kafaları Kuma Gömdü ?

Taksim Gezi Parkında yığınların harekete geçtiği günden beri bir noktayı işaret etmeye çalıştım. Sendikalar hemen gündemlerini Gezi Parkı ile birleştirip yığınları daha disiplinli olarak direnmeye yönlendirmek için grev çağrılarında bulunmalıdır. Çünkü Gezi Parkında akşam sekiz - gece üç arası alanda festival kutlar gibi bulunmakla bu işin olmayacağı açık. Gerek atılan sloganların politiklikten uzaklığı, gerekse Taksim alanındaki direnişin işçi sınıfı disiplininden uzaklığı tartışmaya açık durumlardır.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonunun 1 günlük uyarı grevi ses getirmese de, alana üyeleriyle gelip açıklama yapması anlamlıydı, ama yetersizdi.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun 5 Haziranda gerçekleştirdiği iş bırakma da temsili düzeyde kalmıştır. Halbuki metal iş kolunda Türk-İş ihanetine karşı Birleşik Metal'in elinde bu kadar veri varken, sermaye sınıfının, işçi sınıfı üzerinde bu kadar baskıcı politikalar yürüttüğü günümüzde sendikaların kendiliğinden gelen bu hareketleri iş bırakmalarla değil, grev ve işyerleri direnişleriyle beslemeleri gerekirdi ki, bahsettikleri gibi ülkede hayatı durdurabilsinler.

Sendikal bürokrasi, üyesi olan işçilere bile yabancılaştıkları için bu türden kriz dönemlerinde hayatı durdurmak gibi politik bir eylem gerçekleştirmekten uzaklar. Bu sebeple işçi sınıfı militanlarının artık üye oldukları sendikalarda, militan sendikal mücadele için bir adım öne çıkma zamanı olduğunu tekrar hatırlatalım.

Kutuplaşma, İç Savaşa Doğru

Olaylar patlak verdiği günden itibaren iktidardan bir kere bile uzlaşmacı bir açıklama gelmedi. Başbakanın sürekli olarak ortamı kışkırtıcı ve tarafları saflaştırıcı açıklamaları en sonunda Tayyip Sevenler ve Tayyip sevmeyenler şeklinde lanse edilmeye başlandı.

Ama asıl saflaşma biat edenler ve karşı çıkanlar şeklinde idi.

Yukarıda dediğimiz gibi temsili demokrasinin kibiri ile %50'nin temsilcisiyim diyen başbakan, bu %50'yi evlerinde zorla tutuyorum diyerek ülkeyi açık bir iç savaşa sevk etmekten zerre kadar endişe duymamıştır. Bu dilden bir türlü vazgeçmeyen başbakan ve havarileri, söz konusu üsluplarını ısrarla devam ettirmelerinin sebebinin kolluk Kuvvetlerinin 11.06. 2013 tarihindeki barbar saldırılarında belli etmiştir.

Başbakanın ve bürokratlarının eylemcileri ısrarla sade direnişçiler ve marjinal gruplar

diye ayırdığı konuşmalarından takip edilebilir. Bunun altında yatan sürekli olarak toplumda direnişçilerin içinde teröristler var havası yaratmak. Direnişin 15. gününde yapılan despot müdahale sürecinde de marjinal gruplardan ayrılın çağrısı, kısmen de olsa Gezi Parkındaki gruplar içinde etki buldu ve kitleyi direnen devrimci gruplardan ayırma çabası baş gösterdi. Devlet kanadında marjinal, terörist lanse edilenler bu eylemin can damarı olan sosyalistler ve komünistlerdir, marjinal olan ise bizzat burjuvazi ve onun iktidarlarıdır. Onların türlü hilelerle halktan aldıkları oy desteği sadece onların marjinalliğini örtmeye yarıyor. Burjuva iktidarlara karşın, tüm demokratik ve politik haklarını son sınırına kadar ve hatta sınırları zorlayarak kullanan kitlelerin, demokrasinin genişlemesi için verdiği mücadele marjinal olamaz.

CHP Yönlendiriyor Çarpıtması

Yığınlar eyleme başladığı günden itibaren iktidar kanadı bir sözü dillerinden düşürmüyor, “kitleleri CHP yönlendirip kışkırtıyor”. En son başbakan 11.06.2013 tarihli grup konuşmasında yalanlarını Gezi Parkındaki gençlerin para karşılığı bu işi yaptıklarına kadar getirdi.

Tüm bu bilinçli çarpıtmaların altında yatan kanımca iki durum söz konusu. Birincisi yığınların demokratik talepleri için ilk defa kolluk kuvvetleriyle kıyasıya çatışmayı göze alıp, taleplerini haykırma ve sistematik olarak bir alanı zaptetme girişimidir. Bu girişim başbakanın gözünü ciddi anlamda korkutmuş olup yığınların tüm dinamik muhalif çıkışlarını, sözde sosyal demokrat CHP kliğine bağlayıp yavaşlatmak ve Taksimdeki militan komün ruhuna ulusalcı, milliyetçi çamur sıvamaktır.

İkinci olarak ilk defa sistem dışı, kontrol edilemez ve “apolitik” kuşağın sivil itaatsizlik göstermesi sonucunda gelişmeye açık politik mücadeleye karşı tersten baskı ile Kemalizme yönlendirmek. Çünkü iktidara geldiği günden bu yana, Kemalist kadroların kendisine karşı sürekli komplo ve darbe girişiminde olduğunu

düşünen başbakanın, başvuracağı tüm barbar baskıları bu komplolarla desteklemek içinde yığınları CHP ile ilişkilendirmek çabasıdır.

Ama gün gibi ortadadır ki, Taksim Gezi Parkında, İzmir Gündoğdu’da, Ankara Kızılay’da, Sıhhiye’de demokrasi için milliyetçilikten, ulusalcılıktan vb. tüm akımlardan uzak birleşik bir sivil itaatsizlik mücadelesi baş göstermiştir.

Son Olarak

Öncü Parti (Komünist Parti) Sorunu

15 gündür sürmekte olan bu mücadele kayda değer, takdiri hak etmiş bir halk hareketidir. Ama taleplerin politik niteliğinin zayıflığında, mücadelenin seyrindeki aksaklık ve düşüklüğünde yatan tek sorun kendiliğinde harekete geçmiş bu yığınları yönetmeye ve yönlendirmeye muktedir bir ÖNCÜ Parti’nin (Komünist Partinin) yokluğudur.

Kitleleri alanda tamamen politik ve demokratik talepleri zorlamaya, disiplinli ve çelik irade ile yönlendirmeye vakıf bir partinin yokluğu, kendini en acı şekilde belli etmiştir. Eylem başladığı günden beri küfür etmekle bu işin çözülemeyeceği, politik taleplerimizi yükseltmenin zamanı olduğu kanı kaynayan gençlere anlatılmakta zorluk çekiliyor.

Yukarıda sendikalara değindiğimiz bölümdeki aksaklıkların da temel sebebi işçi sınıfının öncü partisinin yokluğudur. Komünistler olarak bizler, partimiz olmadan rotasız gemide kalmış bireyler gibiyiz. Çünkü programıyla, tüzüğüyle bağlayıcı olan partimiz karanlıkta bizlere en doğru yolu gösterecek tek aracımızdır.

Tepeden inme değil, yığınların içinde yeşilenip kök salmış, herkesi anlayıp herkesi kucakla-yabilen yeni bir parti anlayışını yaratabilseydik, bugün Gezi Parkı direnişinde daha atak olabilirdik. Ama biz bilinçli ve direnişçi işçi ve komünistler olarak gölgesini satamadığı ağacı kesen bu kapitalist sisteme karşı geleceğin bilincinde olarak Partimizi kurmak ve yükseltmek yolunda her gün bir adım daha ilerliyoruz.

Çanlar Kimin İçin Çalışıyor?

Hasan Poyraz

Belki de büyük günlerin habercisi olan üç ayı geride bıraktık. 1 Mayıs 2013'te iktidarın 1 Mayıs alanını yasaklamasına karşın devrimci, demokrat insanlar bu yasağa aldırmayarak örgütsüz bir saldırı ile yanıt verdi.

Öncesinde hep direnme pozisyonunda olanlar artık saldırıya, ellerinden alınanları artık geri isteme cesaretini göstermeye başlamışlardı. Burjuvazi açısından -Gezi'de iktidara ders veren burjuvazi- hükümetin bu hamlesi olumlu görüldü. Ama çok güvendikleri toplum mühendisliği burada tutmadı, halkın üzerindeki ölü toprağı, hükümetin bu hamlesi ile atılmış oldu.

Saldırıda olan burjuvazi savunmaya çekilmek zorunda kaldı ve Taksim'i her ne pahasına olursa olsun savundu. Aslında Gezi'de doğan "Bu daha başlangıç, mücadeleye devam" sloganı, öz olarak 1 Mayıs 2013'te doğdu. 1 Mayıs'ta çukurları bahane ederek alanı kapatan AKP iktidarı, Gezi Parkı direnişi ile kendi kazdığı çukura düştü.

11 yıldır sermayenin desteği ile iktidarda olan AKP Hükümeti, dünyada hüküm süren kapitalizmin krizini yoksul halka ve emekçilere fatura ederek, burjuvazinin önemli silahşörü rolünü yerine getirdi. Yaptığı özelleştirmelerle tüm kamu kurumlarını yerli, yabancı sermaye gruplarına pazarlayan iktidara yeni para kaynakları gerekiyordu. Sıra köylerde, şehirlerde yaşam kaynaklarının, yaşam alanlarının çeşitli projelerle planlanarak satışına geldi. Böylece yurtdışından sıcak para akışı kolayca sağlan-

caktı.

İlk plan kırsalda HES'lerle yürürlüğe konuldu. İktidar köylerden hiç beklemediği bir tepki ile karşılaştı. Birçok HES projesi halkın tepkiyle durdurulmak zorunda kaldı. Sıra şehirlerde oluşan rantı kâra dönüştürecek ve böylece sıcak para girişini hızlandıracak projelerin hayata geçirilmesine geldi. Ekonomik sebeplerle yaşam alanlarına yapılan müdahale ile birlikte iktidar, ideolojik amaçlı yaşam biçimlerine de müdahaleye başladı.

Gezi Parkı direnişi Avrupa ve dünyada gelişen hareketlerden farklı bir yerde duruyor. Avrupa'da ekonomik dayatmalara karşı gelişen sokak eylemleri, Türkiye'de ekonomik baskı daha çok olmasına rağmen bu yönde bir tepkiye dönüşmedi. Ekonomik temelli bir karşı duruş ortaya konmamasının nedeni, Avrupa'daki sendika ve komünist partilerin, sistemden tam bir kopuş ortaya koymasalar da bu durumu örgütlenme reflekslerinin bize göre daha örgütlü olması olarak açıklayabiliriz.

Türkiye'de adından başka devrimci niteliği taşımayan ve kapitalist sistemle tam entegrasyonu sağlayan sendikalar, bu süreci örgütlemekten itina ile geri durdular. Toplumda gelişen ekonomik temelli basınç sıkışması, bireysel özgürlük alanlarına ve insanların yaşam biçimlerine müdahale noktasına geldiğinde toplum bir örgütsel kalkışmayı beklemedi. Özgürlüklerine, benliklerine sahip çıkmak için orantısız bir zekayla alanlara, sokaklara, barikatlara koş-tular.

Bu insanlar sadece AKP karşıtı insanlar değildi. Alanda yanımıza gelip AKP'ye oy verdiğini söyleyen birçok insan gördük ve dinledik. İktidar %50'yi sokağa çağırıyordu ama farkında olmadığı şey, o %50'nin bir kısmı Taksim'deydi. Bu insanlar da, diğerleri gibi bir iradeyi ortaya koymak için alandaydı. Bu irade, "Biz pirinç, kömür için oy vermedik. Bir ulusun yok edilmesi için oy vermedik, biz emperyalist emellerle komşularına saldıran bir ülke olmak için oy vermedik." derken, bu politikaların aracı olmayacağını da beyan ediyordu.

Gezi Parkı'nda direnen insanlara yapılan müdahale ile başlayan olaylar, devrimcilerin de direnişe katılmasıyla, İstanbul'un tepesinden tüm Türkiye'ye yayılan bir direnişe dönüştü.

Yavuz Sultan Selim edasıyla tüm Türkiye'ye saldıran iktidar, burjuvaziye bu kez tedirgin etti. 1 Mayıs'ta hükümetin müdahalelerini memnunlukla karşılayan burjuvazi, hükümetin son müdahalesini aşırı bulduğunu ifade ederek, gelecek kaygısını da dile getirdi. Kendiliğinden gelişen bir halk hareketi olarak devam eden direniş bir iktidar savaşı değildi. Fakat AKP iktidarının devleti -burjuvazinin "hegomonik gücünü- tüm araçlarıyla halkın karşısına koymasını, yani halka gereksiz yere düşmanı ile tanışma fırsatını vermesini şimdilik zamansız buluyordu.

Hem de emperyalist bir savaş hazırlığı içinde olan burjuvazinin, hazırlıkları olsa da bir iç savaşı hiç de öngörmediği ortaya çıkmış oldu. Burjuvazi hükümete verdiği silahın hoyratça kullanılmasına izin vermedi. Silahın gerçek sahibinin kendisi olduğunu hükümete anımsatmış oldu.

Kendiliğinden gelişen ve büyüyen Gezi direnişi, siyasal bir gerçekliği de ortaya koydu. Bu hareket içinde yer alan birçok insan bunun farkında olmasa da hükümet karşıtlığı olarak ortaya çıkan hareket, muhalefeti de yok saymıştır. Gerçek muhalefetin sokaklarda, barikatlarda örgütlenmesini ortaya koymuştur. Dolayısıyla

burjuvazinin sahte demokrasi alanı Meclis, farkında olunmasa da, halkın nezdinde meşruiyetini yitirmiştir.

Gezi direnişi birçok noktanın bilince taşınmasının da aracı olmuştur. Yıllardır süren bir özgürlük mücadelesine, Kürt halkına uygulanan katliam ve tüm baskılara sessiz kalanlar, Kürt halkına yıllardır zulümü, baskıyı, yok saymayı uygulayan devleti Gezi direnişinde karşılarında buldular, eli kanlı biçimde...

Dersim'de, Maraş'ta, Çorum'da, Sivas'ta, Alevi inancına sahip insanlara katliamı reva gören devlet, ateşleriyle, kanlı palalarıyla karşılarına dikilmişti Taksim'de. Gezi direnişi sürecinde de bu silahlar devlet tarafından da kullanılmaya çalışıldı ama her seferinde tutukluk yaptı.

Polissiz, TOMA'sız, baskısız, komün benzeri yaşanan on gün, kemikleşen birçok düşüncenin de değişmesini sağladı. Egemen ideoloji olmadan, cinsel, etnik, dinsel ayrılıklar, ayrım noktası olmaktan çıktı.. 11 Haziran sabahı ve tüm süreçte, bayraklarını çuvala koyanlar değil ama barikatlarda ölenler ve ölümü göze alıp çatışanlar, egemen ideolojinin yarattığı ayrılıkların toplum bilincinden uzaklaştırılmasının da güvencesi oldu.

1 Mayıs'ta başlayıp Gezi Direnişi ile gelişen dalga, topluma hakim olan korku imparatorluğunun yıkılmasını sağlamıştır. Bu yıkılışa sebep olanlar sokaklarda, alanlardadır. Şimdi görev, bu duruşu daha üst bir niteliğe sıçratma mekanizmalarının oluşturulması görevidir. Bu niteliksel gelişimi sağlayacak olan Marksist, Leninist dünya görüşümüzdür. Bu görüşü kitlelerle buluşturacak olan sosyalistlerdir.

Şimdi kibirci bir bakışı reddederek, kitlelere öğretmen edasıyla bakıştan uzaklaşarak, en iyiyi ben bilirim gibi reklamcı anlayışı terk ederek, kitlelerle sosyalist ideolojiyi hiçbir sapmaya, hiçbir sınıra sokmadan, olduğu gibi aktarma zamanıdır.

Tam Otomatik Yalan Makinesi; R.T. Erdoğan

“Bir şeyi ne kadar uzun süre tekrarlıyorsanız insanlar ona o kadar fazla inanırlar. Hristiyanlığın bu kadar etkili olmasının sebebi 2000 yıldır aynı şeyi söylüyor olması.”

Joseph Goebbels - Nazi propaganda Bakanı

M.Utku Şentürk

Gezi eylemleri sırasında Joseph Goebbels'i aratmayacak şekilde onlarca yalanla propaganda yaparak halkı kandırmaya çalışan R.T. Erdoğan'ın yalanları bir bir ifşa oluyor. Ancak yine de, başta bakanları ve yandaş medyası bu yalanlara kendileri de inanarak bizleri enayi yerine koymaya çalışıyor. İşte o yalanların dökümü;

“Çevrecinin daniskasından” ağaç yalanı

Taksim Gezi Parkı'ndaki yıkıma gösterilen tepkilere “bizim iktidarımızda 2.5 milyar ağaç dikildi, biz çevreciyiz” diye yanıt veren Erdoğan'ın yalan söylediği ortaya çıktı.

Resmi verilere göre, son 10 yıllık dönemde ağaçlandırılan sahaların toplam büyüklüğü ve dikilebilecek ağaç miktarı hesaplandığında diki- len ağaç sayısının kesinlikle Erdoğan'ın verdiği rakama ulaşmadığı görülüyor.

Orman Genel Müdürlüğü'nün, yıllar itibariyle orman tesis çalışmaları istatistiğine göre 2003-2012 yılları arasında kamu ve özel, ağaçlandırma yapılan alanın toplam büyüklüğü 438 bin 732 hektar. Türüne göre, bir hektar alana en fazla 2 bin fidan dikilebilir. Bu durumda, 10 yılda diki- len ağaç miktarı en iyimser tahminle 877 milyon adet. Yani Erdoğan'ın dediği rakamın ancak üçte biri kadar.

Cami'de içki içtiler yalanı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan bugün An- kara Esenboğa Havalimanı'nda yaptığı konu-

mada Gezi Parkı protestoları sırasında eylem- cilerin Dolmabahçe Bezmi Alem Valide Sultan Cami'ne bira şişeleriyle girdiğini ifade etti.

Polisin müdahalesi nedeniyle biber gazı ve tazyikli sudan etkilenen eylemcilerin camiye bira şişeleriyle girdiği ve içki içtiği yönündeki iddiaları, cami müezzini daha önce reddetmişti.

Konuyla ilgili açıklama yapan Bezm-i Alem Valide Sultan Camii müezzini Fuat Yıldırım, “Burada içki içilmedi. Eylemciler buraya sığın- dıktan sonra içki içen görsellerdi zaten kendileri dışarı atardı” demişti.

Cami imamı ise yaşananları şöyle anlatmıştı: “Polisin kovaladığı büyük bir grup kapıları zor- layarak içeri girdi. Engellemeye, kapıyı kapat- maya çalıştık ama başaramadık. Bu iki günlük süre içinde yaralılar tedavi edildi. Polis gazından kaçanlar camiye sığındı. Caminin içindeki ka- meralar kırıldı. Grupla polis arasında arabulu- culuk yaptım. Polisin çekilmesini sağlayıp, gru- bun dışarı çıkmasına yardımcı oldum. Lütfen bu olaylar bitsin. Sükunet gelsin.”

“Bunlar Türk Bayrağını yakacak kadar az- gınlaştılar.”

Tayyip Erdoğan TRT Haber'in “Ankara'da bayrak yakıldı” diyerek duyurduğu, ancak gö- rüntülerin yıllar önce İstanbul'da çekilen bir gö- rüntü olduğu kanıtlanan yalanı ağızına dolayarak halkı tahrik etmeye çalışıyor.

“Türbanlı bacılarımıza saldırdılar”

Erdoğan Taksim’de ve Gezi Parkı’nda “türbanlı bacılarımıza saldırdılar” dedi, ancak 15 güne yakın zamandır süren eylemlerde değil Taksim’de ve Gezi’de, ülkenin hiçbir noktasında türbanlılara saldırı olmadı, tam tersine eylemlere birçok türbanlı kadın da katıldı.

“Sivil vatandaşların araçlarına varıncaya kadar herkese saldıranlara karşı polisimiz görevini yapmıştır.”

Gösterilerde halkın mal ve can güvenliğine kast edenin polis olduğu tüm kamuoyunun bildiği bir gerçek olmasına rağmen, Tayyip Erdoğan yine eylemlere katılanları suçladı. Benzer suçlamalar sosyal medyada defalarca denendi. “Gezi’de türbanlılar taciz ediliyor” yalanından “Göstericiler esnafa saldırıyor” yalanına kadar birçok tahrik girişimi denendi ve tutmadı.

“Baş komiserimizin daha doğmamış bebeği anne karnında yetim bırakıldı.”

Tayyip Erdoğan Adana’da beş metreden düşerek ölen baş komiser için de halkı suçladı. Oysa tüm devlet kurumları ve olayın tanıkları polisler ve hatta polisin ailesi baş komiserin kaza sonucu düştüğünü kabul ediyor ve “siyasete malzeme yapmayın” diyor.

O “ajanlar” Erasmus öğrencisi çıktı

Yine Erdoğan ve Hükümetin emri ile yandaş basın, bir yandan eylemcileri karalayıcı haberler yaparken bir yandan da çıkan olayların yabancı ajanlar ve yasadışı örgüt üyelerinin kışkırtmasıyla geliştiği haberleri yaptılar. Özellikle sürdüğü jöle ile beyninde hücre kalmayan Yiğit Bulut ve Abdullah Selvi mesnetsiz iddialarda bulunarak attıkları çamurlarla iz bırakmak istiyorlardı.

Ancak bu iftiracıların yalanlanması gecikmedi; Galatasaray Üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencileri bir duyuru yaparak gözaltına alınan Erasmus öğrencileriyle ilgili bilgi verdi. Açıklamada şu ifadeler yer verildi:

“Dolmabahçe’de yapılan Gezi Parkı protestolarında Salı saat 01.30’da gözaltına alınan 76

kişi arasında bulunan 4 Erasmus değişim programı öğrencisi de yer almaktadır. Dün akşam itibariyle bunlardan biri olan Galatasaray Üniversitesi öğrencisi Fransız uyruklu Lorraine Klein, Kumkapı Yabancılar Şubesi’ne götürülmüştür ve halen burada tutulmaktadır. Diğer öğrencilerin Kumkapı’ya götürülmesi için işlemlerinin tamamlanması beklenmektedir. Basından edindiğimiz bilgilere göre, ifade alınırken, eylemlerde gözaltına alınan herkese olduğu gibi bu öğrencilere de “devlet otoritesini zaafa uğratmak, devletin iç güvenliğini, kamu düzenini bozmak, Başbakanlık, Bakanlıklar ve TBMM binalarının işgal edilmeye çalışıldığı, kamu malına ve özel mülke zarar verilen; mevcut hükümeti yıkmak ve uluslararası platformda zor durumda bırakmak amacıyla gerçekleştirilen eylemlere katılmak”nedeniyle işlem yapıldığı anlaşılmaktadır. Yine basında yer alan haberlerden bu öğrencilerin eylemlerde ‘kışkırtıcılık’ yapmak biçiminde gülünç bir ithamla karşı karşıya olduklarını öğrenmiş bulunuyoruz. Bu öğrenciler hakkında sınırdışı edilme kararının çıkması ihtimali de bulunmaktadır.”

Yani R.T.Erdoğan ve şürekası, iktidarlarının bekası için hangi dala tutunmaya çalıştıysa, hangi yalana sarıldıysa, yandaş medyasına, avancacı, ihaleci yeşil/beyaz sermayesine rağmen hepsi elinde kaldı. Gezi eylemlerinin arkasında dış güçlerin ve faiz lobisinin olduğu safsatasına ise hiç girmiyoruz. Tayyip Bey sanırız kendini Chavez ya da Cemal Abdül Nasır zannediyor ve bizim de öyle zannetmemizi arzuluyor ama bu işbirlikçilikle böylesi halkçı ve anti emperyalist liderlerle isminin yan yana yazılması bile eskilerin deyimi ile abesle iştigaldir.

Bütün yalanları tekzip edildi ama buna rağmen yüzü bir kez olsun kızarmadan ve kendi inancında, kendi dininde iftira ve yalan en büyük “günahlardan” biri olmasına rağmen, “tek ayak üstünde” kırk yalan söylemeye devam ediyor. Halkına yalan söylemeye devam ediyor. Oysa bilmediği bir şey var; HALKA YALAN SÖYLEMEK SUÇTUR. Bir gün (umamız yakın bir gelecekte) bu suçlarının hesabını halka verir...

Dost ve Düşmanı Ayırma

— Erdem Eren

Cok öğretici ve çok gülünç bir görünümle karşı karşıyayız” dedi yoldaş Lenin ve ardından ekledi: “burjuva liberaller devrim çarşafını örtünmeye çalışıyorlar.” Bu sözlerin bir benzerini ÇALDAĞI direnişinde görmekteyiz.

Turçed yerel bir gazeteye yaptığı bazı açıklamalarda TURÇEP’e ağır eleştirilerde bulunmuş ve olayların ancak Ankara ile çözülebileceğini söylemişlerdir. Peki kimdir bu Turçed ?

Turçed ; TURÇEP bileşeni olup daha çok madene karşı mücadeleye sermaye ilişkisinden bakan bazı kişilerden, genellikle sanayi ve odalar başkanlarından oluşan bir dernektir. Yaptıkları, tavır ve hareketleriyle önümüze set koymaya çalışan kendisinin sözünün geçmesini isteyen bir dernektir ayrıca.

TURÇEP in artık biz devrimcilerin eline geçtiğini gördükleri için ayrılma kararı almışlar ve kendi aralarında dernek kurmuşlardır. İşte tam bu noktada başta belirttiğim Lenin yoldaşın sözü tam da buraya oturmaktadır.

Yaptığımız mitingler ve eylemlere gelmelerine rağmen, hep bizi eleştirir tavırlar sergiliyorlar. İşin esprisi de kendileri hiçbir hareket göstermemektedirler. Biz TURÇEP olarak sabırla bunları gözlemledik ve olumsuz hiçbir harekette bulunmadık.

Ta ki yerel gazeteye verdiği röportaja kadar. Bu yüzden bu ağır eleştirilere yanıt vermek amacıyla, biz de TURÇEP olarak bir basın

açıklaması düzenledik. Fakat bunu yaparken basının bizim üstümüzdeki oyunlarını hesaba katarak yani ‘çevreciler bölündü’ dedirtmemek için, bu basın açıklamasının ismini değiştirerek yaptık. Fakat ileri derecede uzatmadık.

Yapılan basın açıklaması yalnızca karşı tarafa cevap niteliğinde değil, aynı zamanda Turgutlu halkına teşekkür ve maden şirketini karalamak içindi. Açıklamada şu ifadeler yer verildi:

“TURÇEP olarak kurduğumuz çadır süresi 50 günü aşmış durumda. Halkımızın talebi ile başlatılan imza kampanyasında ise imza sayısı 15 bini geçti. Halkımızın gösterdiği ilgi ve teveccühe çok teşekkür ediyor, bu ilgi nedeniyle çadır süresini uzattığımızı, Ramazan ayı boyunca da çadırımızın devam edeceğini bu vesileyle belirtmek istiyoruz.

Geçtiğimiz 21 Mart tarihinde başlattığımız eylemlilik sürecimiz de devam etmektedir. Dünyanın en bereketli topraklarının sülfürik asitle yok edilmesine ve halkımızın kobay yerine konulmak istenmesine karşı verdiğimiz onurlu mücadele daha da gelişerek, halkımızın her geçen gün artan desteği ve ilgisi sayesinde daha büyük kararlılıkla sürdürülmektedir.

TURÇEP’in Felsefesi ve Çizgisi

Halkımızın TURÇEP’e ilgisi ve teveccühü elbette ki çok anlamlıdır. Her siyasete eşit mesafede duran, tüm farklı görüşleri bünyesinde barındıran TURÇEP’in bu özelliği takdirle

karşılanmaktadır. Bugüne kadar TURÇEP'in sağladığı başarı ve topladığı sempatinin de sırrı buradadır. Çünkü TURÇEP pek çok farklı görüşün bir arada temsil edilebildiği, “ortak akıl” doğrultusunda toplum adına ortak bir mücadele veren çevreci bir platformdur. Demokrasinin bir simgesi olan “çok seslilik” de bu nedenle TURÇEP'in önemli özelliklerindendir. Tüm ülke genelinde mücadelemize sempati ile bakılması ve bazı çevreciler tarafından TURÇEP'ten feyz alınmasının en önemli nedeni ise, TURÇEP'in sahip olduğu felsefesidir. TURÇEP'in pek çok farklı görüş ve düşünceyi bir araya getirebilmesindeki başarı; düşüncelerdeki farklılıkları bir “aykırılık” olarak değil, “zenginlik” olarak görmesidir. İşte TURÇEP, bu zengin düşünce yapısı ve örnek alınmaya başlanan felsefesi nedeniyle bugüne kadar çevre mücadelesinde önemli başarılarla imza atmıştır. Ülkemizi 3. dünya ülkesi gibi görüp, sömürge tipi bir madencilik yöntemi ile topraklarımızı çöle çevirmek isteyen İngiliz şirketini kovan TURÇEP, yine halkımızın ilgisi ve desteği sayesinde, aynı madencilik yöntemini şimdi bir Türk firma olarak uygulamak isteyen Madencilik şirketine de haddini bildirilecektir. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Halka “uyanık olun” mesajı

Elbette TURÇEP'in halkın gözünde kazandığı prestij ve çevreci mücadelede elde ettiği başarı, maden şirketi ile bazı çıkarıcı kesimleri rahatsız etmekte ve zora sokmaktadır. Bu nedenle maden şirketi ve maden yanlısı çıkar çevreleri, TURÇEP'in halkın gözündeki değerini sarsabilmek, halkın TURÇEP'e ilgisini düşürebilmek için TURÇEP'i karalamak amacıyla ellerinden geleni yapmaya çalışacaklardır.

Bu yöntem, maden şirketlerinin hiç değişmeyen taktiklerindendir. Her zaman da bu kirli amaçları için yararlanabilecekleri araçlar ve kişiler bulabilmektedirler. Bu arada yaptıkları bir başka şey; özellikle halkın kafasını karıştırabilmek için, bilgi kirliliği yaratarak ortalığa bazı dedikodular yayıp, yalan haberlerle gündemi

başka yerlere kaydırmaktır. Geçtiğimiz son 2 haftada nereden kaynaklandığı ve amacının ne olduğunu çok iyi bildiğimiz bir takım çabalarla böylesi bir bulanık ortam yaratılmak istenmiştir. Ama işin kokusu çok kısa zamanda ortaya çıkmış, böylece ne kadar haklı olduğumuz bir kez daha görülmüştür. Çünkü TURÇEP'e yönelik başlatılan bu karalama kampanyasının ardından maden şirketi tarafından Çaldağı'nda yeni bir ağaç katliamı için düğmeye basıldığı ortaya çıkmış, Çaldağı'nda bugünlerde yine ağaç katliamına başlanmıştır.

TURÇEP'e gösterdiği ilgi dolayısıyla halkımıza bir teşekkür konuşması amacıyla yaptığımız bu basın açıklamasında, bu vesileyle Çaldağı'ndaki Madencilik şirketini de halkımıza şikâyet ediyor, TURÇEP'e karşı her türlü karalama oyunlarına, kendilerini kandırmak için kurulan her türlü tuzağa karşı uyanık olmalarını tavsiye ederek, TURÇEP'e ilgi ve desteklerinin devamını diliyoruz.

Maden şirketine kınama ve uyarı

“İnsanlık suçu” ilan ettiğimiz bir madencilik yöntemini Çaldağı'nda uygulayabilmek için yeniden ağaç katliamına başlayan şirketi bir kez daha uyarıyor ve kendilerine şöyle sesleniyoruz: “Bu tutumunuzdan vazgeçin! Bu tutumunuz sizleri sadece doğa katili ve çevre katliamcısı yapmaktadır. İnadinızdan da vazgeçin, çünkü İngiliz şirketini bu topraklardan bu halk kovdu. Her geçen gün artan desteği ile dünyanın en bereketli topraklarının sülfürik asitle yok olmasına bu halk asla izin vermeyecek. Dünyanın hiçbir ülkesinde izin verilmeyen bir madencilik yöntemini uygulayabilmek için de vazgeçin, doğanın öfkesini daha fazla üzerinize çekmeyin! Çünkü doğa; kendisine ve insanlığa karşı işlenen hiçbir suçu karşılıksız bırakmaz!” diye biten basın açıklamasının ardından hep bir ağızdan “HER YER TAKSİM, HER YER DİRENİŞ” sloganıyla basın açıklamamız son buldu.

Elbet bir bildiği var bu çocukların
kolay değil öyle genç ölmek
seninle gelecek-çare yok
seninle bu tatlılık ey büyük acı
gök incir nasıl ballanırsa acılardan
acı koruk nasıl bulursa balların en sarhoşunu

o işte o!
gel benim darmadağın direncim
gücüm
emeğim
çilem gel
gel benim büyük acım
gel ve bitir şu işi!
(.....)

elbet bir bildiği var bu çocukların
kolay değil öyle genç ölmek
yeşil bir yaprak gibi yüreği
koparıp ateşe atmak
pek öyle kolay değil
hem öyle bir ağaç ki şu yaşamak denilen şey
her bahar yeniden yeniden tomurcuklanır da
yalnız bir bahar çiçeklenir
a benim gülüm!
(.....)

beşikteki bebeler bile biliyor bunu artık
biliyor ve unutmuyorlar
insan kanıyla işlediğini
o teksas tipi demokrasinin
(.....)
insan karıştırıyor bazan
ölmek mi yaşamak
yoksa yaşamak mı ölmek

Hasan Hüseyin Korkmazgil